ԴԱՒԻԹ ԼԻՎԻՆԿՍԹՐՆԸՆ
ԹԷՐՃԷՄԷ Ի ՀԱԼԸ

ԻՍԹԱՆՊՕԼ
Միւրթէրէմ իւլ մէնճա՛ա ՚Օսմանլը մաթպա՛ասը
Պապ ը ՚Ալի Էսքուտա՛ուս ճատէսի Նօ. 27
1913

ԴԱՒԻԹ ԼԻՎԻՆԿՍԹԸՆ

ԴԱՒԻԹ ԼԻՎԻՆԿՍԹՐՆԸՆ

ԹԷՐԹԷՄԷԻ ՀԱՄԸ

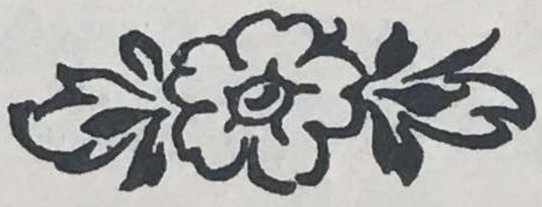

ԻՍԹԱՆՊՕԼ

Միւթէրէմ իւլ մէնճա՛ա Օսմանլը մաթպա՛ասը

Պապը Ալի էֆէնտու՛նուն ճատէսի No. 27

1913

İ.B.B.
ATATÜRK KİTAPLIĞI
140497
1924
KÜTÜPHANE VE MÜZELER MÜDÜRLÜĞÜ

ԴԱՒԻԹ ԼԻՎԻՆԿՍԹՐՈՆԸՆ ԹԷՐՁԷՄԷ Ի ՀԱԼԸ

ՊԱՊ Ա

ՀԱՋԸՐԼԸԳ ՍԷՆԷԼԷՐԻ

Պու ճէտուր վէ լաթիֆ գահրէմանըն թէրճէմէ ի հալը վէ անըն պէնի պէյէր ուզուրունա իֆա էթմիշ իտիյի նէճիպ խըտմէթլէրին հիքեայէի աստէմի ֆէվգ էլ ՝ատէ հայրէթէ տիւչար էտեր։

Էն ֆապիր վէ էն գա՛իֆ քիմսէլէր պիւէ պէօյիւք չէյլեր եափապիլմէք վէ ՝էօմրիւն տահա չէթին թաքիւէրինի քէնտի խայէֆլէրինէ տահա լաթիֆ վէ գօ-լայ գըլապիլմէք իչիւն լազըմ կէլէն գուվվէթի խա-զաթ լէյ մէյտան ը րէգապէթէ չըգաճապ ազ քիմսէլէր պու-ղունապիլիր։ Զիրա Դաւիթ Լիվինգսթըն ՝էօմ-րինու պիր գլաղուզ, քէչէճ, ՝ալիմ, թապիպ, մի-սիօներ վէ էսիրլէրին խէյաթլարը օլմագլըղա հագըր-լանմըշ իտի։ Օթուզ սէնէլէր զարֆընտա Աֆրիգանըն պէեապան վէ նամա՛լում գըթ՛ալարընտա ըրմագլար,

կէօլէր , օվալար , օրմանլար վէ տաղլար քէնճ էտէրէք 29,000 միլ եօլճուլուգ էթմէ : Պէյազլարըն դիճրէթ էտիլ՝ ըմմէթ վէ կմնիյէթլէ թէմէքքիւն էտէպիւճէէքլէրի վէ թարլալար վէ պաղչէլէր եափապիւճէէքլէրի եէրլէր քէնճ էթմէ : Անլէրին քէնատ վատմուգ , պախչէ , պահվէ , չէքէր , ֆիլտիշի վէ տէրիւէրինի տաքմագ իւզրէ ինաքէ-լէւէրէ կէթիրմէք իչիւն ճատատէլէր , վէ ահյր ու ահ-ատարնատա չօգ տօսթլար գադանըը , տանլէրին խատաքա-միւատա՛խա ըմմագլար տատաը : Ջէնճի գապիւէլէր գայինէ միւատա՛խա ըմմագլար տատաը , Ինկիլթէրա՛ , էթմէքտէն՝ իտարէթ խոմ : Պու իշ անը էօլիւմ տէրէ-ճէսինատէ իչիրատան պիր իշ խոյսէ ատ , անըն՝ ա-զիմ ֆէտաքարլըըը վատանատաշլարըն Մէրքէզի Աֆ-րիգայը իշղալ վէ էսիր քիճատէթինի լաղվ էթմէք խա-տուտնատա ուչյանարըատը : Լիվինկաթընըն՝ էօմրիւնիւ-թէֆթիւ էթախչիմիզատէ , հէփ պու չէյլէրի իճրա էտէն գուվվէթինն ազար ազար վէ կիւնատէն կիւնէ տատէ պիր մէնապա՛տան , ևա՛նի ինատալատա էյիւիք էտէրէք Ալլահա տօղրու օլան մուհատապէթինի իպրազ էթմէք իչիւն անըն բիյատըզ վէ խօտապինլիճատէն՝ ար օլան արզուտնատան նէչ՚էթ էթմիչ օլտըղընը կէօրէճէյիզ :

Օ ատ՚իմա ատ՚իր ատէմլէրէ մու՛ավէնէթ վէ էյի-լիք էթմէյէ ղայրէթ էտէր խոտ , վէ պէօյլէճէ ատ՚իր ատէմլէր տախտ քէնատխինի սէվկիպ՝ անըն իչինի իչերի՝ կէօթիւրէճէք վատըթալարը թէհտատլարը ճէյլէրի եէրինէ կէթիրիք էթոխլէր :

Լիվինկսթընը էճատատը Խոշչիանըն Տաղխաթան
ահվատէն մէճպուր օլուպ՝ անըն ,,ա'' իւէսի միւղքիւ
փամուգ ֆապրիկալարը ապատընատա , ատոտ չօգ իշ պու-
լուսան Պլանթացը պարխյէսինուե իգատմէթ էտինճէյէտէք
Հլվա նամ խախզ ատատատա ատքին օլուր խոխ :
Դաւթի պուրատատա 1813ատէ թէվէլեւիա էթախ : Փէտէրի
Նիյ Լիվինկսթընը՝ միւսթապիմ, էհլի սէպաթի վէ պայ-
բէխնատէն օլուպ՝ թէ'ատատի կինոլէրինուե քէնատի իգա-
մէթկատրընատան տաղլարտա ֆիրար էթմիշ վէ եանըզը
զանան էթախյի պիր չէյի էթմէքատէն խոչ՝ խաքէնճէ չէք-
մէյի հաթթա էօլիւմիս պիւչ կէօզիւնէ ալմըշ օլան պա-
տիմ պիր 'ա''իւէտէն իւէրի կէլմիշ խախ : Դաւթի վայի-
տէսինէն նէճմիպ վէ լաթիֆ թատի'աթընը թէվէրիւս
էթմիշ, վէ անատէն թէմիզլիք, գանուսփէրվէրլիք վէ
ատապիւլիք էօյրէնմիշ խախ : Ֆարպ ուղուրընա հէր չէյի
ֆէտա էթմէք իւզրէ ատէմէ պէօյուք ճէատրէթ պախշ
էտէն հապիպաթ, նամուս ու ի'թիպար վէ 'ատալէթ
հիա ի գավխինի տախի վայիտէսինէն նապիք վէ ենէն
ատ ատատալմագ պիլմէզ ախյրէթ վէ թատի'աթընատան
ախզ էլէմիշ խախ : Վայիտէյնինատէն թէվէրիւս էթախյէ
պու չէզ քէնատինէ տիւնեատատա պուլուսնայն ճիւմլէ ապ-
էհլիսաէն գէյմէքլի օլսուս :

Դաւիթ Պլանթայրըն քէօյ մէջ թէպինատէ օգուտագործուելիք էօյրէնատի։ Ցապաթ վաւիտէյնի փէք գործը տա, մէքթէպատէն չըգաըրըպ՝ իւղմէք իչիւն պիր փաստուգ գապրիգաատա կէօնատէրմէյէ մէճպուր օլաըլար։ Դաւիթ աւլէն գալի իւ՛ուլամ ու գիւնաուն թահսիլ էթմէյէ տէ, Դաւիթ աւլէն գալի իւ՛ուլամ ու գիւնաուն թահսիլ էթմէյէ հանգը պիր նօլ իւէ՛ուլամ ու գիւնաուն թահսիլ էթմէյէ փէք ադզուքէն իտի։ Պիւքիւճիւ մաքինաըրընը գուլլանմազը չօգ չապուգ էօյրէնատի, վէ քիւչիւք պիր իւճրէթ ալտըղը գէման քէնտիսի իչիւն քիթապ-ըէթիլէ պիւքիւճիւ ուսթաաը օլաուս։

Իւք գազանճը օլան 14 ղուրուչը էվէ կէօթիւրթիւպ վաւիտէսինին գուճաղընա աթաը։ Քէնտիսի իչիւն պու գաատարճըգ փաըա քիւչիւք պիր աէրվէթ օլուպ՝ անընլէ ադզու էթտիյի չօգ չէյլէրի սաթուն ալապիլիր իտիյաէ տէ, Դաւիթ էվվէլա վաւիտէսինին իհթիյաճընը տիւչիւնիւր իտի։ Տահա սօնրաըարը պիւյաատէ իւճրէթ ալտըղը գէման քէնտիսի իչիւն քիթապ-ըար սաթըն ալտը։ Պու քիթապըարը պիւքիւճիւ մաքինաընըն իւզէրինէ գօյուպ՝ իչինին ադզուքաա գուր-սաթ պուլտըգճա անլէրին իչինատէն պիր գաչ սաթընը օգուր իտի։ Ցապրիգաատա միւչքիլ վէ օսմանճըը կիւնլէր էն գուվվէթլի աէմիլէրի պիւէ եօրաճապ իտիյաէ տէ, պիլ՛աքս Դաւիթ կէճէ տէրսլէրինէ տէվաս էտէր, վէ վաւիտէսի քիթապըարընը պիր թարափա ալըպ՝ անը

ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಆಗಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಒಳ್ಳೆಯವು, ಕೆಲವು ಕೆಟ್ಟವು. ಆದರೆ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಮಾಜವು ಮುಂದುವರಿದಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಈ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಂದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದವು ಎಂದರೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಹೆಚ್ಚಳ, ನಿರುದ್ಯೋಗ, ಬಡತನ, ಅಸಮಾನತೆ, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ, ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲಿನ ದೌರ್ಜನ್ಯ, ಕೌಟುಂಬಿಕ ಕಲಹಗಳು, ಮದ್ಯಪಾನ, ಧೂಮಪಾನ, ಮಾದಕ ವಸ್ತುಗಳ ಸೇವನೆ, ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯ, ಅಪರಾಧಗಳು ಮುಂತಾದವು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಸಮಾಜದ ಒಂದು ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದರೆ, ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲ ವರ್ಗಗಳಿಗೂ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವುಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಸಮಾಜದ ಒಳಗಿನಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬಂದಿವೆ. ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಸಮಾಜದ ಒಳಗಿನಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬಂದಿವೆ. ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಸಮಾಜದ ಒಳಗಿನಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬಂದಿವೆ.

Պու արգու անտէ թէքրար ալէ թէքրար ուլայնըր խոչիյէ ան Դաւիթ առ՛իւմա քէնտիսինին օղ իշէ սիու-նախալ ալէրնի օլուպ օլմասըդը խուստուրնատա չիւպհէ էտէր խոխ։ Լաքին պիր կիւն, ևիրմի ֆաչընատա օլսըդը կէզինմէյէրի ևալընըզդա էթմէյէ պաչլատը։ «Մա՛ա-վէնէմ իչիւն, ֆաչատա պիր չէյ ևափսամազ մի իմ» տէյու հէր ատապտ տիւշիւնիւր, վէ հէր կէճէ ախ՛ա-լընըդա վէրմէթտուան զիյատէ մահզուն դէլատը։ Հէր պիր մախալուպ իչիւն ահէր, հէր պիրի իչիւն թա՛ամը վէ հէր պիրի իչիւն միգատար ը քեաֆի մէսէրթէթ պուլունան պէօյէ կիւզել պիր տիւնեատա ինսանլարըն պիրիպիրուէրինի

ծատալի ևիմայէթի պիր կէշ քէնտի ալէմ-զիպ ամ-պուլ՝ կէշ ուլաչ տիւքիւնէթինին լաքիֆ կէօքսիւնէ ևաթ-մէճէտ օլտուդուդը մէսէրթէնին ևաթիֆ կէօքսիւնէ ևաթ-ղընըդա ևէնանիլէր չուլուն ատատը պուչունուդա ևէնանիլէր ևէ-ևէ տինալ՛մէճէ էտէ-ևէ ևիրմի պիր թէհայ-ևէ ևիրմի պիր թէհայ-ևէ ևիրմի պիր թէհայ

ալտաքմաղա , ասյմաղա , գաթլ էքմէյէ վէ խթի՛մաւ էտէպիլէցճէքլէրինատէն զիյատէ գաապ էքմէյէ գատիր օլմալարը Դաւիթէ գայէթ գարիպ կէօրինիւր իտի։ Ասլ քէնատի մահզունիյէթի , պիր զէման գուրտուպ ե չէմին սիւքիւնէթինատէ Նազարէթլի ճիսուսըն Զէյթունէզ տաղընատա տէրպէտեր ասլայտպ օրատատա կիթմէսինէ , պիր ալտաթմաղա ասյմաղա գաթլ էքմէյէ վէ խթի՛մաւ ամանլարըն մէչսպգաթլարը իւզէրինէ աճը քէտէրէ նա՛ ատա զիյատէ էյի վէ տահա զիյատէ մէա՛ուտ էտէ պիլմէյէրինի թա՛րիֆ էքմէք իւզրէ Սգաա ի Շարգա կիտէճէյինի վաւխտէյնինէ պէյան էքտի։

Դաւիթ մագտէտինի մէվգը՛ ը իճրայա գօմագ խուտուրնատա վ՛ագըթ զայ՛ էքմէյիւ՝ տէրհալ փամուգ գապարիգաըրնատա գազանատըզը փարատան արթատըրմաղա պաչլատը։ Անըն ատլ միւչքիւլ փարա խնթիւյացը իտի։ Ֆիլվագը՛ նինհայէթ կլատքօյա կխթտի վէ քէնատիկ վէ փէտէրի պիւթիւն ռօլը եիւրիւտիէր , անատէն ատրա Դաւիթ իչիւն տաքին օլացագ պիր մահալ պուլունճայա գատար տախ չէհրին ատգալրըն ռօլատրալար։ Հաֆթատա 11 գրուչ քիրա իլէ պիր եէր պուլտրլար։

Կէնճ Հիվինկամքըն իչիւն պու միւչքիւլ պիր հալ խալյաէ տէ , արթատըրտըզը փարալարը գայէթ խատրէ իլէ սարֆ էտէրէք պիր պիւթիւն գըզ տէրալէրինէ տէ-

ման էտէպիւտի։ Անտէն ասնրա տիկէր պիր գըշ տահէ գօլէճէ տէվամ էթմէք իւզրէ գիյատէ փարա արթտըրա-
պիլմէք խլիւն կէրի, փամուգ ֆապրիգալարընա, 'ամ-
տէթ էթմէյէ մէճպուր օլաու։ Քէնտիի գէնքի վէ քեա-
միլ պիր թալէպէ օլուպ՝ միւտէրիւլէրի անիտէ ան-
քէնտիի լէլիւն լնթիհատ էթտիյի հայաթա չարչա-
պըզգ միւնասիպ օլաճաղընը աչիքեարէ կէօրտիւլէր։
Լիվինգսթընն դիչ պիր Աֆրիգայան ֆըրզատընդն
խուտուտի 'ապա''իտ ու 'ատաթընը թա'լիմ էթմէք
էլմէյի իչիւն նիզամը տա''իրէսինատէ պիր ծրթոց-
նէր մագամընտա իւզէրինէ էլ գօնուլարագ «Պատ-
ուեւլի» 'իւնվանընը գապու էթմէք իսթէմէտի։ Քէնտի
տինն վէ տօսթլարընդն քէնտիսինի միւթ'ատ եօլտա
միսիօներ օլմագլըղա չիտտէթլէ իցպար էթտի-
լէրինտէ, Դաւիթ բապի օլուպ՝ Լօնտրա Միսիօնէր Շի-
քէթինին խըտմէթինէ կիրմէսինի թէքիւֆ էյլէտի։
Շիրքէթին միւտիրլէրի հուզուրընտա գըտա պիր
լմթինան կէչիրտիքտէն սօնրա տա''իր միսիօներ թա-
պըլըպ Աֆրիգայան ֆըրզատընդն պուլտուգ
ատնգաղընտա Օնկար չէհրինէ կէօնտէրիլտի։

Պուբատա, քէնտի 'ատէթի մուճէպինճէ սայ' ու
ղայրէթլէ, հէր պիր տէրսլէրինէ չապուգ էօյրէնտի
իսէ տէ, Լիվինգսթընն իչիւն մաղուտ էտիլմէսի իմ-

քեանալըզ կիպի կէօրիւնէն պիր միւշքիւ վար խոխյաէ
օ տա վա՛զ վէրմէքլիքխոխ։ Պիր տէֆ՛ա եապընատա պու-
լունան պիր տա՛՛իրէյէ (քեմ) փէք տիպգաքլէ հա-
զըրլատըզը պիր վա՛զը իրատ էթմէք խուզրէ կէթոխ
ֆապաք թէմէլ ի քէլամը օգուտապան ղայրի պիր չէյ
սէօյլէմէյէ մուվաֆֆագ օլմայատպ թէլաշը պիր ի՛-
թիզարլէ մինպէրտէն էնիպ կիթոխ։ Պու՝ անըն՛ էօմ-
բիւնաէ պիր իչտէն ֆիրար էթոխի լուք վէ սօն վազը՛ա
խոխ։ Լաքին պու վազը՛ա իլէ քէնտիսինին թասմիմ
էյլէտխի մէալէյի սանքի թէպոխլ էյլէտխ։

Լիվինկաթընըն վա՛զլըգտա մուվաֆֆագըյէթոխը-
լիլ չօպանընըն ճանընը օլ գառար սըգտը քի՝ խուչ այ
խիթաընըտա՝ օ միսիօնէր օլամազ աէյու ղայր ի միւսա՛խա
պիր բափօր իլէ Լիվինկաթըն Շիրքէթին միւտիրլէրինէ
կէըլի կէօնտէրիլոխ։ Պու բափօր իւզէրնէ աղ գալտը
քի Լիվինկաթըն իչէ եարտամազ պիրիսի ժապանըտա
բէտտ օլուռնաճագ խոխ։ Պուռնունլէ պէրապէր քէնտի
բէֆիգլէրինատէն զիյատէ՛ ապըլըը օլան պիր միւտիր
Լիվինկաթընըն էյի սէօյլէյէմէխինէ բաղմէն անըն հէմ
էյի տիւշիւնատիւյիւնիւ հէմ ատէ էյի իչլէտխինի
կէօրիւպ՝ կէնճ թալէպէյի թէատհոուպ էտէրէք Օնկար-
տա պիր տէֆ՛ա տահա թէճրիպէ էտիլմէսինի խոտի՛ա
էյլէտխ։ Պու միևնատիպ մու՛ավէնէթին նէթիճէսի օլա-
բաղ՝ իւչ այլըգ թահսիլտէն սօնրա Լիվինկաթընըն խա-
թի՛ատը հապգընատա հիչ պիր քիմսէ չիւպհէ էթմէխտի։
Պինա՛՛էն՛ալէյհ, 1840 տա միսիօնէր օլմազ իւզրէ մու-
թանթան տուրէթտէ անա էլ գօնուլտու։

՛Ամն գէմանտա Զինտէ մուհարէպէ գուհուր էթ-
միչ օլուպ՝ հիչ պիր քիմսէ էմնիյէթ իւզրէ օրտայա կի-
տէմէգ խոխ։ Պու չէյ Լիվինկաթընը մե՛՛յուս գրլտը խսէ
տէ, միւսալէհա՛ ատգտընը պէզիէմէքտէ խքէն իշսիգ
տուրթատը վէ Լօնտրատա թէպատէթ տէրալէրինէ տէ-

վան էտէրէք, կլասքօտա թապիկ վէ ճէրրահ մադա-
մընաս տիւիօմա ալմաղա մուվաֆֆագ օլաու։ Լա-
քին մուհարէպէ տահա ուզանըրընաան, Լիվինգս-
թըն պէքլէյիկ տէ վագթ զայ՝ էթմէքտէն իսէ՝ Աֆ-
րիգայա կիթմէյէ գարար վէրտի։ Պինա՞՞էն՝ աէյհ, պիր
կիւն եէնի նուր, եէնի իւմիտ վէ եէնի հուրրիյէթ կէ-
թիրէճէյի օլ վախ՝ վէ նամա՝լում տիյարա կիթմէք
իւզրէ 1840 Դեկա. 8 տէ վափօրա բաքիպ օլաու։

ՊԱՊ

ԱՖՐԻԳԱՑԱՓԻ ԻԼՔ ՍԷՆԷԼԷՐԻ

Իւմիտ Պրուսնըկա տօղրու իլք տէնիզ աէյահաթը Լիվինգսթընի իչիւն եէնի պիր հայաթ օլուպ՝ օլ աէյա-
հաթան չօք իսթիֆատէ էթտի։ Հէր չէյ հազըրնատա մա՝լիւմաթ քէսպ էթմէք՝ տաէթի մուճէպինճէ, պափ-
թան իլէ տօսթ օլաու վէ վափօր իտարէ էթմէյի էօյ-
րէնմէյէ տէրհալ պաշլատը։

Գափթան՝ տէնիզ հօլճըլըղընատա աէֆինէնին չի-
մալտան եա ճէնուպտան, չարպտան եախօտ պարպտան
էօ գատար ուզագ պուլունտըղընը մուհագգագ տու-
թաղ տայ՝ ու պէյրէթլէյէ տէֆինէնին ճամմ վագ՝խէթինի
պուլուպ անը իտարէսինտէ կիւզէլճէ իշարէթ
էթմէյէ մուվաֆֆագ օլաու։ Վէ ասլընտալարը օրման-

Լիվինգսթընը եարըմ աա՛ալըգ թա՛թիւ վապթլաա-
ըընատա ճէնաուափ Տէնթիգին միւթէ՛աաթը մէսէրըէթ-
էրինի վէ հայրէթպախշ մէնզարէլէրինի կէօնէնիը
խոխ։ Կէօզ գամաշտըրան օյ քիւչիւք գըրւան-
գըզ պաւըղընըն քիւչիւք գոմզիւր կիսի ասքի-
ասթհընա չըգըպ պուրունըատան ֆըյգըրթատըղը աու-
վայա տօղրու ապըթարգատան ասնրա թէքրար քէնաի
մէսքէնինէ աուլար խոխ։ Պա՛զէն աախ չէրքին պիր
քէօփէք պաւըղը ինատն ամլատաղա տօյմագ պիր իս-
միալ սէգինէնին արգատրատա կէզինիր խոխ։

Նիհայէթ ուզուն տօյգրըգ խիթամ պուլուս՝ Լէ-
վինգսթընը գարայա, ֆէյսիթաուն, չըգտըղընատա
քէնախինէ պէաեւէն աա՛իր մէնզաէրէր վէ ՛ացա՛իպ
չէյրէր պուլուս, գաագաթ ատհըլտէ տահա չօգ վապը-
աաւթմատատն՝ պէօյիք մէ՛յուախյէթէ տիւչար օյաս։
գէնախի պէլա չիապհէ ճիամլէ միսիօնէրէրէ եէրւիւէրին
արատրնատա Իմճիլի իշին իւէրւ կիթմէսինէ մա՛ալէնէթ

էթմէք ինչուն պիթթաւ՝ էլլէրինտէն կէլմէյի գաաար չա-
ւըշըլաը աէյու թաասվուր էթմիլ օլտըղընաա՞, օլ գա-
տար էյի քիմսէլէրին ֆէտաքեարլանէ չալըշմալատըղնա
բաղմէն, ճէնուպի Աֆրիգանըն միսիօները իւնի տու-
ղուն պիր հալտէ կէօրմէսի քէնաիսինէ մէ՛՛մուլին
պաչըճա իւմիտ Պուդդուն էթրաֆընտա թօփլանմըշտար
խոք։ Պու խոչ չօգ գուվվէթ վէ վազթ զայ՛աքը խոք.
զիրա չալըշզանըն միսիօներլէրին եաւաշճազ մըգտաար ը
քեաֆի իշլէրի օլմատըղը հալտէ՝ թէնապէեէր խոչ պէյազ
ֆէլէրինի գօյտըղ տարֆ ը նազարէ էտէպիեէրը խոք։
Միսիօներլէր տատտընտա չօգ խթթիֆաղալըշտըղտար
վէ ջէնաի իշլէրի հազդընտա քիւչիւճ հատէլէր պու-
լուրնաղ՝ չօգլատը տօղ չէյլէր իչուն չօգ չիքեայէթլէր
էտէր խոխյէ տէ, ատ քիմսէլէր, ՚ընդ ատ ջէ քիմսէ-
մէք, վէ իքինճի՝ պիր մա՛ալլիմլէր գօլէճի թէ՛՛սիս
էթմէք, վէ անատէն չըգաղ եէրի խօճալարը օլ մէ՛թէ-
՚ատտիտ գապիւէյէրի թա՛լիմ ու թէրպիյէ էթմէք իչուն
անլէրին ատտարնա կէօնտէրմէ՛ք խոք։ Անըն խթթիգալ

հայաթքնըն բէվիչնի թա՛եին էտէն խուսուս՝ պու թէատիրուէրին պիրինճիսի խոխ։ Զիրա բահաթ օթուրպու վա՛զ վէրմէքտէն խէ, Մէրքէզի Աֆրիգանըն գլաղուզը օլմապլէ քէնտի իչինէ տահա էյի խըտմէթ էտէպիւիր խոխինի չիմտի կէօրիւյօր խոխ։

Լիվինգսթըն Իւմիա Պուրունըտա գըսա պիր միւսաֆիր՝ վագիթնըն մէրքէզին չիմտի թարաֆընա ութէմէտու։ Ֆագաթ Լիվինգսթըն իչութ տուրմագ խոքէմէսի՝ վագիթնը մէրքէզին չիմտի թարաֆընա ութէմէտու։ Ֆագաթ Լիվինգսթըն իչութ տուրմագ խոքէմէսի՝ վագիթնը մէրքէզին չիմտի թարաֆընա ութէմէտու։

Պինա՛էն՝ ալէյհ, գապիւէտէն գապիւէյէ կիտէրէք, եէրին թապի՛աթընը, մահտուլաթընը, եէրլիւէրին լիսանվէ սիյրէթլէրինի քեամիլէն էօյրէնէնէտէք չօգ թաթաֆլարտա պիր թագըմ եօլճըլըգլար էթտի։

Պու սէյահաթլարընըն իլքինտէ Լիվինգսթընը էարըտէ սիվիլիզէ արապանըն ալթընտա տագլանըտըղընը կէօրտիւ։ Գըզը պիր աղ եէյէճէք վէրտի, գըզ տախի անըն սիւ՛ալլէրինէ ճէվապէն քէնտի հուքեայէսինի էթտի։ Գըզ քէնտիսի վէ գըզգարնատաչը էօքսիւզլէրի, տիյնէնմէլէրի վէ եէմ քէատիմէլէրի կիւն էօքիւզլէրի, տիյնէնմէլէրի վէ եէմ քէատիմէլէրի կիւն էօքիւզլէրի, տիյնէնմէլէրի վէ եէմ քէատիմէլէրի կիւն էօքիւզլէրի, տիյնէնմէլէրի վէ եէմ քէատիմէլէրի կիւն էօ-

լուսնծէյնէտէք մէս՛ուս պիր հալտէ պիրուիքտէ նաշար-
լար իտի։ Օլ վագըթ քէնտիսինի տիկէր պիր ՚ա՚՚իլէ
ալըպ հըֆզ էյլէտի, ամմա միւրիւվվէթ քատարանէ մապ-
աէտլէ տէյիլ, իլլա անը պիր գապիլէ ր՚՚իանէ էտիր
գարը մագամընաա ատթամագ գ՚՚լիմանէ պիր մատգէտլէ
հըֆզ էյլէտի։ Գըզ քէնտի հադգընաա նէ՛ տիւշիւնիւլ-
տիւքիւնիւ սէզտիյինատէ, ատաթլարը պուլուդանան Քուրթ-
ամանա կիչմէք ատըլմադընա, վէ կէօզլէրինէ կէօքիւրէմէք
էտէ էտիպ տուր քէնտիլէր կէլի՝ ֆէնէրլիյէ կէօքիւրէմէք
վինակաքընա, ատաթլարը պատարըլընատա, գավալար գըզլը քա-
ւէպ էտիպ տուր քէնտիլէր կէլի՝ ֆէնէրլիյէ կէօքիւրէմէք
վէ ատլը էտիր ատլանըլատա, վահշիլէրինա՚ատէքի
խուզրէ փէք չօգ պօնճուգլարըլէ անը տօնատքընը-
լար իտի։ Փօտարի գըզլըն խուզէրինատէն պօնճուգլարը
չըգարըլտը օ ատէմէ վէրտի։ Քէնատիսինի գանատրմատգա
պիր ա՚՚ չատըլտըգտատն տօնտա հէրիֆ րիւվէթի ատլը
տօտըրա կիքտի։ Լիվինակքընը, օ քատրաֆլատտան չը-
գարագ էմնիյէթ հիսա էտինճէյէ գատար, գըզլը հէրիւ-
լէրինը կէօզլէրինատէն խրատ ատգլատմադա ատա՚ ու գայրէթ
էքտի։

Տօնճըուգլընատա միսիօնէրին պատշընա չօգ պէլատար

կելոտէ։ Ջիրա վահչի հայվանլար, սուրմզլըզ, հիւմմա, մըդըր խասթալըղը վէ պիր գալ սա՛աթտա էօքիւզլէրի վէ պարկիրլէրի ըսըրմաղէ էօլտիւրէն «ցէցէ» նամ սիւնէք Ս.ֆրիդատա եօլճըլըզ էտէնլէրէ սա՛՛իմա թէհլիքէյէ վէ հէյէճանը մուճխ օլուրդլար։ Պիր ապ'ա Լիվինգսթոնէ թըն էօքիւզ արատաըլյէ պէչուանդալանդատա պիր գալ եօլճըլըզ էր։ Լաքին զէվաւըը հայվան, կէօզլէրինէն վէ պուրնուն տէլիքլէրինէն էթրաֆընատա թօփլանդան սիւրդ ընէքլէրի զօվմատ իչինէ պուչյուզլարընը ատըլդըղը «Օ մրգատարը քեաֆի գուվվէթլի օլմատըղընատան՝ սչա-ճապլարընը գուվվէթլի կէօսթէրմէ տէյտու օ թօպտա-լարընը իչինէ զօր», տէտի։ Ֆապատ Լիվինգսթընը ապալէր իլէ պէրապտէր նիւրիւյէրէք վէ սանքի ապելէրի կէրիտէ պրատգատաց զօրգուլարընդ պիէտատա օլտրդընը կէօ-թէրիա՝ անլէրին հիւմմէթլէրինի ճէլպ էթտի։

Պիր տէփ'ա տախի էօքիւզէ բաքիպէն 400 միլ եօլճըլըզ էթտի։ Լաքին զէվաւըը հայվան, կէօզլէրինէն ապ-վէ պուրնուն տէլիքլէրինէն էթրաֆընատա թօփլանդան սիւ-նէքլէրի զօվմատ իչինէ պուչյուզլարընը ատըլդըղը տա, ջէնատի մէվգը'ընը մուհաֆզատա էթմէք վէ սապընատա Լիվինգսթընը իչինէ կիւճ վէ զահմէթլի պիր չէյ խոտ։

Պուս եօլճըլըզատա էօքիւզտէն տիւչիւպ փարմա-ղը գըրըլտը վէ օ պիր էլիյէ ջէմիյի եէրինէ զօ-տու։ Զօգ կէչմէզտէն պիր ատրլան օրմանատան տըչա-րը սըչրայըպ անլէրին զօնատը եէրինէ հիւճում էթտի-յինատ Լիվինգսթընը բէկօվէրիյէ ապէչ էտէրէք՝ ճան-

վէրի դօրտուտ պատերաը, ծագաթ բէկվօլվէրին ապ. սընթըսընաան վարմաղը թէքրար գըրըլաշ։

Լիվինգսթընը պիր ուչ՛ա տա եավրուսընը օթլաթ. քէրւէքլէրինի պուլնուզընըն պիր միւհիւմ տարպէ. պիյէ վարչա վարչա էթտի։ (Քէրքէտէնին պու տար. պէտիյէ պիր ֆիլի պիւէ էօլտիւրտիւյիւ բիվայէթ օլունուր։)

Լիվինգսթընը պիւթիւն պու էանատէ քէնտի եօլը իւպէրինատէ բաաթ կէլտիյի գապիւէյէր իլէ տօաթ օլուր էտի։ Անըն մէրտանէ չէճա՛աթը, ՆէՃիկ թապի՛աթը, տէրին հիւան ի թէվէճճիւհիւ, իսթիգամէթ վէ համի. յէթէ մէմլու միւրիւվվէթ քեռար կէօզլէրի, անէյն գօրգաճագ պիր չէյ պուլունմատըղընա տա՛՛իր եէրի. լէրէ տէրճալ գանա՛աթ պախշ էտէր իտի։ Անըն պիր թապիկ մագամընտա մալիք պուլունատըղը մէհաբէթ, խալգըն ան՛ա սիհրպազ նամընը վէրմէսինէ ատպէպ օլուպ՝ ուզագտան եագընատան զէննճի խաաթալար խաս. թալեզյարընատան չիֆաեապ օլմագ իչիւն ատրապատընըն էթրաֆընա պիրիքիրլէր իտի։ Հաթթա պա՛զըլարը անըն էօյու քիմսէլէրի պիւէ տիրիլթատիյինի սէօյլէր. լէր իտի։

Պունատան մա՛տա ինսանլարըն գալսինի ճէլպ էթ. մէք խուսուսընատա փէք ՛աճա՛՛իպ պիր խաասիյէթէ մալիք իտի։ Եէրլիլէր պունըն սէպէպինի տէրք էթմէյէ գաոիր տէյիլ իտիլէր խէ տէ, թրանսվալ Պօէրլէրինատէն պա՛զըլարը կիպի քէնտիլէրինի վուրտուպ էօլտիրմէք ուչ՛ուն ինգիլիզլարընըն պիւա խա.

Պուպեն իմանալ պիր գապիւէ ըՏ"իսի քէնատի էքին-
լէրի իչիւն ատւ սըգընթըսը չէքէր իսի։ Հէր պիր գա-
պիւէն՝ ատւ խթէնթլուխյի վազըթ եաղմուր եաղըըը-
մագ գուտուրէթինէ մալիք զանն էտիւէն պիր էֆատւն-
ճըսը վար իսի։ Ֆագաթ Լիվինկսթըն սիհրպազըըգտան
տահա մուհագգագ պիր եօլ կէօսթէրտի. եա՛նի կիտիպ
ըրմագտան քէօյլէրինէ գատար պիր խէնտէգ գազմալա-
րը իչիւն պիւթիւն գապիւէյի գանսըրսը։ Պէօյլէճէ
քէօյլիւլէրի գահթատան գուրթարարագ անլէրին մու-
հապէթինի վէ ըի՛այէթինի գազանսը։

Պուպէնին սիհրպազըըզա ինանմասը ատնրա քէնատի
էօլիւմիւնէ սէպէպ օլտու։ Անըն էֆատւնճըսը պա՛զը
քէօքլէր իսթի՛մալ էտէրէք պարուսթըն իչինատէն չէյ-
թանը չըգարապիւրիմ ատյու եէմին էթմիչ իսի։ Զէ-
վալը ատէմ սաֆտէրունլըգւէ՝ ամէլիյաթը կէօրմէք
իչիւն կիթատի, վէ իքիսի տէ պարուսթըն փաթլամա-
սըյէ փարա փարչա օլսըլար։

Նիհայէթ ուզուն վազըթ պէքլէտիքտէն ատնրա Շիր-
քէթին միւտիրլէրի թարաֆընատան պիր եէնի միսիօնէրլիք
մէրքէզի թէ՛սիս էթմէսի Լիվինկսթընա էմր օլունատը։
Թէ-
ֆուրտմանատան 250 միլ ուզագտա չիմալա տօղրու պու-
լունան Մապօցատա սաքին օլան պիր միսիօնէր պիրա-
տէրին մու՛ավէնէթիյէ քէնատի իչիւն քէնտի մէսա-
րիֆիյէ պիր էվ եափմադա մէճպուր իսի։ Լաքին քէնատ
վարիսաթը աչնէտէ անճագ 100 Ինկլիզ լիրասը օլսըղըն-
տան՝ էվի քէնտի էլլէրիյլէ պինա էթտի։

Ֆագաթ պիր գազա զուհուրըյլէ տէյիլ եաղընըզ
իչի թէ՛խիր օլունատը, իլա գօլը միւտաէթ ի՝ էօմ-
րինէ պիթապ գալսըը։ Պիր կիւն պիր արապան քէօյիւն
գուրպինատէ պիր գօյուն սիւրիւսիւնէ հիւճում էտիկ՝

Մէպաւկէ գուրթուլտու։

Լիվինգսթըն գօլու էյնուէյնցէ էվինի իթամամ էքտու, վէ Կուրամանատան օլան Մէյրի Մաֆըթ իւէ Թէզէվուճ էտէրէք օրատա սաքին օլտու։ Ջէկց վէ պէկցէ պիրուիքտէ քէնտի իշլերինտէ էօյլէ մուվաֆֆափ օլտուլար քի, Լիվինգսթընըն պա՛զը միսիօներ ըէֆլուէրինին հատէտի ուչանըպ՝ Շիրքէթին Լօնտրատաքի միւտիրլէրինէ խօշ կէօրիւնմէք իչին քէնտի իշինի սալ հապէրտաթտան զիյատէ կէօռթէրիյօր տէյու Լիվինգսթընը՝ ա-լէյհինատէ թէչէքքի էյլէտիլէր։

Լիվինգսթընը իշտաշյարընըն հատէտլէրինէ հէտէֆ օլմադըտան իտէ Մատօցալը թէրք էթտի, վէ չիմալա տօղրու 40 միլ մէսաֆէտէ պուլունան Սէչէլէ իամինատէ պիր գապիլէ ըվ՚՚իսինին տիյարընա կիթտի, վէ օրատա Զօնվանն նամ մահալտէ, պէօյուք ղայրէթ վէ մէսաուրիֆլէ էյնի պիր միսիօներ խանէտի պինա էթտի։ Լաքին Զօնվանատա ատս օլ գատար աղ պուլունտուր իտի քի Լիվինգսթընը չիմալա տօղրու կօլօպէնկէ քէնտիտի իւէ կիթմէյէ Սէչէլէ խալգընը գանատընտը։ Պուրատա, իւ-չիւնջիւ ատճ՚ա օլմատըգ, քէնտի էյլիյէ պիր խանէ պինա էթտիյէտ՚ատ, օրատատա չօգ ազնէլէր ատաքին օլմատը։ Ամէն պէօյուք ֆիւգրի տա՚՚իմա Ասֆրինգանըն ըէֆահ ը

ԱՐՍԼԱՆԸՆ ՇԻՒՃՈՒՄԸ

հալը իւզերին տիւշիւնիւր էին, վէ օլ գէմանլարտա
էրթա օլուռլար միսիօներլիք ուսուլարը հաղգընատա ի-
մանը գա՛իֆլէնիր էին։

Շիմարի, Արիսթիայան մուհաճիրլերին կէլիպ հէրվուէ-
րէ մուֆիւտ սան՛աթլար էօյրէթմէլէրի վէ անլէրին նա-
սըլ սահա էյի իմտատը, էօմր էյլէմէք կէրէք էին
ախիրէթ քէնարի հայատլարըյլէ կէօրէթմէլէրի էն էյի
պիզգաթ քէնարի հայատլարըյլէ կէօրէթմէլէրի
էօլ օլմըշլըղընա գանընըշ էին։

Ամմա քէնարինին թատմիս էյլէտիյի իւլք քիւչիւք
մուհաճիրլիքի նէրվէտէ թէնգիւ էթմէլի էին։ Քօլօպէնիյին
շատգ թատրոֆընատա թրանավատ, վէ էտիր ախզ ու ի՛-
նանըգ գատրը քէնարի սայ՛ ու գայրէթլէրինատէն տօ-
ղըլմուշ էին։ Օրատա քէնար մադէտինէ միւ-
նասիպ պիր էվր պուլապիլիր իտիյէ ան՝ արատա-
լար, սըզըրլար, եվրուի խըտմէթքէարլար վէ չէօփչու իւ-
զէրինատէն տօղընըշտ էթմէյէ կէրէք օլան չէիլեր իչիւն
լաղըմ օլան ապչէյի թէավիյէ էթմէյէ գայր ի մուգթէ-
տիր էին։ Զաթէն էվ ինշատը քէնարի դուվկէ ի մալի-
յէտինատէն եօգարըը էին։ Իմարէ նէմ ւատիմատ կէրէք էին։

Մէա՛էլէ քէնարինէ միւսա՛իտ ատրէթատէ գատար-
կէր օլատւ։ Ճէնուպի Աֆրիգատա պիր գայչ քէրէ
իրի հայվանլար ավլընա չըգմըշ վէ չօգ ատֆ՛ա Լիվինգս-
թընը օլ տիյար վէ տիյարըն լիսանը հաղգընատա
վէրտիյի մա՛լիումաթատան խաթիֆատէ էթմիշ օ-
լան Ուիլիըմ Օզուէլ խամինատէ պիր Լոնդրէզ վար էին,
վէ անըն սէխատվէթի տայէսինատէ մէա՛էլէ Լիվինգս-
միսա՛իտ ատրէթատէ հալը էտիլուր։ Օզուէլ գա-

թէն նէճիպ թապի'աթը, ճէտուր վէ խոտպինալի քատէն
'ար պիրիսի օլարագ իւք կէօրիւշմէլէրինատէն պէրի
Մայիս 27ատէ քեաշիֆլէր պէօլիւյիւ Կօլօպէնկատէն եօլա
րէվան օլաու։ Քէնտիլէրի իւչ ադքսէն էօքիւզ, եիրմի
աթ վէ եիրմիպէշ գատար եէրլիւէր վար իտի։ Վէ
պիր արապա, պիր չիֆթ էօքիւզիւ իւչ թապգրիպէն
125 Ինկլիզ լիրատը գէյմէթինատէ օլտըղը տէրխատ
թըր օլտունտըգտա, Օզտուէլին 'ալիճէնապտըղը հագգընատա
պիր թաատվուր ալընա պիլիր։

ՊԱՊ 3

ՓԱԼԱՀԱՐԻ ՆԱՄ ՋԷՕԼԻՒՆ ԷՕԹԷՍԻՆՏԷ

1850 աչնէսինատէն էվվէլ նէչր օլտունան Աֆրիգա
խարիթալարընա 'աթֆ ը նատար էտիլտիքտէ՝ Աֆրիգա
գարա գըթ'ասընըն մէրքէզի հագգընատա նէ՛ գատար ազ
մա'լիւմաթ պուլունտըղը միւշահէտէ էտիլիր։ Սահրւին
պիւթիւն էթրաֆընատա պիր գաչ եիւզ միլ մէսաֆէտէ
մի թէ'ատտիտ իամլեր վար իտիյէ տէ՝ մէրքէզի ամա-
քի պէյազ պըրագըլմըշ իտի։ Զօգլար Սահարա թէսմիյէ
օլտունան Պէօյիւք Զէօլ չիմալտան ճէնուպէ տօղրու
Ֆալահարի Զէօլիւնէ գատար եայըլըր զանընընատա իտի-
լեր իսէ տէ, անլէրտէն տահա զիյատէ զէքի օլան քիմ-
ատլեր Նիլ, Ֆօնկո վէ Զամպէզի նէհրլէրինին իչինէ
ագան օլ տէհլէթամիզ տույուն իւզէրինէ տիւչիւնէրէք՝
պու կիսի ճէսիմ նէհրլէրէ տու Թէտարիք էթմէք իչիւն

էփէյի վաս՛ ըրմագլարը, օրմանլարը վէ թէփէլէրի
օլան պիր եէր պուլունմագ կէրէք խախլնի պիւա թէրէա-
տիւա պէյան էտէրլէր խոխ։

Պաւ եէնի տիյարա իւք տէք՛ա այագ պատան էճնէ-
պիւէր օլմագ չէտիա իւմիտի վէ անըն տէքէնէսինէ՛ էօմ-
րիւնա՛ըլ տահա էյի կէչիրմէք ուսուլընը էօյրէթմէք
ա՛լա արզուսույա Օզուէլ վէ Լիվինկաթըն Քալահարինին
միւշքիլաթ ու թէհլիքէլէրինէ կէօյիւս վէրտիլէր։ Օզուէլ
եէյէճէյի էթի ավլայարագ թէատրի՛ք էթմէք միւշքիլ
վէ օսանատըրըճը իշ անըն քէսքին կէօզիւնատէն, սաքին
պաչընատան վէ մուվաֆֆագ էլինատէն մէ՛՛մուլ օլունուր
իտի։ Լիվինկաթըն իսէ թէրճէման վէ մէվատտը՛ իւմիյէ
մի։թէճէասիսի օլուպ՝ քեաչիֆլէր պէօլիւյիւ եէրլիլէրտէն
տօսթլըղընը դազանմագ խուսուսընատա անըն՛ ՛աճա՛՛կագ
գուտարէթինէ կիւվէնիրլէր իտի։

Անլէր Քօլօպէնկատէն չիմալի չարգ խաթիգամէթիյէ
կիթմէք իւզրէ եօլա չըգարլար։ Կիթաիքլէրի իւք 120
միլ եօլ էվկէլատէն կէչմիշ օլարգլարը պիր տիյար իչինատէ
պուլունուր իտի։ Անատէն ասնրա չիմալա, չէօլէ տօղրու
տէօնատիւլէր, վէ պու նօգթատան էօթէտէ էօնլէրինատէ
պուլունան եէրլէր հապգընատա պիր չէյ պիլմէգլէր իտի։
Անլէր իւէ պուլունան եէրլիլէրտէն պիրիսի չօգ սէնէլէր
ապատմ պուրատան կէչմիշ օլուպ՝ եօլը տէրհաթըր
էտէպիւիր տէյու զանն էտիյօր խոխյէ տէ, անըն
գուվվէ ի հաֆըզէսինին չօգ տօնուգ օլարը մէյատանա
չըգարը։

Անլէր պու ատէմին գելաղուզլըղյւէ Սէրօթի գու-
յուլարընըն եանընա, չէօլուն քէնարընա, կէլտիւէր վէ
օլ եէրին գումըգ իչինատէ քիւչիւք աղաճլարւէ մուհաթ
պիր ատրէ օլարընը կէօրտիւլէր։ Ցապգաթ պու տէրէտէ
զանն էտէրտին պիր քէրքէտէնին գումատա եուվարլան-

մասընաան հասել օլմուշ պա՛զը քուչուք չուգուրլար պուլունուպ՝ չուգուրլարտան պիրխինին իչինատ պիր ազ ատ վար իտի։

Օզուէլ հէման ատէմլէրին պիր գըսամընա պէլէր վէ գարա ֆօսպաղըսը գապուգլարըյէ պու չուգուրլարը ատրինուէֆմէք իչուն չալըշմագըզը էմր էֆտիյատ ատ, ամա էն հապըն մահալէ ֆօքուզլէրի կէրի կէօնատէրտի։ Զէվալըը հայվանլար պէօյուրէրէք վէ ինսէյէրէք 25 միլ տուրըզըգատան ատաղ ուօլ կէրի կիթտիլէր, վէ հէր պիր պարկիրէ անցագ ատչամ իւմէք կէլտի, վէ ինչամ ատ չըգարը։ Ան-պիր իքի հատատ տուրուպ տուրուրլարտան պիրխինին իչինատ պիր ազ ատ վար իտի։

Օզուէլ հէման ատէմլէրին պիր գըսամընա պէլէր վէ գարա ֆօսպաղըսը գապուգլարըյէ պու չուգուրլարը ատրինուէֆմէք իչուն չալըշմագըզը էմր էֆտիյատ ատ, ամա էն հապըն մահալէ ֆօքուզլէրի կէրի կէօնատէրտի։ Զէվալըը հայվանլար պէօյուրէրէք վէ ինսէյէրէք 25 միլ տուրըզըգատան ատաղ ուօլ կէրի կիթտիլէր, վէ հէր պիր պարկիրէ անցագ ատչամ իւմէք կէլտի, վէ ինչամ ատ չըգարը։ Ան-

հաֆլանատըլար։

Այնի վապըթտա Սէրօթլի չուգուրլարընատան ատօրտու 8 այագ ատրինուէյինատ գապըլտը, վէ օլ գատար պօլ ատ չըգատը քի՝ Օզուէլ էօքուզլէրի կէթիրթատ։ Էօքուզլէր կէլտիքլէրինատ, անլէրէ ատրհալ ատ վէրիլտի վէ ատատալարա գօշուլատագ չէօլէ տօղրու կէօնատէրուէրտի։ Սրճագ փէք չիտատէքլի իտի, վէ ատատալարընթէքէրուէքլէրի ճումլագ գումտան իչինէ օլ գատար ատրչէճ կիւճրինէ պաթատրլար իտի քի՝ հայվանլար ատն ատրչէճ կիւճլիւ ատրատալարը կիւն պաթանա գատար անցագ ալքը միլ չէքէ պիլտիլէր։ Ճէրատատը կիւն ատըզ 19 միլ հուրիւլէր։ Իւչիւնճիւ կիւնատէ պու գուվվէքլի հայվանլար պիր ատամլա պիլէ ատ իչմէմիշ օլտըգլարը հալատէ չէտիտ սրճագատա 19 ատ՛աք մէչատգաթ չէքտիլէր։

Օ կէճէ քատաւիֆլէր պէօլուչիւնիւն գըլատղուգլարը իչուն ֆէնա պիր կէճէ իտի։ Շիմտի անլէր Սէրօթլէն՝ ատ՛աթատա անցագ 2 միլ իւէրիւէյէրէք 44 միլ

Ողջ-ողջ ես կտեսնեի նրանց ուրախ ժպիտները, կլսեի նրանց ծիծաղը, կզգայի նրանց ջերմ համբույրները։ Ես կտեսնեի նրանց ուրախ աչքերը, կհամբուրեի նրանց ժպտուն դեմքերը։ Ես կտեսնեի նրանց ուրախ աչքերը, կհամբուրեի նրանց ժպտուն դեմքերը։ Ես կտեսնեի նրանց ուրախ աչքերը, կհամբուրեի նրանց ժպտուն դեմքերը։

Բայց ես չեմ տեսնում նրանց։ Ես միայն լսում եմ նրանց ձայները։ Ես միայն լսում եմ նրանց ձայները։ Ես միայն լսում եմ նրանց ձայները։ Ես միայն լսում եմ նրանց ձայները։

Ես չեմ տեսնում նրանց, որովհետև ես կույր եմ։ Ես կույր եմ, որովհետև ես չեմ տեսնում նրանց։ Ես կույր եմ, որովհետև ես չեմ տեսնում նրանց։ Ես կույր եմ, որովհետև ես չեմ տեսնում նրանց։

Ես կույր եմ, որովհետև ես չեմ տեսնում նրանց

բիւտիւէր։ Օ սըրատա գըլաղուզլար նէ եաւիաճապլարը հագգընատա խթիչարէ էթտիւէր։ Այնի վագըթտա եէրլէրը օրմանլըգտա ատ պուլմադ մադսէտիյէ չալըշմադ իչուն տաղըլտըլար։ Վէ իւթէ անլէրտէն պիրի պիր գուրպաղընըն քէսաքին սէսինի իւթտուն թաթը պիր մուսիգի սէսի անըն գուլաղընա պուտ գուրպաղընըն սէսինատէն տըզը եէրին եադընլարընատա մութլադա ատ պուլուներ։ Օ կէրի գօշուպ պիր պաթագըզ պուլտըղընը խապէր վէրտի։ Եօրղուն վէ թագաթլարը գալմադըչ էօքիւզէր թէքրար գօշուլտըլար։ Հավատա ատ հիսի զանն էտէրսին անլէրէ եէնի հայաթ վէրտի, վէ իքի միլ սիւր'աթէ կիթ-տիքտէն սօնրա իչիպ տուտըզըգտարընը տէք' էյլէտիւէր։

Շիմտիւիք քեաչիֆլէր պէօլիւյու գուրթուլմուչ խայրըը օլտու։ Պիրինճի վէ իւչիւնճու կիւնլէրտէ խայրըը էրի գազմադլէ ատ պուլմադա մուվաֆֆադ օլտուլար խա՞ տէ, Մաքօքօնիեանիյէ մուվասէլէթ էթմէյէ տէօրթ կիւն տահա լազըմ խտի։ Պուշմանլարընը Մաքօքօնիեանլարընը քուռնկ տէտիքլէրի «գում նէհր»ինատէ պուշտուռնատըգլարը կէօրիւնտիւ։ Ինլէրին այադլարը աւթընատան, տէրինտէն, սալտանկէօզ եիւրիւյիւշիւ կիպի եավաչ եավաչ տա՞իմա տա ագար իտի։ Պու սէյէլանըն նէրէտէն նէչ՞էթ էթտիյինի պուլմադ՝ չօգտան պէրի գուրտուլըչ էաքի պիր ըրմադընն տիպինի պուլմադ եօլըյէ միւմքին իտի։ Օ պա՛զէն եալընն քիրէչ թաչլարը եախօտ գում թէփէլէրի արատընատան կէչէր, պա՛զէն տահի տիւզ պիր օվատա նապէտիտ օլուր իտի։ Զօգ ազ եէրլէրտէ սույ եէթիչէն էփէյի տէրինճէ գում չուգուրլարը պուլնուր իտի։ Վէ պուրատա Մաքօքօնիեանիտէ կէօրիւնտիւ կիպի պաթագըզտատ թէչէքքիւլ էտէրէր եախօտ պօլ ատ կէօրիւնէր օլուր իտի։ Եօգատ ատ նիշանէտի պուլնուն-

մազ իսի։ Լաքին Պուշմանլար, գումըն իչինէ ուզուն պիր գամըչ սօգուպ՝ էմմէքլէ սուսըզլըգլարընը կէչիրմէյէ քեաֆի սու էլտէ էտէպիլիրլեր իսի։

Ֆեաչիֆլեր պէօլիւյիւ չիմսի պու ըրմաղը թա՛գիպ էթմէյէ ճէհտ էտիյօրլար իսի, ֆապաթ չապուգ անը պայպ էտիպ՝ իքի կիւն սուսըզ գալտըլար։ Սօնրա անը պուլուպ՝ ըրմագ պիր պաթտաղլըգտա նապէտիսա օլունճայա գատար պիր տէֆ՛ա տահա անը թա՛գիպ էթտիլեր։ Պու նօգթա իւզէրինտէ անլէրին գըլաղուզը թէքրար եանըլըպ՝ անլեր եօլտան սափարագ իւչ կիւն սուսըզ օլարագ միլլէրճէ եօլճըլըգ էթտիլեր։ Պուրատա պախթ անլէրէ եինէ թէպէսիւմ էտիպ՝ Օզուէլին գարա թաղ կէօզլէրի սըգ օրմանլըգտա կէչինէն պիր Պուշման գարըսը կէօրտիւ։ Գօչտու վէ անը թուրթտու, վէ Պուշման գարըսը պիր գաչ պօնճուգլարա պէտէլ անլէրի պիր սու տէլիյինէ գըլաղուզլատը։

Վէ անլեր չիմսի պիր գարըննճա եուվատը թէփէ-սինտէն ուզագտա եէնի վէ մահտուլտար պիր տիյար կէօրէպիլիրլեր իսի։ Անըն էօթէսինտէ գօյու պիր տիւ-ման չըգըյօր իսի։ Պէօյիւք կէօլիւն քէնարըննտա գա-մըչլար եանըյօր զանն էտէրէք օրայա տօղրու սէվգ օլունտըլար։

Պիր գաչ կիւն սօնրա տախի նակեահ սըգ պիր օր-ման իչինտէն կէնիչ վէ տէրին պիր նէհրէ մուվա-սէլէթ էտիպ՝ անըն գըյըրըննտա պուլունան եէրլիլեր-տէն նէհրին՝ 250 միլ ուզագտա պուլունան պէօյիւք նկատի կէօլիւնտէն ագտըզը հատգըննտա մա՛լիւմաթ ալ-տըլար։ Վագըթ ճուլիս 4 օլուպ՝ մէվսիմին սօնը իսի, լաքին օն իքի կիւն տահա արտապալարըննը, թա էօ-քիւզլէր թագաթլարը գալմայըն ճայա գատար, զօր իլէ սիւրտիւլեր, անտէն սօնրա Օզուէլ վէ Լիվինգսթընն էօքիւզլէրին էն միւնասիպլէրինտէն պիր չիֆթինի իսա-

ֆիֆ պիր ադամայա գօշուպ՝ պիր ազ տահա իւչի կիֆտիւէր։ Կէօլէ եապըլմըշա օրմանն տահա զիյատէ ադըլաշըր իտի, վէ պէն միւ եէր իւզէրինէ ադամայա եօլ աչմադ իչիւն, եիւզէն զիյատէ քիւչիւք աղաճ-լար քէստիւէր։ Նիհայէթ քէնտիւէրի իւչ ֆօլօպէնկ ադամընտա տօգուզ հաֆթա զարֆընտա 600 միւ գաթ՚լէ Ճուլիա 28-է Նկատմի կէօլիւնէ մուվաաէւէթ էյլէտիւէր։

Զուկատան էօթէտէ օրմանլար վէ օվալարտան իպարէքի մահտուլատա պիր ադիյար վար իտիյէ տէ՝ ղընատան ադատալարընը տուէյն օ պիր թադարֆընա կէ-տա՚ալթլարտա չաւըշըլ իտէ տէ, մուվաֆֆ ադ օրմանը-ռըն ադաչլարընը պէրաբէր ալարադ՝ չէօլիւն միւչքիլաթընա թաղմէն սալիմէն Զուկայա վէ Նկատմի կէօլիւնէ մու-վաէէլէթ էթտիլէր։ Պուբատա էվլատլարը հիւմմայա թուբթուլատըղընատան կէրի տէօնմէյէ մէճպուր օլատու։ կէրի տէօնտիւյիւնտէ, եօլտա Օզուէլէ բատթ կէլտի։ Օզուէլ Լիվինակթընատան անճադ պիր զաչ հաֆթա ադնըտա եօլա չըգմըշ իտի։

Օ ակնէ հիւ պիր չէյ եափմադ միւմքին օլմասը իսկ
ատ, 1851 ատ պու իքի պէօյուք գաթլադը, Մխիթա
Հիվինկսթընը վէ Հվաստարընը պերապէր ալարադ,
Թէքքար Գալահարի Զէօլհանդէն կէչմիւէր։ Պու ատֆ'ա
Օգուդել էքսէրիյա պաշգալար իչին իպրադ էյլէմիյէ
գայր ի խոտպինանէ տիգդաթ ու խմբիմայրյէ, պիր
կիւն Հվվել էօնդէն կիտիպ գուլյուարը գազը, վէ
պէօյէնճէ քեսդիքլէր պէօլիւնիւն պադը ա'գալարը
Թէ''խիրդէն վէ տուրզուդսան գուրթուլար։

Անլէր սելամէթլէ Զուկադան կէչմիւէր, վէ ըր-
մադան ըրմազա կէչէրէք, մէյվէւերի, չիչէքլէրի վէ
սէրբէսդ ալ 400 միլ մէսաֆէդէ պուլունան Զօպի ըրմադը իս-
զէրինդե պիր Նօգթայա, կէլմիւէր։ Հինիսանթէ Մաքօ-
լօօ գապիդէնինին մէրճէգի տիր, վէ անլէրին՝ ադըլ
վէ գուվվէթլի գապիւէ ր''խի հօլճլարը խաթխպալ
էքմէյէ չիքադ էյլէմէ։ Պու ատմ իւք ատֆ'ա օլա-
րադ պէյազ ատմլէր կէօրահիւյիւնէ պիւսպիւթիւն
չայլար գալմը իսկ ատ, Հիվինկսթընը խուլգի
միւրիւվվէթի անը տէրմալ թէքքին էքմէ, վէ անատէն
ասնրա հիչ պիր քիմսէ անլէրէ եաղմադ էքմէքդէ՝ պու
գապիւէ ր''խինդէն գիյադէ պիր չէյ եափամազ իսէ։
Սէպիթուանի խամինդէ օլան պու գապիւէ ր''խի քէն-
տի հուդուդը տախիլինդէ վէ օլ ճիվարդա պուլուն-
նան տիյար հադգընդա պիլդիքինիզ ճումլէսինի թա'րիֆ
էյլէյէ։ Ո-զադգա, չիմալի զարդ թարաֆընդա, տաքին
օլան պիր գապիւէ ր''խինէ՝ քէնդիսինիզ դէյէճէյ կէօն-
տէրդիյի պիր էօքիւզիւ անընը իլանէ էօկիպ տէ էօքիւզ
եէրինէ եէմէք իչիւն պիր ատմ կէօնդէրմէյինի թալէպ
էքդիքդէ, վէ չարգատան, փորթուկիզլէր թարաֆըն-
տան, զէնճի մուրախխասլարդը էսիրլէր իլէ միւպադէլէ
իչիւն պադադա պէզլէր, պօնճուգլար վէ թիւֆէնքլէր
իլէ կէլդիքլէրինի հիքթայէ էքդիդ։

Գապիլէ բէ՛իսի պէյազ տօսթլարընը Լինխոանթէ. ան օն կիւնլիւք ուզապտա պուլունան Սէյէտքէ նամ ճէսիմ նէհրէ կէօթիւրէճէյինի վա՛տ էթիտի։ Պու նէհր տապգընտա, տիք պիր գայա իւզէրինատէն ախումանլէ վէ միւսէրճէ ուզապտան իչիխիլէն կիւրլէմէյէ պիր բանանէյէ ախուշիւյիւ րիվայէթ օլունուր խոի։ Հայր՛ֆ քի Օզուէլին՝ ֆիքրճէ վէ ախլապճա պիր ճէնթըլմէն թէամիյէ էթտիյի պու նէճիպ գապիլէ բէ՛իսի պիր գաչ գաթ չէլսւսւէ չօղ ուզապ տըր տէնիլտէ, վէ այնէնին մէվսիմի ատախ փէք կէճ օլտըղընատան թէքրար էվ ճաղապաթ անըն գապիլէսի քէնտի բէ՛իսլէրինին քուա-ճօղրու՝ ավատէթ էթտիլէր։

Կէրիչէ՝ ավատէթ էթտիքլէրինատէ եօլտա եէնի չօղ փանլար թէրթիպ օլունուր։ Անլէր ատչագ վէ զաիմ պէյազլարըն ատգուզար ղուրուչա էսիրլէր ատթուն ալտըգլարը պիր տիյարըն թատմ ճէնուպի հուատուը խոի։ Էվկէր անլէր պու տիյարա զէրինատէ պուլունուրլար խոի։ Էվկէր անլէր պու տիյարա ակօթիւրէն էյի պիր եօղ պուլապիլտէլէր խոի, մէղրու՝ ախզ ու ի՛թա ինսանլարըն՝ էօմրլէրինին պու մէ՛ուն չէգապէթինէ խիթատ վէրէպիլէր խոի։ Անլէրին զաթէն պուլտըգլարը եօղ փէք ուզուն վէ միւչքիւ օլտըղը իչիւն Լիվինգսթընը ֆէյտասը սէնէ թէքրար Լինխոան-մէսի միւամքին օլան պիր թարիխ պուլմատը ֆիքրի-

նէ գօտու։ Ա՛յնպէս ալ քէնաիան իւր կիթմէան գայր է միւմքին օլաճաղընատան, անլերի՝ ֆօլօպէնկատէ մա՛րուզ գալաճագլարը թէհլիքէլէր իչինատէ պրատմագ միւլանա-զաար ֆիքրինէ պէօյիւք պիր էզթիրապը մուճիպ օլուր իտի։

Ըէֆինգինին՝ ա՛լթընապլըղը պիր քէրրէ տախի անըն իմատատընա եէթիչտի։ Օգուէլ՝ Լիվինգսթընը գէվճէսինէ գանատըրատը, հէմ ատ անլերին պիւթիւն լէվազիմաթը վէ չօճուգլարընը Ինգիլթէրրայա կէօնտէրմէք իւզրէ վէ միսիօներլերի էթհամ էտիպ՝ հաթթա քէնատ եօլ-ճըլըգլարը իչիւն պարուք սաթըն ալմագտան Լիվինգսթընը գէնա՝ էթմէյէ չալըշտըլար։

Մամաֆին անա էմնիյէթ էտէնլէր չօգ պուլունուպ, պունլարտան պիրինէ տախի գրաւի էհլ ի հէյ՛էթ Մաքըր

Ա՛յ, ինչպե՛ս կ՚ուզեք, ինչպե՛ս կ՚ուզեն, ինչպե՛ս կ՚ուզենք, ինչպե՛ս կ՚ուզենանք, ինչպե՛ս կ՚ուզենայինք, ինչպե՛ս կ՚ուզենային, ինչպե՛ս կ՚ուզենայիք, ինչպե՛ս կ՚ուզենային, ինչպե՛ս կ՚ուզեին, ինչպե՛ս կ՚ուզեինք, ինչպե՛ս կ՚ուզեիք, ինչպե՛ս կ՚ուզեին, ինչպե՛ս կ՚ուզեցի, ինչպե՛ս կ՚ուզեցիր, ինչպե՛ս կ՚ուզեց, ինչպե՛ս կ՚ուզեցինք, ինչպե՛ս կ՚ուզեցիք, ինչպե՛ս կ՚ուզեցին, ինչպե՛ս կ՚ուզեմ, ինչպե՛ս կ՚ուզես, ինչպե՛ս կ՚ուզե, ինչպե՛ս կ՚ուզենք, ինչպե՛ս կ՚ուզեք, ինչպե՛ս կ՚ուզեն, ինչպե՛ս կ՚ուզեի, ինչպե՛ս կ՚ուզեիր, ինչպե՛ս կ՚ուզեր, ինչպե՛ս կ՚ուզեինք, ինչպե՛ս կ՚ուզեիք, ինչպե՛ս կ՚ուզեին, ինչպե՛ս կ՚ուզեմ, ինչպե՛ս կ՚ուզես, ինչպե՛ս կ՚ուզե, ինչպե՛ս կ՚ուզենք, ինչպե՛ս կ՚ուզեք, ինչպե՛ս կ՚ուզեն, ինչպե՛ս կ՚ուզեի, ինչպե՛ս կ՚ուզեիր, ինչպե՛ս կ՚ուզեր, ինչպե՛ս կ՚ուզեինք, ինչպե՛ս կ՚ուզեիք, ինչպե՛ս կ՚ուզեին, ինչպե՛ս կ՚ուզեցի, ինչպե՛ս կ՚ուզեցիր, ինչպե՛ս կ՚ուզեց, ինչպե՛ս կ՚ուզեցինք, ինչպե՛ս կ՚ուզեցիք, ինչպե՛ս կ՚ուզեց

Օթուզպէշ Պօէրլէր պու ֆա՛՛խախիզ զալիմլի քլէրինին պահասլընը քէնաի էօլիւմլէրիյլէ թապմին էթխլէր։ Սէչէլէ վէ քէնաի պաջը գալան աաէմլէրի կէճէ-նին զուլմէթինաէն խաթիֆաաէ էաէրէք գայըպ խէ-լաա օլարլար։

Լիվինկաթըն Պօէրլէրաէն իճթինապ էթմէք իչիւն ֆօլօպէնկին ղարալի ճիւնէթինէ կէչմի վէ չօպ միւճքի-լաթաան սօնրա Լինիանթէյէ մուվաաէլէթ էյլէմի։ Եաղմուր մէվսիմի սէպէպինաէն ըրմապտարըն արաարընաա-քի գարայը սու պաամըշ խոի, վէ անըն էլէրի վէ ոէզ-լէրի, գամըշլարըն իչինաէն կէչէրէք ոէքլէնէի օր-մանլար արաարընաա ֆօլ այաըքէն քէախիխ եարըլաը-лар։ Սէպիթուանինին օղլու Սէքէյէթու, չիմոի-գընաա, «Եէնի պիր վէաէր պուլաաս» աէր խոի։ Մախօնէր, եա՛նի Լիվինկաթըն, քէնաի «եէնի օղլուն»-տան պիր ֆօլ արգաատաշը իլէ լէվազիմաթ ալաըգ-Պարօցիլէր տիյարը իչինաէն պիր տօլաշաը խէ տէ մու-հաճէրէթէ միւնաախիպ պիր մահալ պուլամաըը։

Պիւթիւն օլ տիյար պէյազլաըըն սըհհէթինէ զա-յէթ մուզիրը օլուպ՝ եէուիւէրին հալի տախի իւմիա-պախշ տէյիլ խոի։

Կէօրիւնիւյէ նէզարէն թալան վէ խաթխապատ օլ մէմլէքէթին՝ աաէթի խոի։ Լիվինկաթըն պուրատա իւ-միսախիզ սէֆալէթաէ վէ պաղը օլաէգլարը գէնճիրէր ալ-թընաա եիւրիւյէրէք կիսէն պիր տիզի էախիւէրի՝ էօմ-բինաէ իլք տէֆ՛ա օլարագ կէօրսիւ։ Պիր տէֆ՛ա պիր վալիսէ քիւչիւք չօճուղընը եօլսան կէօթիւրիւքէն, նակեսհ պիր աաէմ չօճուղա հիւճում էաէրէք, անըն պա-ղընաա չաղրմալարընա պուլագ աամայընի՝ էօմրինէնի-նիհայէթինէ գաաար էախր էթմէք իչիւն անը սիւրսիւ-կէօթիւրսիւ։

Պինա՛էն ՝ալէյն Լիվինկսթըն 1853 Նոյեմբեր 5 թէսափիրինի իւէրի կէօթիւրմէք իչիւն Լինիեանթէպէն չըգաը։ Թէսափիրի՝ ղարպ սահիլինէ տօղրու պիր եօլ պուլմադ իտի։ Եիրմի եէտի Մաքօլօ գըլաղուզլար իւէ եօլա չըգըպ՝ պու սօն նէհրին չէւաւէլէրի տահա իւէրւէ. մէսինէ մանի՛ օլանատէք Զամպէզի վէ Լէէպայա տօղրու կանաօ իւէ կիթտի։ Պու ճօգրաֆան, էօքիւզէ պինմիշ իւէրի կիտիպ՝ 1854 Մայիստէ փորթուկիզլէր միւսօլմըղը հալտէ, փուսուլամընա պագարաճ եօլտա թէմիլքեաթը օյան Լօանատայա մուվաֆէղէթ էյլէտի։

Եօլճուղուն մէչագրաֆլարը վէ միւշքիլաթը պէօյիւք իտիլէր։ Անըն ՝իլաճ գուրթուսու չալընմըշ վէ խաֆիֆ գայըղը ղայպ օլմուշ իտի։ Էօքիւզ անը իչի քէրէչ պիր տէֆ՛ա թէփէնի իւաթիւնէ սէրթ եէրէ, պիր տէֆ՛ա տահի սույըն օրթասընա իւաթիւնատէն աչադը աթտը։ Օթուզ պիր տէֆ՛ա սըթմայա թուրթուլտու, վէ քէնատիի հէմ քէնատի տօքթօրը հէմ տէ թիմար. լաղուզլարը գօրգաճ օլտա՝ չօգ տէֆ՛ա կէրիյէ տէօնմէք իտէրլէր իտի իսկ տէ, Լիվինկսթընըն սա. պուր գահրիմանլըղը անլէրի ճէսարէթլէնտիրտի։ Գա. պիւէլէրտէն չօղը սինօրլարընատան կէչմէք իչիւն անըն քէնատիլէրտէն իչն իսթէտիյի զէման անա չօգ էզիյէթ վէրիրլէր իտի։ Պիր գապիւէ բՀ՛իտի պինէճէք պիր էօքիւզ, պիր թիւֆէնք եախօտ պիր էրքէք էտիր վէր. մէտիքճէ կէչմէյէ միւսա՛ատէ էթմէտի իսկ տէ, Լիվինկսթընը էվասֆը զաթիյէսինին ՝ատա՛՛իպ գուվվէթլին. տէն մաղուպ օլուպ՝ բՀ՛իս խատի՛ատը իւզէրինէ խարար էթմէտի։ Զիպօքուէտէն եէրլիլէր անա եէյէճէք սաթ. մադ իսթէմէյիպ՝ քէնատիլէրէ պիր էօքիւզ վէրմէտիյի հալտէ անը գաթլ էթմէյի թէհտիտ էթտիլէր։ Ուուլույա. տադ վէ մըզրագլարը իւէ թօփուզլարընը տալայատադ

Անըն էթրաֆըննա թօփլանատըլար։ Լիվինկաթըն չէճի՝ պիր պագըշէ եէրինաէ տուրտու, վէ անըն ճէտուր րուհու անլէրի պիւս պիւթիւն զապթ էթտի։

Տիկէր պիր գապիլէ ըչ՛իսի եա պինատէյի էօքիւզիւ վէրմէսինի, եա քէնտիսինի թէլէֆ էտէճէյինի աէօյլէտի-յինաէ, Լիվինկաթըն՝ Իսթէրսէն պէնի գաթլ էտէպիլիր-սին, լաքին Սլլահ հիւքմ էտէճէք տիր, ճէվապըննը վէրտիքատէ, վահէի հէրիֆ քէնտիսինատէն տահա զիյատէ-պէօյիւք պիր գապիլէ ըչ՛իսինին հուզուրըննատա պու-լաճատըզընը հիտա էտէրէք՝ տիւչար ը խափֆ օլ-տու։ Ֆիլվագը՝ Լիվինկաթըննըն հուզուրըննըն գուվ-վէթի օլ ատրէցէ պէօյիւք իտի քի, պիր քէրրէ օ էսիր-ճիւէրէ պիր տիզի էսիրլէրի տալը վէրմէլէրինի էմր էտիպ՝ անլէրի ազատ էթտի։ Քիթապ ը Մուգատատէսին թաավիրլէրինի կէօսթէրդն պիր սիհր սիրաճը (մոզական լափաեր) եէրլիլէրի ճէլպ էթմէք խուսուսընատա անա չօգ եիարատըմ էթտի։ Անլէր անը ատյր էթմէք իչիւն թօփ-տըլաըր էչքիլէն թաավիրլէր օլմայա ք՛ի քէօքիւ րուհ-լար կիսի տէրտունլէրինէ կիրպինլէր տէյու գօրգար-լար իտի։ Լիվինկաթը, լաքինքէ օլարաք, թէքէրրիւ-րինու անլէրին քէնտիսինատէն թալէպ էյլէտիքլէրի՝ պատէք անճաք պու օլտըղընը տէօյլէր իտի։

Սանքի եօլճըլըղընը իլմամ էթմէք իւզրէ իքէն, փօրթուկիզլէրին միսաֆէմլիքեաթընատա Կուրանկօնըն պիր կէչիւնմատ պիր թագըմ եէրլիլէր անը տուրտուր-տըլար։ Լիվինկաթընըն վէրմէցէք աղ պիր չէյլ գալմըշ տըլար։ Լիվինկաթընըն օլուպ՝ քէնտի ուսթուրալարընը, ասկըտա կէօմլէքլէրինի, Մաքօլօլատ իտի քէնտի պագըլատան մա՛մուլ զինէթ-լէրինի վէրտիլէր։ Ֆագաթ պուդալատ քեաֆի օլմայընչ՝ Լիվինկաթըն քէնտի եօլդաններ վէ փալթօսընը տախի վէրմէքտէ իքէն՝ փօրթուկիզ պիր չավուշ կէլիպ եէրլի-լէրի գօվատու։

Լիվինգսթըն լօնդոնայա վասըլ օլսըղընտա փօր-
թուկիզ անը սօն տէրէճէ միւրիւվվէթլէ գապու-
էթաիլէր , վէ միւհթաճ օլսըղը հէփ չէյլէրի ան-
տիլէր իսէ տէ , պու միւրիւվվէթին պիր գըսմը հիլէ-
քեարլըգ օլսըղընը օ անլատը : Պուդատա ինգիլիթէրրա-
յա ՝ավատէթ էթմէյէ ֆուրսաթը օլաու իսէ տէ , Մաքօ-
լօլարըն եալընըզ պաշլարընա էվլէրինէ մուվասէլէթ
էտէմէյէճէքլէրինի պիլէրէք՝ ֆօrրըցրr վափօրըյլէ քէն-
տի մէքթուպլարընը վէ՛իլմի քէչֆիյաթ գուդուսաթընը
կէօնատէրիպ՝ քէնտիսի տախի ասնրա Լինիեանթէյէ կիթ-
մէք իազրէ եօլա չըգատը : Փօրթուկիզլէր անա՝ աուէմլէրի
իչիւն զախիրէ վէ եօլատա պուլունան գապիլէ բէ՛՛իսլէրի
իչիւն հէտիյէլէր վէրտիլէր : Անըն Մաքօլօ համմալլարը
իչիւն գըրմըզը վէ մավի չուխաատան էլպիսէ վէրիլտի :
Լօնդատա եախակատատը իսէ Սէքէլէթու իչիւն պիր Փօր-
թուկիզ միրալայը իւնիֆօրմատը կէօնտէրտի :

Լիվինգսթընն տահա չօգ ուզադա կիթմէզտէն ֆor-
rըցրr աէֆինէսինին գարգ օլմատըյլէ քէնտի մէքթուպ-
լարընըն վէ՛իլմի քէչֆիյաթ գուդուսաթընըն քեաֆ-
ֆէսինին զայ՛ օլսըղը խապէրի կէլտի : Անլէրին քեաֆ-
ֆէսինի եէնիտէն եազմագատան պաշգա պիր չարէ եօգ
իսի : Վէ պու թէ՛՛խիր՝ ուչար օլսըղը եէլ հիւմմաթը իլէ
պիրլիգտէ քէնտիսինի 1855 Սեպտեմբերէ գատար Լինի-
եանթէյէ մուվասէլէթ էթմէքտէն մէն՛ էթտի : Օրայա
մուվասէլէթ էթտիքլէրինատէ Սէքէլէթու վէ անըն պու-
թիւն գապիլէսի անլէրին իսթիգպալինէ չըգատըլար , վէ
Լիվինգսթընըն աուէմլէրի մուզաֆֆէր պիր ալայէ գա-
պատատա կիրտի : Մաքօլօ համմալլար գըրմըզը վէ մավի
իւնիֆօրմալարը կիյմէյ օլարագ էօնտէն կիտէրլէր իսի :
Օլ զէման Լիվինգսթընն պիր չու-քրանիյէթ խըտամէթի ինճրա
էթտի : Ցագաթ հազըր պուլունմադըգ՛աթընն տիգգաթը
տահա զիյատէ փօրթուկիզ միրալայը էլպիսէսի կիյմէյ

Լիվինգսթընը ամբողջ ամիս մնաց Ուիլիամ Մաքքոլոյի հյուրընկալ տան մեջ, ուր ամեն ինչ արվում էր նրա հարմարությունների համար: Ամեն առավոտ նա ճանապարհ էր ընկնում դեպի Ամերիկայի ներքին շրջանները, ուր ամեն օր նոր ճանապարհորդներ էին հավաքվում, որոնց հետ նա կարող էր խոսել իր ծրագրերի մասին: Ամեն երեկո նա վերադառնում էր իր հյուրընկալների մոտ, որոնք ամեն կերպ ջանում էին նրան հաճելի անել:

1855 նոյեմբերին, Լիվինգսթընը վերջնականապես հրաժարվեց Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների հյուպատոսի պաշտոնից, որպեսզի ամբողջ ժամանակը տրամադրի իր հետազոտություններին: Նա ուզում էր վերադառնալ Անգլիա, որտեղ նրան սպասում էին իր ընտանիքն ու երեխաները: Նա ուզում էր նաև Անգլիայում հրատարակել իր գրքերը, որոնք նա գրել էր Աֆրիկայում: Նա ուզում էր նաև Անգլիայում հանդիպել իր հին ընկերներին, որոնց հետ նա ուզում էր խորհրդակցել իր ապագա ծրագրերի մասին: Նա ուզում էր նաև Անգլիայում հանդիպել իր հին ընկերներին, որոնց հետ նա ուզում էր խորհրդակցել իր ապագա ծրագրերի մասին:

Լիվինգսթընը «Մասի-օա-թիւնեան»ին, եւ՛նախ «Սէս Ջեզաբան Տիւման»ին եւանգնատան մուֆարապաթ էթմէզ-մէզտէն՝ ալթընատան առաջ կիթտիյի օլ պօղազըն թիյագ չէքէր խոր:

իւզերինէ պիր չմէնտըֆէր քէօփրիւսիւ ինշա էտիւէ։ ճէյի խաթր ու խայալընատան կէչմէզ իտի։

Լիվինգսթընը Զամբեզինին չիմալի սէվահիլինէ տօղրու եօլճըլըղընը տէվամ էտիպ՝ սանքի 'այնի ահ-տիւէր, վէ անճափ կէօքսիւնիւն վէ պիւէքլէրինին պէյազ օլտըգլարընը կէօսթէրմէքլէ հայաթընը գուրթարտը։ Լիվինգսթընին պինատիյի էօքիւզ անըն չէմախյէսինատէն հիչ խօշլանմադ վէ անը գուլլանմասընը մէն՝ էտէր իտի։ Պու սէպէպտէն Լիվինգսթընը եաղմուրտան չօգ էզիյէթ չէքտի, վէ հաթթա սա'աթընը գուրու սապլամադ իչինտէ քօլթուղը աւրընատա հըֆզ էթմէյէ մէճպուր օլսուն։ Մա-քօլօ համմալարընը թէթէտ պրատգտը վէ պիր կիւն օրտայա 'ավտէթ էթմէյի վա'ս էտիպ՝ Գուլիլիմանա կիթ-մէք իւզրէ եօլա բէկման օլսուն։

Տէնիզէ տօղրու փէք էյի պիր եօլ պուլմա-տըղը իչինն պիր մա'նա իլէ անըն եօլճըլըղը մուվաֆ-ֆադ օլմատը։ Մամաֆիհ, էվվէլտէն տիւնեայա նա-մա'լիւմ օլան իչի էմր ը վագը'լարը քէչֆ էյլէտի։ Պիլինճի՝ Մէրքէզի Աֆրիգա պիր չէօլ օլմայընտ՝ մա'-տէնլէր, գահվէ, փամուգ, զէյթին եաղը, չէքտէր, միսիր պուղտայը վէ տիւնեայա մուֆիտ օլան սա''իր նիչէ հասըլաթը մէյտանա կէթիրէպիլիր պիր գըթ'ա խոչէյնի, իչինճի՝ եէրլիլէր լէթաֆէթ վէ 'ատալէթլէ խտարէ օլուպտըգլարը հալտէ տահա տա'լի պիր հայաթա մա-վէ պիր ծառ օլապիլիր խոչէցէրինի լուպաթ էթմէյէ օլսուն։

Լիվինգսթընն փօրթուգիզ գըրտալընտա պու էմր ի

վագը՛լարը եաղմագլա պէրապէր , տիրայէթլի պէյագ
մէ՛՛մուրլարըն նէզարէթի թահթընաա եէրլիլէրին էւիյէ
ճէտվէլէր վէ եօլար եափմագ միւմքին օլաըղընը
տախի պէյան էթտի : Անատէն սօնրա «Միախօնէրլիք Սէյ-
եահաթլարը» թէամիյէ էթտիյի պիր քիթապչէ քէնատ
մա՛լումաթլարընը նէյր էթմէք իչիւն Ինգիլթէրայա
կիթմէք իւզրէ եօլա չըգտը :

1856 Դեկտեմբերտէ , Լօնտրայա մուվասէլէթ էթ-
տի , վէ էհալի տէրհալ պիւթիւն մէմլէքէթտէ անա
գէվգ էլ՛ատէ իպրագը հիւրմէթ էյլէտի : Լիվինգսթընը
էհալինին օլ տէրէճէ թէչվիգ օլունմըշ իսկինի կէօ-
րէրէք՝ պաշլատըղը իչտէ տէվամ էթմէյի քէնատխէնէ
վապիգէ ՛ատտ էթտի : Չաթթա Գրաւիչա Վիքթօրիա
վէ գէվճի Փրէնս Ալպէրթ վէ Լօրտ Փալմէրսթընը ան
տա՛վլի էտիպ՝ իշինի մէտո ու սէնա էթտիլէր : Գրաւի
ճօղրաֆիա Շիրքէթի վէ ա՛՛իր իճթիմա՛ի հէյ՛՛էթլէր
տախի անընը չէրէֆինէ մէճլիսլէր ՛ապտ էյլէտիլէր :

Ցատաթ հէր պէօյուք ֆիքրուի տաէմ քիւչիւք
ֆիքրուի միւնափգըտլարտան սըգընթը չէքտիյի միխէլ՝
Լիվինգսթընը տախի , միսիօնէր իչիյէ լազըմ օլ-
տուղը գա-
տար մէշղուլ օլմայօր տէյու պա՛զըլարը թարափընտան
իթհամ օլունտու : Պունտան մա՛տա , Լիվինգսթընը ,
ֆուէլիմանտա պուլունտուղը էանատէ , Ինճիլին նէչ
իլէ անճափ ուզափտան ուզադա ՛ալտգատր օլան
վլանլարա եարտըմ էտէմէյիզ՝ մէֆնուընտա Լօնտրա
Միսիօնէր Շիրքէթինատէն պիր մէքթուպ ալտը : Լիվինգս-
թընը պունու , անլէրին զանընընճա քէնատխինէ թէ՛՛տիյէ
օլունան մա՛աշա նիսպէթէն մըգատր ը քեափի վա՛զ էթ-
մէմիշ տիր մա՛նատընտա ալտը : Ցատաթ քէնատխէ իչիւն
քէնատ թարիֆի քեամիլէն պատխի իթտի : Ֆէնատ
ի՛թիգատընճա Ալլահընը ՛չօմր իհսան էթտիյի էրքէքլէրէ ,
գատընլարա վէ չօճուգլարա անլէրին իհթիյաճաթընա

կէօրէ եարարմ էթմէք քէնտիսինին իւք վաճխպէ է
ղիմմէթի իտի։ Պինա՛էն ՝ալէյհ, Լիվինգսթըն, Սֆրի-
գանըն պէնճի միլիոնլարը ՝ազըննա մէզքիւր Շիրքէթէ
խթիֆաալընը նէճիպանէ թաղտիմ էթտի, վէ հաչմէթլու
գրաւիչանըն գօնսօլօսը վէ Զամպէզի վատխինի թէ-
հարրի ու թէճէսիւս էտէն Ինկիլթէրրա քեաշիֆլէր
պէօլիւյիւնին գըլապուզը մագամընատա գուխլիման
տօղրու եօլա րէվան օլատւ։

ԳԱՊ 5

ՉԱՄՊԷԶԻ ՍԷՅԵԱՀԱԹԸ

Լիվինգսթըն 1858տէ Իւմիտ Պուրունընա տօղրու
պէզի ըրմադընըն միւնասապընա մուվաֆէղ էթտի։ Զէվճէսինի պէ-
տաւար արատընատա պուլունան միւթէ՛ատտիտ ճէտ-
վէլլէր իչինտէն տէնիզէ տէօքիւլէր։ Եափագապ իւք
իչ պու ճէտվէլլէրին էն տէրինինի վէ էն էմինինի
պուլմագ իտի, վէ սուլըն տէրինլիքլէրինի էօլչմէք
իչիւն չօգ կիւնլէր սարֆ օլունատւ։ Տէրինլիքլէրի պիր
իփին ուճընա պաղլանմըշ պիր գուրշունը սուլա էնտի-

բերեք էօյլէրլէր խոհ։ Քօնկօռէ ասէնիլէն ճէտվէլ հէփ-
սինաէն էյխոհ պուլունուպ փըռլը պու ճէտվէկէ տօղրու
ասկզ էթմիլէր։

Հրմազդն տօլ վէ սաղ գէյլէրլէրը սըզ օրմանլըզ-
լար ալթընտա գառմանլըզ իչինտէ պուլունուրլար,
եախօտ եվրաքէ խուրմա ադաճլարը վէ էյրիլիֆի օճ-
ադաճլարը ալթընտա ադաճզըզլար վէ չիչէքլէրլէ տօղու-
օլարագ քէմալ ի չաշա՛ա իլէ փարլարլար խոհ։ Ղարիպ
գուշլար անլէրին իւսթիւնտէ փարլագ սիւրիւլէրլէ ու-
չուչուրլար, եախօտ ՚աճիպ փարլագլըզդ նէհրին պիր
գէյլըմընտան օլպիր գէյլըմընա ուչարլար խոհ։ Հօթէտ
պէրիտէ պուլունան ՚այըզ եվրէրտէ իւրքմիւշ եապանի
ճամաուրն վէ եապան էչէյինին ուզուն օթլարըն իչինէ
զօչմասը կէօրիւնիւր, եախօտ ադըր հարաքէթլի քէր-
սինէն եուվարլամաըզդն ատի վէ պէօյիւրմէտի ճէ-
ւէրի խէ ՚Աճէպա օ քէնտի կանօլարը կիպի պիր ա-
ղաճ քիւթիւյիւնտէ՞ն մի օյուլմըշ ադը տէյու սօրար-
լար խոհ։

Հրմագ պէօյլէ պիր ճէսիմ վափօրըն խիւզմէսինէ
զայր ի միւսա՛իտ օլանա գառար կիթտէքճէ ադըշ-
ադըգտա՝ հիվինկսթըն զախիրէլէրինի պիր ատայա չը-
գարըպ՝ հիւքիւմէթին Զաճպէզի իւզէրինէ գուլա-
նըլմագ իչիւն կէնատէրտիյի պիր քիւչիւք վա-

Ադամ Ալեքսանդրի Ղազարյան։ Ծնվել է 1908 թ. Ապրիլի 24-ին Ղարաքիլիսա գյուղում։ Ավարտել է Ղարաքիլիսայի միջնակարգ դպրոցը։ Ուսուցչական գործունեություն է սկսել 1926 թ. Աշխատել է Ղարաքիլիսայի, Ղազախի, Ղարաբաղլարի, Ղարաքոյունլուի, Ղարաքիլիսայի շրջանների դպրոցներում։ Ներկայումս աշխատում է Ղարաքիլիսայի շրջանի Ղարաքոյունլու գյուղի միջնակարգ դպրոցում։ Ունի 30 տարվա մանկավարժական ստաժ։ Ունի 2 որդի և 3 դուստր։

Ադամյան Ալեքսանդր Ալեքսանդրի։ Ծնվել է 1905 թ. Ապրիլի 24-ին Ղարաքիլիսա գյուղում։ Ավարտել է Ղարաքիլիսայի միջնակարգ դպրոցը։ Ուսուցչական գործունեություն է սկսել 1926 թ. Աշխատել է Ղարաքիլիսայի, Ղազախի, Ղարաբաղլարի, Ղարաքոյունլուի, Ղարաքիլիսայի շրջանների դպրոցներում։ Ներկայումս աշխատում է Ղարաքիլիսայի շրջանի Ղարաքոյունլու գյուղի միջնակարգ դպրոցում։ Ունի 30 տարվա մանկավարժական ստաժ։ Ունի 2 որդի և 3 դուստր։

Ադամյան Ալեքսանդր Ալեքսանդրի։ Ծնվել է 1905 թ. Ապրիլի 24-ին Ղարաքիլիսա գյուղում։ Ավարտել է Ղարաքիլիսայի միջնակարգ դպրոցը։ Ուսուցչական գործունեություն է սկսել 1926 թ. Աշխատել է Ղարաքիլիսայի, Ղազախի, Ղարաբաղլարի, Ղարաքոյունլուի, Ղարաքիլիսայի շրջանների դպրոցներում։ Ներկայումս աշխատում է Ղարաքիլիսայի շրջանի Ղարաքոյունլու գյուղի միջնակարգ դպրոցում։ Ունի 30 տարվա մանկավարժական ստաժ։ Ունի 2 որդի և 3 դուստր։

Ադամյան Ալեքսանդր Ալեքսանդրի։ Ծնվել է 1905 թ. Ապրիլի 24-ին Ղարաքիլիսա գյուղում։ Ավարտել է Ղարաքիլիսայի միջնակարգ դպրոցը։ Ուսուցչական գործունեություն է սկսել 1926 թ. Աշխատել է Ղարաքիլիսայի, Ղազախի, Ղարաբաղլարի, Ղարաքոյունլուի, Ղարաքիլիսայի շրջանների դպրոցներում։ Ներկայումս աշխատում է Ղարաքիլիսայի շրջանի Ղարաքոյունլու գյուղի միջնակարգ դպրոցում։ Ունի 30 տարվա մանկավարժական ստաժ։ Ունի 2 որդի և 3 դուստր։

Ադամյան Ալեքսանդր Ալեքսանդրի։ Ծնվել է 1905 թ. Ապրիլի 24-ին Ղարաքիլիսա գյուղում։ Ավարտել է Ղարաքիլիսայի միջնակարգ դպրոցը։ Ուսուցչական գործունեություն է սկսել 1926 թ. Աշխատել է Ղարաքիլիսայի, Ղազախի, Ղարաբաղլարի, Ղարաքոյունլուի, Ղարաքիլիսայի շրջանների դպրոցներում։ Ներկայումս աշխատում է Ղարաքիլիսայի շրջանի Ղարաքոյունլու գյուղի միջնակարգ դպրոցում։ Ունի 30 տարվա մանկավարժական ստաժ։ Ունի 2 որդի և 3 դուստր։

աուտան աշընմըշ օյան տիւզ թաշլարտան գըրըլարտաք ադաբ խոխ։ Պու մէվախտէ ըրմադ քէնտի էն սըզ հա-
լինաէ պուլուռնուսաւ՝ Հիվինկաթըն ըրմադ տօլու օլաը-
ղընտա քիւչիւք վափօչլարըն տահա էյի կէչէպիլէճէ-
կինի տիւշիւնէրէք՝ չաղլայանլարը այագլէ թէհարըի
էթմէյէ գարար վէրտի։

Պինա՞էն ՝ալէյհ քէնտիսի վէ քէնտի քեաչիք րէ-
ֆիգի Տր. Քըրք մաատէյի թահգիգ էթմէք իչիւն եէր-
լի պիր գըլադուզ վէ պիր գաչ Մաքօլօլար իլէ տօլա
րէվան օլարլար։ Միւմքին մէրթէպէ ըրմադըն րէվա-
չինի թա՛գիպ էտիպ՝ տօղմուշլարընտա ալտըգլարը տէ-
ազատ գալարլար։ Ֆագաթ պիր ագչամ եէրլիլէրտէն
պիրի ըրմադտան կէչմէյինտէ պիր գափլան ան ը թէլէֆ
էթտի։ Նիհայէթ չաղլայանըն պաշընա եէթիշտիքլէ-
րինտէ, գըլադուզլարը չիմտի էօնլէրինտէ սաքին վէ
տիւզ պիր տուտան պաչգա պիր չէյ պուլունմատըղընը
աէօյլէտի։ Միւշքիլ իշլէրինին խիթամ պուլմուշ օլաը-
ղընը զանն էտէրէք կէրի տէօնմէյէ պաչլատըլար, լա-
քին օլ կէչէ իքի եէրլիլէր գօնադ եէրինէ կէլիպ ըր-
մադըն պիր գաչ միլ էօթէխինտէ տիկէր պիր չաղլայան
տահա պուլունատըղընը խապէր վէրտիլէր։

Հիվինկաթըն վէ Քըրք մէա՞էյէի թահգիգ էթմէք
իչիւն Մաքօլօլօլարտան իւչիւնճու պէրատպէր ալարադ
թէքրար կէրի տէօնտիլէր։ Պիր պօղազ պուլատըլար

քի հանելարը փէք տիք օլուպ՝ ըրմաղըն տաքհըլմատան 2,000 այագ ինքէք իտի։ Անլէր տիքէնլի օրմանլըըն իչինէն հօլ աչարապ վէ տիք գայալարըն իւզէրինէն սիւրիւնէրէք պուհատան հօգարը թըրմալանալարն։ Կիւնէշ պօղազըն իչինէ էօյլէ չիտոէքլի պիր պահ եէր պուլմապ իչիւն թըրմալանմադա չալըշըրզը իչիւն պիւտիւքլիւն էլէքտրիքներէք չուգուրլարտա հաքթա այագ գահը կէօնիւ կիպի աէրթմէյէ ուգուն վագըթ գայալարը կիւճլէ թուքտանըն էլէքտրիքներէ ղայպ էտէրէք չուգուրլարտա հաքթա տայ

Անլեր թուղեան նիշանէսինի գարշըքի գայանըն իւա-
թիւնաէ սէքսէն այապ եիւքսէքլիյինաէ կէօտաիւլէր։
Ցագաթ աուլար եիւքսէլտիյինաէ գուվվէթի պիր վա-
փօր չաղլայանը եըրթապիւր իտիյաէ աէ, սէնէնին
պէօյիւք գըսամընաա ըրմագ սէյր ու սէֆայինէ ղայր ի
միւսա՛իտ օլտըղը իչիւն Լիվինկսթընը փէք մէ՛յուս
օտարագ պիր թաղաֆա ատէօնաիւ։

Լիվինկսթընը 1859աա աիգսիթընը Զամպէզինին
Շիրէ ատէնիւէն պիր չիւ՛պէսինէ չէվիրաի։ Պու ըրմագ
իքի թաղաֆաան տախի օրմանըդ թէփէւէրէ ատղրաւ
եայըլան վէ օրման վէ օվալարը օյան մը՛ւնափթ պիր
վատիտէն եավաշ եավաչ եըլանդավի էնէր, վէ օն-
տան էօթէտէ եայըն տաղլար թէփէւէրի կէօրիւնիւր
իտի։ Ըրմաղըն քէնարլարը եափրագլար վէ չիչէքլէրէն
փէք սըգ գափլը, վէ հավա՝ չիչէքլէրին րա՛իհաը,
գուչլարըն թէրէննիւմիւ վէ արըլարըն նիհայէթսիզ
վըգըլթըսըյլէ մէմլու իտի։ Ցագաթ քաւաչիֆլէր պէօ-
ւիւ ըրմագաան եօգարըյա ատղրաւ ճիւմլէ պաւ կիւ-
գէսիքլէրին իչինաէն կէչտիքլէրի սըրաաա գէնդրւի օգ-
լարըյէ անլէրի վաւրաւ էօլտիւրմէյէ հագըր տաւրան
վէ եայլարըն կէրմէչ օլարագ ադաճլարըն արգաարնաա
ագլանան եապանի Մանկանճա եէրլիլէրինի կէօրէ-
պիլիրլէր իտի։ Պաւ ճիւմլէ իլէ վափօր թինկանէ իա-
մինաէ պիր գաափլէ րէ՛իսինին քէօյիւնէ վաարլ օլանա
գաաաա պիր չէյ վաւգաւ՛ պաւլմաաը։ Պաւ գապիլէ րէ-
՛իսի իտի։ Ցագաթ քաւաչիֆլէրէ մաւճիւլ ի իաակ ու աէհչէթ օլաւագ՝
ատահա հիչ պիր քիմսէնին քէնաի հաւաաւաընաան կէչ-
մէմէնէ միւսա՛ատէ էթմէմիչ իտի։

Պաւրաաա սահիլաէ տիգիլմիչ օյան պէչ եիւգ Ման-
կանճալար իզտիհաամ անլէրէ տաւրմալարընը էմր էթ-
տիլէր։ Հաթթա եապանիլէրաէն պիր գաչը մաւհլիք
օգլարըյէ նիչան ալմադա պաչլաարլար, վէ քաւաչիֆ-

լէր պէօլիւյիւ էթա՛աթ էթմէսէլէր , ասկՀէթ-
լի պիր էօլիւմէ տիւչար օլաճապլարը կէօրիւնիւյօր իտի։
Էվվինկաթըն ասրմալ չէճի՛անէ ըրմագ քէնարընա կիթ-
ած։ Քէնտիսի Սլլահ մուհապպէթինատէն թէշվիգ օլու-
նարագ կէլմիշ օլտըղընը պիլիր իտի , վէ քէնտիսինին
տիւնեատա իշլէմէսինէ Սլլահընը արթըգ լիւզումը օլ-
մայաճաղը վաղթա գատար էօլմէյէճէյինէ ինանըր իտի։
Զօճուգլարէ տօլու պիր օյուն եէրինատէ պուլունուր
կիպի , սաքին վէ կիւլէր եիւզէ գանա սուսամըշ պիր
գալապալըգ իչինատէն անլէրին գապիլէ րէ՛՛իսլէրինէ
տօղրու եիւրիւյիւ՝ վափօրըն փորթուկիզ ատյիլ՝ իլա
ինկլիզ վափօրը օլտըղընը պէյան էյլէտի։ Անատէն ասն-
տըգլարընատան անլէր իլէ գալիմանէ վէ ղայր ի սիւ-
րիւվէթ քեարանէ սու՛ամէլէ էթմէք ճա՛՛իզ օլմատըղը
պէյագ ատէմլէրին քիթապընատա էմր օլունմըշ խոխինի
սէօյլէտի։ Պու սուրէթլէ թինկանէ քեամիլէն տօսթ
օլսու։ Քէնտի ճէմա՛աթընը թօփլայըպ՝ իննատնլարըն
թապիպի օլան պէօյիւք պէյագ գապիլէ րէ՛՛իսի , պիր
էյի փէյղամ իլէ կէլմիշ օլտըղընատան քէնտի հուսուսըն-
տան սէլամէթլէ կէչէպիլտիյինի անլէրէ պէյան էթտի։

Անատէն ասնրա Մանկանճալար թարաֆընատան ար-
թըգ սըգընթը վուգու՛ պուլմատը , վէ եարըգ եըրթըգ
Ասիմատիճ էմիլիյէթ իւզրէ ըրմագտան եօգարըյա տօղ-
րու իւճիւրիւպ տօլույատագ կիտէր վէ ըրմագընը գըյը-

ընտա պուլունան վահչի հայվանները տիւչար ը խավ
էյէր խոխ։ վագըթ վագըթ պէօյիւք պիր սու այդըրը
(ձիագետի) նակեան ույգուսըննան ույանըպ սու-
տան տըշարը աթրլարագ օրմանլարըն իչինէ գօշմագ
խոթէր խոխ։ Գարագալար վէ եապան էշէքլէրի օվա-
լարտա գօշուշուրլար խոխ, պիր տէգ՚ա տախի սէքիզ
եիւզտէն զիյատէ ֆիլլէր սիւրիւսիւ քեաչիֆլէր պէօ-
լիւնիւ պիհուզուր էթտիլէր։ Զիրքին թիմսահլար
պա՛զէն այըգ չէնէլէրլէ վափօրըն իւզէրինէ հիւճում
էթմէք խոթէրլէր խոխյաէ ա՛ն անըն էյի պիր եէմէք օ-
մատըղընը անայարագ թաշլար կիպի սուլարըն ա-
ղաչլայանլարընատան պիր տէգ՚ա տահա կիթոխ։ Եօլ
ատէթինատէն ասնրա անը արամագ մապսէտիյէ Մըրչիսըն
հոլճըլըգ էթտի։

Իւչ եօլճըլըղընատա չարպա տօղրու պուլունան
տաղլարըն իւզէրինատէ Թըրմալանարագ սուլարը տուր-
կուն վէ աճը օլան Շիրվա կէօլիւնիւ պուլտու։ Լիվինգս-
թընըն եէրլի գըլաղուզը անա չիմալէ տօղրու տահա
չօգ զիյատէ պէօյիւք պիր կէօլ պուլունտուղընը ա-
լէտի։ Պինա՚՚էն ՚ալէյհ Լիվինգսթընը զախիրէ իչիւն՚ավ-
ատէթինատէն ասնրա անը արամագ մապսէտիյէ Մըրչիսըն
Զաղլայանլարընատան պիր տէգ՚ա տահա կիթոխ։ Եօլ
Մանկանճա տէյարընըն տաղիսթանլարը իւզէրինատէն
Շիրէ վատխինին պաշընա տօղրու կէօթիւրիւր խոխ։
Եէրլիլէր ճէնգհատվէր խոխյէլէր ատ՝ Լիվինգսթընըն
անլէր իլէ միւշքիլաթը օլմայըպ՝ քէնատխինէ լաշըմ
օլան ճիւմլէ մէ՚՚քիւլաթը պիր գաչ եարտա պատմա

վէ պիր ամուճ պօնճուգիէ սաթըն ալար։ Անլէրին գարըլարը սայլարընը գըսա պըրապըրար վէ իւսթ տուռ-տաղլարընատան ֆիլտիւտէն եախօտ գալայտան մա՛մուլ եախօտ գուլլուգը չէքլինատէ սէրթլէշտիրիլէր իտի։ Պա՛զէն սայլըն գըսմլարընը պիր եապանի հայվան պի-չիմինատէ թրաշ էտիլ՝ օլ հալտէ քէնատլէրինի չօգ կիւզէլ ՚սատ էտէրլէր իտի։

Ընհայէթ 1859 Սեպտեմբեր 16տա Լիվինգսթըն տէնիզ կէօսթէրէպիլէն Արխթիյան մուհաճիրլէրին խաքեան էյլէ-տիքլէրի մահալ ընհայէթ պուրատը օլտու։ Քէզալէք Լիվինգսթընը պիւթիւն էտիր թիճարէթի ըրմադտան եա-խօտ կէօտէն կէչէճէյինի տիւշիւնէրէք, քիւչիւք պիր վափօրըն օլ թիճարէթէ չապուդ խիթամ վէրէպիլէ-ճէյինի կէօրտիւ։

Պինա՛՛էն ՚ալէյհ, Ինկիլթէրրայա եազըպ՝ միւնասիպ մուհաճիրլէր կէօնտէրիլմէք իւզրէ քէնատ թէ՛՛լիֆ էթ-տիյի քիթապ իչիւն ալացադը մէպլաղտան 2,000 Ինկ-լիզ լիրասը սարֆ էտէճէյինի վա՛տ էթտի։ Հէմ տէ

թեթի՛մալ օլունամույան Ասիմաթիին եէրինէ տիկէր պիր վափօր թալէպ էտիպ՝ քէնտիսի տախի Նիասա կէօլիւնէ մախսուս պիր վափօր իչիւն 4,000 Ինկիլիզ լիրասը վէրէճէյինի պույան էթտի։ Քէզաիք անլէրին կէլմէսինէ պէջլէմէքտէ իքէն Մաքօլօլարա էթտիյի վա՛տը հըֆզ էտէրէք անլէրի մէմլէքէթլէրի Լինիեան-թէյե կէթիրմէք իչիւն Զամպէզիյե կիթտի։

ՊԱՊ 6

ԵՕԳԱՐԸՔԻ ՇԻՐԷ ՎԷ ՆԻԱՍԱ ԿԷՕԼԻԻ

Լիվինգսթըն Լինիեանթէտէն թէթէյէ՝ ավտէթ էթտիյինտէ, պիր տէֆ՛ա տահա Ասիմաթիէ բաքիպ օլաբաղ Զամպէզինին միւնատապըտա քէնտի եէնի վափօրընը գարշըլամադ իչիւն եօլա չըգտը։ Մաքօլօլարատան պա՛զըլարը վաթանլարընա՝ ավտէթ էթմէյի բէտտա էթտիքլէրինտէ, Լիվինգսթըն եինէ պու տաղըգ ատէմլէրատէն պիր գաչ քիչի պէրապէր ալմադա մուվաֆֆագ օլտու։

Ցագաթ գէվալը Ասիմաթիի եօլընըն նիհայէթինէ վարմատը։ Անըն չէլիք թախթալարը փատանա չիւրիւմիւչ օլուպ՝ հէր թարաֆընատան տու ալըր իտի։ Գամարատընըն տէօչէմէսինի տու պաատըչ, քէօփրիւսիւ գէրըլուպ եըգըլմըչ վէ մաքինալարը չիտուէթլէ ճըրլար իտի։ Սէֆինէ պու տու իլէ տօլու վէ գէրըգ հալինտէ պիր գումըղա վուրուլուպ՝ պիր եանընըն իւզէրինէ տէօնտիւ, վէ թա՛՛իֆէլէրին վէ էչեալարըն կանօլարա նագլ օլունմալարը իչիւն լագըմ օլան պիր միւտահէթտէն ֆագ օլտու։

Ցագաթ գէվալը Ասիմաթիի եօլընըն նիհայէթինէ վարմատը։ Անըն չէլիք թախթալարը փատանա չիւրիւմիւչ օլուպ՝ հէր թարաֆընատան տու ալըր իտի։ Գամարատընըն տէօչէմէսինի տու պաատըչ, քէօփրիւսիւ գէրըլուպ եըգըլմըչ վէ մաքինալարը չիտուէթլէ ճըրլար իտի։ Սէֆինէ պու տու իլէ տօլու վէ գէրըգ հալինտէ պիր գումըղա վուրուլուպ՝ պիր եանընըն իւզէրինէ տէօնտիւ, վէ թա՛՛իֆէլէրին վէ էչեալարըն կանօլարա նագլ օլունմալարը իչիւն լագըմ օլան պիր միւտահէթտէն ֆագ օլտու։

Պէր գաչ հաֆթա սօնրա, 1861 Յունիսաէ, Փայօցիր նամ եէնի վափօր Զամպէզինին միւնասապլընա վասըլ օլսու։ Այնի պէմանտա Շիրէ վատխինաէ թէմէքքիւն էթմէք իչիւն Օքսֆըրտ վէ Քէյմպրիճ տար իւլ ֆիւնուն լարը թարաֆընատան կէօնտէրիլմիշ օլան Մաքէնզի նամ ճէտուր եպիսկոպոսըն թահթ ը խատրէսինաէ պէր միսիօներ զիւմրէսի օրայա կէլսի։ Լիվինկսթըն միսիօներ զիւմրէսինի ատրհալ Շիրէյէ կէօթիւրմէք իսթէր իսկյաէ ա՛է, Ռովումա ըրմաղընըն պօյունատա Նիասայա կիթմէք իչիւն ատիկէր պէր եօլ արամասը հիւքիւմէթ թարաֆընատան քէնտիսինէ էմր օլունատու։

Եպիսկոպոսը պէրապէրինճէ ալարաղ ալտըղը էմրին իճրասը իչիւն ատրհալ եօլա չըգսը իսէ ա՛է, եէնի վափօր անըն պիւթիւն թէտպիրլէրինի ալթուաթ էթսի։ Փայօցիր կիւզէլ քիւչիւք պէր վափօր իսի, ֆագաթ սուսա լազըմընատան իքի այագ զիյատէ ատրինէ էնէր վէ պու ա՛եպէպտէն սըզ սըզ գումըղա վուրուլուր իսի։ Լիվինկսթըն Ռովումատան եօգարըյա ատղրու իլէրլէմէյէ ճէհտ էթտիքտէն սօնրա թէչէպիւսիւնիւ թէրք էտէրէք միսիօներ զիւմրէսինի եօգարըյա Շիրէյէ կէօթիւրմէք իւզրէ Փայօցիր վափօրըյլէ ՚ավտէթ էթտի։ Անլէր Մըրչիսըն Զաղայանլարը գուրսինէտ գարայա չըգըպ Մանկանճա ատաղիսթանլարընա ատղրու եօլա րէվան օլտըլար։

Քնաշիֆլէր պէօլիւյիւ տահա չօգ իլէրլէմէզտէն, ատյարըն իչինտէն էսիրճիլէրին քէնտի էսիրլէրի իլէ պէրապէր կէչմիշ օլտըգլարընը եէրլիլէրտէն իչիթտիլէր։ Պու՝ մուճիպ ի իզթիրապ պիր խապէր իսի, վէ Լիվինկսթըն քէնտի փօրթուկիզ ատաթլարընատան պա՛զըլարընն նասըլ եալան ատյլէմիշ օլտուգունու ատղրու։ Փօրթուկիզլէր Լիվինկսթընա ատղրու եօլ ա՛է։

ան ը եէբլիւէրէ տօսթլըգ կէօսթէրմէյէ ղայրէթլէնաիր-
միւէր խոիյաէ տէ , օ կիտէր կիթմէզ , անըն եօլընըն
իւսթիւնատէ էսիրլէր թուրթմագ իչիւն քէնատ աատէմլէ-
րինէ կէօնատէրմիւէր խոի : Պու զաւխմ հայտուտո-
լար՝ «Պիզ Լիվինգսթընըն օղուլլարը իզ, » տէմիշ օլ-
մադըգլարընդան , եէրլիւէր մէմլէքէթլէրինինն իչ թարաֆլար-
նա անլէրին ակլամէթլէ տուխտուլէրինէ միւսա՛ատէ
էթմիշլէր խոի : Օլ վագըթ էսիրճիւէր զա՛իֆ պիր գա-
պիւէյէ հիւճում էթմէլէրի իչիւն գուվվէթլի պիր գա-
պիւէյէ րինվէթ վէրսիւէր , վէ զավզատան օնըա տէր-
տէսթ էյլէսիքլէրի քիմէէլէրի էսիր էթտիւէր: Լիվինգս-
թընդըն նակեատ՛ ավտէթիյէ պու խատիսլէրտէն պա՛զը-
թընդն նակեատ՛ ավտէթիյէ պու խատիսլէրտէն պա՛զը-
թուրթուլարը :

Լիվինգսթընդ քէնատ ատէմլէրինի իսթիրատաթ էյլէ-
մէլէրի վէ եէմէք եէմէլէրի իչիւն պիր քէօյատէ տուր-
տըրտըգը էանատ՝ իչթէ նակեատ ատքսէն տէօրթ էսիր-
լէրին ուզուն պիր տիզիսինին պայըրըն եանընըն էթրա-
ֆընատան կէլտիյինի կէօրտիւ : Զօղու գաըը վէ չօճուգ-
լար օլուպ՝ տէրտէթ օլունանլար չէյ տէրիտէն մա՛մուլ
գայըլտարլա պիրիսիրինէ պագըը իտիւէր: Ֆագաթ էրքէք-
լէրտէն պա՛զըլարընդն պօյունլարը էսիրլէր իչիւն իսթի՛-
մալ օլունան վէ «կօրի» տէնիլէն պիր նէվ՛ օտուն պօ-
յունտուրըգ իչինէ կէչիրիլմիշ իտի : Պօյունդն արգա
թարաֆը պօյունատուրըգդն իչինէ կէչիրիլմիշ իտի , վէ
անըն իքի ուճլարը չէնէնին ալթընատա պիր տէմիր չը-
պուգլէ պիրլէշտիրիլմիշ օլուպ՝ պօյունատուրըգդն սաիը
տախտ էսիրճինին էլինտէ օլտըգընատան՝ գէվալը էսիրին
գաչմագ իչիւն էքտիյի իւք հարէքէթի կէօրտիւ-
յիւնատէ անըն պօյնընը ատտամագա հազըր պիր հալտէ
էսիրճի արգատան կիտէր իտի : Զէվալը էսիրլէր ադրը ,
աէֆալէթ վէ եօրդունլըգտան թագաթըգ օլարագ՝

Ինկևիզէրին քիւչիւք թուխանլար պուռ ասիլ

Ինկևիզէրին ալճընաս ագռաւըպ սալանըյօրլար խոր, կիւրիւհիւնիւ կէօրտիւքլէրինտէ, ղայր ի մուռնթազամ տուրէթտէ օրմանըն իչինէ գաչտըլար խէ տէ, Մաքօլօ լօլօլատան պիրի անլէրին գըլաղուզընատան տահա չաքաղ գօչարագ անը պիւէյինտէն թուխտու։ Մաքօլօ էսիրճիւէրին ըչ''խինի պազուսընատան թուխտուպ սիւրէրէք վէ մըզրաղըն ուճըլէ թէհտիտ էտէրէք վէ ասիլ հիվինկոթընա կէթիրտի։ Հիվինկոթըն անըն իւրէյէրէք չադ ու մէտուր եխուիւրէր խոր։

Զալիմ հէրիֆ էսիրլէրի սաթըն ալմըշ օլտըղընը

աէօյլէտիյէ տէ, էսիրլէր մէա՛էլէյի ֆարգը թա՛րիֆ էթտիլէր։ Անլէր մուհարէպէտ էսիրճիւէր թարաֆընատան աէրատէթ օլունմըշլար խոր։ Էսիրճիւէր անլէրին քէօյլէրի-նի եապմըշ, պապիւէյէրինին ատէմլէրինի պարթլէթմիչ վէ էսիրլէրի տէ պաղլայարագ թէթէյ տօղրու սիւրմիւշլէր խոր։ Ենօտա իքի գարըշար էթլէրինի քէսէն գայըշլարը կէվէթմէյէ չալըշմըշ օլտըղլարընատան՝ էսիրճիւէր անլէրի պիրինի գարը գարը էլ''իսինի պաղուսընատան թուխտուպ սիւրէրէք հիվինկոթընա կէթիրտի։ Հիվինկոթըն անըն իւրէյէրէք չադ ու մէտուր եխուիւրէր խոր։

Հիվինկոթընը վէ տօսթլարը տէրհալ թանըմըշ։

Զալիմ հէրիֆ էսիրլէրի սաթըն ալմըշ օլտըղընը աէօյլէտիյէ տէ, էսիրլէր մէա՛էլէյի ֆարգը թա՛րիֆ էթտիլէր։ Անլէր մուհարէպէտ էսիրճիւէր թարաֆընատան աէրատէթ օլունմըշլար խոր։ Էսիրճիւէր անլէրին քէօյլէրի-նի եապմըշ, պապիւէյէրինին ատէմլէրինի պարթլէթմիչ վէ էսիրլէրի տէ պաղլայարագ թէթէյ տօղրու սիւրմիւշլէր խոր։ Ենօտա իքի գարըշար էթլէրինի քէսէն գայըշլարը կէվէթմէյէ չալըշմըշ օլտըղլարընատան՝ էսիրճիւէր անլէրի պիրինի գարը գարը էլ''իսինի պաղուսընատան թուխտուպ սիւրէրէք հիվինկոթընա կէթիրտի։ Հիվինկոթըն անըն իւրէյէրէք չադ ու մէտուր եխուիւրէր խոր։

Հիվինկոթընը վէ տօսթլարը տէրհալ թանըմըշ։

Զալիմ հէրիֆ էսիրլէրի սաթըն ալմըշ օլտըղընը աէօյլէտիյէ տէ, էսիրլէր մէա՛էլէյի ֆարգը թա՛րիֆ էթտիլէր։ Անլէր մուհարէպէտ էսիրճիւէր թարաֆընատան աէրատէթ օլունմըշլար խոր։ Էսիրճիւէր անլէրին քէօյլէրի-նի եապմըշ, պապիւէյէրինին ատէմլէրինի պարթլէթմիչ վէ էսիրլէրի տէ պաղլայարագ թէթէյ տօղրու սիւրմիւշլէր խոր։ Ենօտա իքի գարըշար էթլէրինի քէսէն գայըշլարը կէվէթմէյէ չալըշմըշ օլտըղլարընատան՝ էսիրճիւէր անլէրի պիրինի գարը գարը էլ''իսինի պաղուսընատան թուխտուպ սիւրէրէք հիվինկոթընա կէթիրտի։ Հիվինկոթըն անըն իւրէյէրէք չադ ու մէտուր եխուիւրէր խոր։

Հիվինկոթընը վէ տօսթլարը տէրհալ թանըմըշ։

էթմէք վէ էոխր պօյուճառուրթլարընը տէսթիւրէյիւ քէս-
մէք իչիւն մէչզուլ օլմըթլարը էանաատ էոխրճիւէրին
բէ՛խի գաչարը։

Իոկլիզէր թօլճըլըթլարընա տէվաս էթմէք քաէ
իքէն Մաճուէրօ ըըմաղընա մուվասէլէթ էթմէզտէն
էվվէլ՝ ատայա տիւչէն պիր գաչ կիւնէր զարփընաա
պա՛զը էոխր պէօիւքլէրինի ազատ էթտիւէր։ Զիկուն-
աա գապիլէ բէ՛խի օրաարընը քէնտիսինէ իգամէթկնահ
էթմէյէ Մաքէնզի Եախակոպոսը տա՛վէթ էթտի, վէ օլ
մահալ միւնասիպ կէօրիւնտիւիւնտէն, Մակէաօրա՝ տար-
իւֆիւնաունլար միսիօներլիյինին մէրքէզի օլաու։ Ազատ
էտիլէն էոխրւէրին ճիւմլէսի միսիօներին հիմայէսի ալ-
թընա ալընտըլար վէ պինա իչի իւէրի կիթտիյի սըրա-
աա օ ճիվարաա պուլունան Սճաուա տիյարընատան պիր
գապիլէնին եապընլարընատաքի պիր քէօյէ հիւճում էտէ-
բէք՝ անըն էհալիսինտէն պա՛զըլարընը էոխր էտիյօրլար
տէյու պիր իսապէր կէլտի։ Լիվինկսթընը վէ Եախակոպոս
ատօպթանէ պիր սէօզ պէլքի Սճաուալարը տահա էյի պիր
մէալէյէ սէվգ էտէճէյինի տիւշիւնտիւլէր, վէ տէրհալ
միսիօներլիք մէրքէզինատէն պիր գաչ քիմսէլէր պու մապ-
սէտէ ծօլա չըգարլար։ Զօգ կէչմէզտէն եանմապատա օ-
լան պիր քէօյիւն տիւմանլարընը կէօրտիւլէր, վէ ատն-
րա իլէրիյէ ատօղրու պիր ատաղըն եանը իւզէրինէ գօչտը-
լար վէ եաղմալար վէ էոխր էթտիքլէրի քիմսէլէր
իւէ գիրար էտէն չէթէլէրէ բատթ կէլտիւէր։

Սճաուա գըլատուզ՝ միսիօներլէրին պիւմէէինի
ատյմատ իչէւն պիր գարընճա պայըրընըն իւզէրինէ
աթըլատը, գապաթ Լիվինկսթընը տէրհալ՝ սէլամէթլէ վէ
ատօսթանէ պիր միւլապաթ իչէւն կէլմիչ օլտըղընը
պէյան էյլէտի։ Հայըֆ քի պիր գաչ Մանկանճա խըտամէթ-
քէարլար տիվանէճէինէ չէթէլէրի գօրգուտարատ գա-
չըրատճապլատը իւմիտիյլէ քէնար պէօյիւք ճէնկեատվէր-
լէրի օլան Զիպիսօնընը իսմինէ չատըրատըլար։

Տէր՛ապահ Աճառա գըլաղուզլարը նքօ՛նաօ, նքօ՛նաօ (Հարպ, Հարպ) տէյու նիտա էթտիւէր, վէ պիւթիւն եաղմակէրլէր հիւճում էթմէք իչիւն իւէ-րէյէ տօղրու աթըլալար։ Եիւզ եարտա պատար ուզապտան քիւչիւք կիւրուհըն էթրաֆընը ալ-մաղա պաշլատըլար։ Աճառալարտան պա՛զըլարը պէ-յատլա տէհլէթի մուճիպ օլմադ իչիւն եիւզլէրինի կէրէկլի տիվանէճէ ըտադ էտէրլէր իտի։ Տի-էյէրէք պիւքէրէք տիվանէճէ ըտադ էտէրլէր իտի։ Ան-տէն ադնտա չէթէլէրտէն պիր գաչ քիչի տահա պանըլէր վահդի հայվանլար կիտի գանա տուտաճըլ-լար իտի։ Ամմա ադնտա չէթէլէրտէն պիր գաչ քիչի տահա կէրէկ՝ էաքի թիւֆէնքլէրիյլէ աթէչ էթմէյէ պաշլատը-լար։ Լիվինգսթընըն սիլահը ադ իտիյէ տէ, քէնտի ատէմլէրի տրատըմտա եէնի ճինա թիւֆէնքլէրի օլմա-լար պուլունդուդ՝ մուդապէլէթէն պիր գաչ քէրէ աթէչ էթտիլէր։ Աճառալար պունլարըն թիւֆէնքլէ աթատը-լարը գուրշունլարըն սէսինի իչիտիր իշիթմէզ՝ թէյաշլէ գաչտըլար։ Ան[illegible]էրտէն պա՛զըլարը՝ պէյատյարը թա՛գիպ էտիպ ան[illegible]էրի ույուտըգլարը մահվատէ գաթլ էթմէք իսթէրիդ տէյու նիտա էթտիլէր իսէ տէ, կէրի տէօնմէյէ տալա ճէսարէթ էթմէտիլէր։

Պու քէրէ, իլճ տէֆ՛ա օլարադ, Լիվինգսթընըն տուլ էթմէյէ մուվաֆֆադ օլմատը։ Ամմա գուտուր քէնտիսինատ էտէյիլ իտի։ Ցադաթ Մանկանճատլար տի-վանէճէ գէրեատ էթմիշ օլմատտատ իտի, իհթիմալ մուվաֆֆադ օլուր իտի։

Լիվինգսթըն Փայօնիրէ՝ ավտէթ էթմէյէ մէճպուր օլանատէք Մակօմէրսա գալտը, վէ մուֆարագաթը էանասընատա Եպիսկոպոսա՝ եէրլիլէրին նիզա՝լարընա միւտախէլէ էթմէմէսինի վէ ըրմազընը պուրպինատէ սիրայէթ էաէն սըթմատան ապատ օլմագ իչիւն տադխաթանալարտա գալմալարընը թավսիյէ էյլէտի։

Պու արատա Լիվինգսթընը վէ Քըրք Նիսա կէօլիւնիւն քէնարընդ պայլատըլար։ Եէլքէնի վէ տէօրթ քիւրէքի պիր գայըղը համմալար արըգլարտան աստադ Մըրչիսըն Զադլայանլարընըն պայընա կէօթիւտուլէր։ Պուրատա անը սույա էնտիրիպ քիւրէք չէքէրէք վէ եէլքէն աչարադ Եօգարըքի Շիրէնին սաքին սուսըր իւսթիւնատէն կէչտիլէր, վէ նիհայէթ կէօլէ մուվասէլէթ էյլէտիլէր։ Շարգի սահիլի թա՛գիպ էտէրէք քէօրֆէզատէն քէօրֆէզէ կէչիբ՝ կիւլ րէնկինատ կիւզել վէ մէյվէտար պիր սահիլէ վասըլ օլտըլար, քի պունըն արգասընատա գայէթ ճէնի պիր պայըրլար սիլսիլէսի պուլունուր իտի։ Օրատը փամուգ վէ Մըսըր պուղատայը իչիւն մահտուլտար պիր եէր իտի, վէ քհաչիֆլէր պէօյուկ էքսէրիյա գուլփպէլէրտէ էրքէքլէրին էյիրմիլէրինի, պէգ տօգուճալարընը վէ ատքմէլէրինի վէ գատընլարըն Մըսըր պուղտայը ֆխանալարընըն էթրաֆլարընատաքի թօփրագլարը գազտըղընը սէյր էտէրլէր իտի։ Եէրլիլէր ճէտուր պալըգ ավճըլարը իտիլէր, վէ ինճէ էօրիւլիւ աղլարլէ հէր տիւրլիւ պատլըգլարը քէնատիլէրինին եատիտըգլարը ֆիլտիչի օլթալատալէ ավլարլար իտի։

Պու կէօլտէ չիտտէթլի ֆուրթուհալար զուհուր էտէր իտի, վէ պիր տէֆ՚ա քհաչիֆլէր պէօյուչիւ սալտատ տադիգ տէչ ատադիգ զարֆընատա տալղատալար օ գատար երուքտէլտիլէր վէ տահիլէ էօյլէ չիտ-

ولكن كما قلنا، فإن الأمر لم يكن كذلك. فقد كان هناك
أشخاص يعتقدون أن الأرض كروية، وكان من بينهم
كريستوفر كولومبس. وقد أبحر كولومبس غربًا في
عام ١٤٩٢ م، وكان يعتقد أنه سيصل إلى الهند.
ولكنه اكتشف قارة أمريكا. وقد أثبت كولومبس
بذلك أن الأرض كروية.

وقد أبحر بعد كولومبس كثيرون غيره، وكان
منهم فرديناند ماجلان الذي أبحر حول العالم.
وقد أثبت ماجلان بذلك أن الأرض كروية.

وقد أثبت العلماء أن الأرض كروية بطرق
أخرى. فقد أثبتوا أن الأرض تدور حول نفسها
كما تدور الكرة. وأثبتوا أن الأرض تدور حول
الشمس. وأثبتوا أن الأرض كروية بطرق
أخرى كثيرة.

وقد أثبت العلماء أن الأرض كروية بطرق
أخرى كثيرة. فقد أثبتوا أن الأرض تدور حول
نفسها كما تدور الكرة. وأثبتوا أن الأرض تدور
حول الشمس. وأثبتوا أن الأرض كروية بطرق
أخرى كثيرة.

وقد أثبت العلماء أن الأرض كروية بطرق
أخرى كثيرة. فقد أثبتوا أن الأرض تدور حول
نفسها كما تدور الكرة. وأثبتوا أن الأرض تدور
حول الشمس. وأثبتوا أن الأرض كروية بطرق
أخرى كثيرة.

وقد أثبت العلماء أن الأرض كروية بطرق
أخرى كثيرة. فقد أثبتوا أن الأرض تدور حول
نفسها كما تدور الكرة. وأثبتوا أن الأرض تدور
حول الشمس. وأثبتوا أن الأرض كروية بطرق
أخرى كثيرة.

وقد أثبت العلماء أن الأرض كروية بطرق
أخرى كثيرة. فقد أثبتوا أن الأرض تدور حول
نفسها كما تدور الكرة. وأثبتوا أن الأرض تدور
حول الشمس. وأثبتوا أن الأرض كروية بطرق
أخرى كثيرة.

وقد أثبت العلماء أن الأرض كروية بطرق
أخرى كثيرة. فقد أثبتوا أن الأرض تدور حول
نفسها كما تدور الكرة. وأثبتوا أن الأرض تدور
حول الشمس. وأثبتوا أن الأرض كروية بطرق
أخرى كثيرة.

وقد أثبت العلماء أن الأرض كروية بطرق
أخرى كثيرة. فقد أثبتوا أن الأرض تدور حول
نفسها كما تدور الكرة. وأثبتوا أن الأرض تدور
حول الشمس. وأثبتوا أن الأرض كروية بطرق
أخرى كثيرة.

وقد أثبت العلماء أن الأرض كروية بطرق
أخرى كثيرة. فقد أثبتوا أن الأرض تدور حول
نفسها كما تدور الكرة. وأثبتوا أن الأرض تدور
حول الشمس. وأثبتوا أن الأرض كروية بطرق
أخرى كثيرة.

պիւէճէք գաւառ երթալինէէէտէք պէչ հաֆթա օրա-
տա գալմաղա մէճպուր օլաու։ Ինճամ Լիվինգսթընն
տէնիզէ մուվասէլէթ էտիպ՝ զէվճէսինի Կorկօճ քրուա-
զէօրինաէ պուլաու։ Լաքին հայըֆ քի անլէրին պիրի-
պիրլէրինի պուլմալարընդըն մէսէրսէթի ուզուն սիւր-
մէտի։ Զէվճէսի մուվասէլէթինաէն պիր գաչ հաֆթա
ատնտա Շուփանկատա հիւմմայա թուրթուլաու։ Լիվինգս-
թընն քէնտի մէհարէթինէլէ ատն տէրէճէ մուգայիէտ օլա-
րաք կէճէ կիւնտուզ անը թէտավի էթտիյսէ ատ, հիչ
պիր չէյ գա՛իսէ էթմէտի։ Զէվճէսի 1862 Ապրիլսէ
վէֆաթ էթտի, վէ պու չէյ Լիվինգսթընդա պիւթիւն
միւատէթ ի՛ էօմրիւնտէ պէօյիւք քէտէրի մուճիպ օլաու։

~~~*~~~

ՊԱՊ 7

ԷՍՒՐՃԻԼԷՐՏԷՆ ՄԱՂԼՈՒՊԻՅԷԹ

Լիվինգսթընն չիմաի Րովումա ըրմաղը թարիգինէլէ Նիասա կէօլիւնէ կիթմէյէ իքինճի ատֆ՛ա թէչէպախւս էթտի։ Ֆեաչիֆլէր պէօլիւյիւ Կorկօճ քրուապէօրի թա՛իֆէլէրինին պիր գըսմընըն րէֆագաթլըյլէ քիւրէքլի գայըգլարէ եօլա չըգըը, վէ եօլտան կէչմէյէ հագգլը-րը օլուպ օլմատըդը մէա՛յէնի ի՛ քի քէրրէ եէրլիլէր իլէ միւճատէլէյէ ակպէպ օլաու իսէ ատ, չօգ գազալարա օղրամագտըգընդըն խայլը կիւնլէր ըրմաղտան եօգարը տօղ-րաւ կիթտիլէր։

Պիր ատֆ՛ա եէրլիլէրին պիր գապիլէի ըրմաղընդըն իքի գըյըմընդա տախի Քօփլանտըլար, վէ զէհրի օգ-լարընդա եույլարընդըն իւզէրինէ եէրլէշտիրէրէք քէնտի-լէրին չիրքին հատա իստանօյ իստանօյտան գէչտիլէր։ Գապիլէ ա՛յլէ ուզադտան տուրմագտա։
~~~

ئەمما ئەمما:

ئەڵبەتتە ئەوانەش ھەیە دژایەتی ئایینی ئیسلام دەکەن، بەڵام ئەوانە ھەمووی ئەو کەسانەن کە ئیسلامیان بە باش نەزانیوە، یان ئیسلامیان بە تەواوی نەناسیوە، ئەوانەش کە ئیسلامیان بە تەواوی ناسیوە، ئەوانەن کە ئیسلام بە ڕاست دەزانن، بەڵام بەرژەوەندی تایبەتی خۆیان لە ئیسلامدا نابینن، یان ئیسلام ڕێگری لێ دەکات لە ئەنجامدانی ئەو کارانەی کە ئارەزووی دڵیانە، ئەوانەش کە ئیسلامیان بە تەواوی ناسیوە و ئیسلامیان بە ڕاست زانیوە و

րու փայօցիւրէ, քէնաի մալի օյան քիւչիւք Լիյտի նիասայը արգասընատան չէ քէրէք, եօլճըլըգ էթաի։

Զօգ կէչմէզաէն, քէնաիսինին օլ գրաա ղայպուսպէ-քի էնասընատա պիլէ մուհլիք էսիրճիլիյին աֆէթ կը-պի տիյար իւզէրինէ կէլմիշ իտիյինի կէօրաիւ։ Մարիանօ իսմինաէ մէլէզ պիր Փօրթուկիզ վէ անըն զալիմ ատէմլէրի «Պիզ Լիվինգսթընըն օղուլլարըյըզ» տէյէրէք Թինկանէյի ալտաֆտարլար վէ տօսթա լայըզ հիւան ի մու՛ամէլէ կէօրաիւլէր։ Վէ հիլէ ու խըյանէթ-լէ անը թուքթուպ անըն գասիլէսինատէն չօգլարը իլէ պէրաբէր էօլաիւրաիւլէր, վէ սաղ գալանլարտան տա-ւամլագա վէ եէրտէն քէօճլէր չըգարմադա մէնգարու-լէր։

Թինկանէ մադլուպ օյտըգտա էսիրցիւէրին իչի չօգ գօլայլաշը, գիրա անըն գասիլէսի օ պիր գասիլէ-լէրին էն գուվվէթլիսի օյտըղընատան հուատուտ մուհա-ֆըզը օյմուշ իտի։ Պու. մէքրուհ վէ զալիմ չէթէ-ճիւիք պիր քէօյէն օ պիր քէօյ ըրմադըն հօգայրը-սընա տօղրու հայըլտը, վէ չիմտի Լիվինգսթըն տէյ-ըրն պիւթիւն եիւզիւնիւն թէպէտտիւլ էթմիշ օյտը-ղընը կէօրտիւ։

Տէօրթ սէնէ մուդատտէմ քէշֆ էյլէսիյի օ բուշէն վատի չիմտի գարա խարտպէյէր վէ պէյազլանմըշ խա-չէրէ էն գուվվէթլիսի օյտըղընատան հուատուտ մուհա-ֆըզը օյմուշ իտի։ Պու. մէքրուհ վէ զալիմ չէթէ-ճիւիք պիր քէօյէն օ պիր քէօյ ըրմադըն հօգայրը-սընա տօղրու հայըլտը, վէ չիմտի Լիվինգսթըն տէյ-ըրն պիւթիւն եիւզիւնիւն թէպէտտիւլ էթմիշ օյտը-ղընը կէօրտիւ։

Տէօրթ սէնէ մուդատտէմ քէշֆ էյլէսիյի օ բուշէն վատի չիմտի գարա խարտպէյէր վէ պէյազլանմըշ խա-չէրէ էն գուվվէթլիսի օյտըղընատան հուատուտ մուհա-ֆըզը օյմուշ իտի։ Պու. մէքրուհ վէ զալիմ չէթէ-ճիւիք պիր քէօյէն օ պիր քէօյ ըրմադըն հօգայրը-սընա տօղրու հայըլտը, վէ չիմտի Լիվինգսթըն տէյ-ըրն պիւթիւն եիւզիւնիւն թէպէտտիւլ էթմիշ օյտը-ղընը կէօրտիւ։

Տէօրթ սէնէ մուդատտէմ քէշֆ էյլէսիյի օ բուշէն վատի չիմտի գարա խարտպէյէր վէ պէյազլանմըշ խա-չէրէ էն գուվվէթլիսի օյտըղընատան հուատուտ մուհա-ֆըզը օյմուշ իտի։ Պու. մէքրուհ վէ զալիմ չէթէ-ճիւիք պիր քէօյէն օ պիր քէօյ ըրմադըն հօգայրը-սընա տօղրու հայըլտը, վէ չիմտի Լիվինգսթըն տէյ-ըրն պիւթիւն եիւզիւնիւն թէպէտտիւլ էթմիշ օյտը-ղընը կէօրտիւ։

Տէօրթ սէնէ մուդատտէմ քէշֆ էյլէսիյի օ բուշէն վատի չիմտի գարա խարտպէյէր վէ պէյազլանմըշ խա-չէրէ էն գուվվէթլիսի օյտըղընատան հուատուտ մուհա-ֆըզը օյմուշ իտի։ Պու. մէքրուհ վէ զալիմ չէթէ-ճիւիք պիր քէօյէն օ պիր քէօյ ըրմադըն հօգայրը-սընա տօղրու հայըլտը, վէ չիմտի Լիվինգսթըն տէյ-ըրն պիւթիւն եիւզիւնիւն թէպէտտիւլ էթմիշ օյտը-ղընը կէօրտիւ։

Տէօրթ սէնէ մուդատտէմ քէշֆ էյլէսիյի օ բուշէն վատի չիմտի գարա խարտպէյէր վէ պէյազլանմըշ խա-չէրէ էն գուվվէթլիսի օյտըղընատան հուատուտ մուհա-ֆըզը օյմուշ իտի։ Պու. մէքրուհ վէ զալիմ չէթէ-ճիւիք պիր քէօյէն օ պիր քէօյ ըրմադըն հօգայրը-սընա տօղրու հայըլտը, վէ չիմտի Լիվինգսթըն տէյ-ըրն պիւթիւն եիւզիւնիւն թէպէտտիւլ էթմիշ օյտը-ղընը կէօրտիւ։

պաթէանմայարտագ պէեատպան օլմուշ օլ կզատմէքմէկեան-
լարըն էթրաֆընատա սուքութ մահքիտմ օլմուշլար
խոխ։ Ցագաթ գալիմ փօրթուկիզլէր քէնատի էսիրլէրի-
նին պէտէլինի Մարիանօյա քէ՚՚տիյէ էտէրլէր, վէ
էվլինակաթըն անլէրի մէն՝ էթմէյէ մուգթէտիր տէյիլ
խոխ։ Քէնատի վապիֆէսի իչինի էլէրի կէօթիւրմէքտէն
վէ Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթինին միւտահէլէ էտէճէյի-
նի իւմիտ էտէրէք կէօրուշքլէրինին ճիւմլէսինի նէյր
էյլէմէքտէն՝ կզատմէքի խոխ։

Ցագաթ քալ՝ քէնատինէ քեռաչիլէն մուխալիֆ
օլաու։ Քեռաչիֆլէր պէօյուտու, Մերչիսըն Զաղլայանու-
ըրնա մուվաֆէղէթ էթտիքլէրինատէ, Լէյտի Նիասայը
փարչա փարչա աէօքեուլէր վէ ասնտա պիր եօղ եափմադա
պաչլատըլար, վէ ասֆինէնին գըսմլարընը չէլաչլէրին
պաչընա գաւար պու եօլտան կէօթիւրէպիլէճէքլէր խոխ։
Պու եօլու պիր մի եափմադան էվվէլ Քըրք վէ Լի-
վինակաթըն թէնիւքէլի ատըրէտէ խաֆթալանատըլար, վէ
Քըրք Ինկիլթէրրայա՝ ավատէթ մէճպուր օլաու։

՚Սյնի վապըթտա Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթի թարա-
ֆընատա Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթի քէնատի
թէլէկրաֆ կէլուխ։ Փօրթուկիզ հիւքիւմէթի քէնատի
ասֆինէլէրինէնէն մա՛տա պիւթիւն ասֆինէլէրին Զամ-
պէզիյէ կիրմէսինի մէն՝ էթմիչ խոխ, վէ Ինկիլթէրրա
հիւքիւմէթի պու չէյէ միւտահէլէ էթմէք ատէյմէզ տէ-
յու ասիւչիւնատու։ Պու կիսայ ացը պիր մէ՚՚յուսիյէթ
ինատընըն չէվգ ու զայրէթինի ասօնատիւրէպիլիր խատյէ
ատ, Լիվինակաթըն ճէատուր վէ իչինէ ատատըգ օլտըղըն-
տան՝ մաղուպ օլմայընչ մապէտինատէն չաչմատը։ Ըր-
մապատան աչատըյա էմէք իչուն, ատյէլանըյատ ասէպէին-
ատէն, Փայօնիրին պիր գաչ ույ պէքլէմէկի լազըմ կէլիր
խոխ։ Ա՛յնի վապըթտա Փօրթուկիզլէրին միւսթէմլի-
քեռաթընըն տըչատըլմատա Ինատանըն էթրաֆընատա ատ-

Հիվինկաթըն դաշտում կէչմէք նիւթինատէ խոհ։

Հիվինկաթընըն համալսարը, պիր գայըգ կէօթուրիպ չաղլայանլարտան կէչմէք իչիւն պիր տէֆ'ա տա-
հա եօլա չըգտըլար։ Էն եօգարըտա պուլունան չաղլա-
յանըն այատըմնտա տիւզ ֆապաթ սիւր'ալէ ապան
պիր տույա կէլէնէտէ ղէր չէյ էյի կիթտի։ Զահմէթի
էքսիլթմէք նիւէթիւյէ պուրատա գայըղը տույա էնտի-
րիպ՝ պիր խփէ պաղլայատաղ ըրմապտան եօգարը
չէքտիլէր։ Պիւթիւն էշուա վէ զախխրէլէրի վէ սըրըգ-
լարէ գայըղը գայալարտան ուզապ տապլամադ իչիւն՝
Մաջոլոլատան պիր գաչը գայըղա գօնուլտըլար։
Իքի մել կիլոմէթրայէն ասղա, փէք մահիր գայըգ-
ըլար։ Հիվինկաթընդ գէյատան ուզապ իւէրիյէ կէչմէլ
ապար վէ թէհլիքէլի ալր՝ աէյէրէք գայըղը գէյատա
կէթիրտիլէր։

Օլ վագըթ Զամպէզիւի ալթըպ թուրթան գայըգը-
լարտան պա'զէլարը գայըղը չաղլայանտան եօգարը
նատըլ կէօթուրմէյի Մաջոլոլատա էօյրէտէճէյիդ տէ-
յէրէք, սըրըգլարը վէ գայըղը չէքէճէք իփի ալտը-
լար։ Հիվինկաթընդ գէյատան ուզապ իւէրիյէ կէչմէլ
օլուպ՝ աէլէրինդ մագասէլէրի հադգընատա պիր չէյ պիւ-
մէզ խոհ։ Վէ իչէ եուրտէք դէյճան աէլերի իչիթ-
տա։ Տէրհալ ըրմադընդ քէնարընտա պօչտու վէ էշէտա-
ղընը ալթը խատթխունէ տէօնմիւչ օլարադ ըրմադտան տաշադը
օգ կիսպ սիւր'ալէ կիթմէքտէ կէօրտիւ։

Ատէմլէրինատէն պա'զէլարը պօչտալար իսէ տէ՝ ըր-
մադընդ հուզուրընատա տիզ չէօքէրէք ալնըտրընը եէրէ
Զամպէզիւիւէր եուզէրէք գէյատա կէլտիւր վէ Հիվինկա-
մադընդ գէյատը չօգ սարփ օլտընդանտան, չապուգ կիսէ-
մէզ խոհ։ Վէ գայըղը արքէդ տատ կէօրմէտիւր։
Թընըն հուզուրընատա տիզ չէօքէրէք ալնըտրընը եէրէ

ազգությունը, Լիվինգսթոնը անլուր տանդ զախիրք
կրթությունի իչիւն աշատրյա, փայօցիրէ, կէօնատէրի
Լիվինգսթոնը իւմիտինին պէօյւէճէ պօչա չըգմատընատան
տալա մէ՛յուս օլմայըպ՝ Նիատանըն էթրաֆընը այատլէ
կէզմէք իչիւն եօլա չըգալը։ Ճադաթ դէփ աայ՛ ու պայ-
րէթինէ բաղմէն՝ կէօլիւն ուճընա վատըլ օլամատը վէ
փայօցիրէ՛ ավատէթ էթմէք պէմանը կէլուի, վէ օլ վա-
գըթ Շիրէտէն աշատրյա ազգությունը
իճրա էթմէսի կէրէք իտի։

Տարիւֆիւնուսնար միսիօներութի տախտ պիր
միւտատէթ իչիւն իշխերինէ խիթամ վէրմիշ իտի։ Ճէւուր
Եպիսկոպոս Մաքէնզի Շիրէտէն աշատրյա ազգությունը էթ-
տիյի եօլճըլըզդ էանատընատա դիւմայա թուրթուլուպ վէ-
գաթ էթմիշ իտի։ Գալան միսիօներլէր տադիսթանատա-
տան ըրմադընը քէնատընա էնմէյի թէրճիհ էտիպ՝ դիւմմա-
տան պիրէր պիրէր վէգաթ էյլէտիլէր։ Իտոի Լիվինգս-
թընը պիրէր վէգաթ էյլէտիլէր։ Իտոի Լիվինգս-
լէր ատյու անլէրի պէրապէրինճէ ալարագ Փայօցիրէ
կէօթիւրտի։

1864 Փեւրվարտա Փայօցիրի Զամպէզինին միւն-
սապընտա պուլունան Ինկլիզ Orkupխս զըրնըլատընտա
թէալիմ էյլէտի, 'այնի գէմանտա քէնտի մալի օլան քի-
չիւ վափօր՝ Արիէլ քրուապէօրընա պաղլանատագ
Զանզիպարա կէօնատէրիւտի։ Զամպէզի ատֆէրինատէ
մուվաֆֆագ օլմատընը վէ Տարիւֆիւնուս Մի-
սիօներութինին պէտապախթ հալը իչիւն չօգ քիմսէլէրին
Ինկիլթէրատա վէ Իամիտ Պուրունընատա քէնատխանի
թա՛յիպ էյլէտինի պուրատա իշխթտի։ Լիվինգսթընն
պունըն իւզէրինէ չօգ միւ-քէտատէր օլտու, գիրա պաշլը-
ճա ատպէպ էսիրճիւք օլատընը պիւիւր իտի։ Ինկլիզ
հիւքիւմէթի էսիրճիւնէ խիթամ վէրմէք իչիւն Փօր-
թուկիզլէր իւզէրինէ թազեիզ իշլէթտէ իտի, ատլա մու-
վաֆֆագըյէթսիզլիք վագը՛ օլմայաճագ իտի։

Լիվինգսթըն մաղուպ վէ մէ՛յուս օլմուշ խոխյէ
տէ, Սլահըն իւր իչիւն իւլէոխյինի պիլոխյի սէպէպտէն
իւտէն էլ չէքմէոխ։ Պախուսուս Աֆրիպատաքի մէլ՛ուն
զալիմլիյէ վէ խարտապիյէթի վաթանտաչլարընա անլա-
տապիլոխյի հալտէ, անլէրին թախլիսէ չիթապ էտէճէք-
լէրինէ գավիյէն ինանըր խոխ։ Ջէնոխ վազիֆէսի սալթ
անլէրին ֆիքրլէրինի ուչանալըրմագ՝ վէ կէլոխքլէրինոխ
ծօղու անլէրէ կէօռթէրմէքտէն՝ իպարէթ խոխ։ Ինկիլ-
թէրրայը զիյարէթ էտէրէք Աֆրիպա վէ էսէր թիճարէթի
հագգընտա պիլոխքլէրինին քուաֆֆէսինի նէշր էթմէյի
թաամիմ էյլէոխ։ Անաէն ասնրա քէնոխ գըլաղուզլըգ
իչինէ ուէօնմէք վէ սա՛իր մա՛լումաթլար տախի էլոխ
էթմէք խոթէր խոխ։

Տէնիզ ծօղցուլըգը իչիւն փարա էլոխ էթմէք մաք-
սէտիյլէ Լէյտի Նիասայը սաթմաղա չալըշը խոխ տէ,
փօրթուկիզլէրինա աիը էսէր թիճարէթինէ խոթի՛մալ
էթմէք խոթէոխքլէրինի իչիթոխքատէ՝ աիը Պօմպէյէ
կէօթուրմէյէ գաարար վէրոխ։

Լիվինգսթըընըն իճրասընա ճէսարէթ էթոխյի էն
պէօյուք իչլէրոխէն պիրի խոխ պու։ Ասէմլէրինոխէն իչ
պէյազ վէ ռօգուզ եէրլիլէրի պէրապէր ալարագ օն տէօրթ
թօնօ վափօր քէօմիւրիյէ Պահր ը Մուհիթ ի Հինտինին
2,500 միլին գաթ՝ էթմէք իչիւն քէնոխ զա՛իֆ վէ
քիւչիւք վափօրլարյէ ծօղա չըգսը։ Պէյազ կէմիճիլէրին-
էն իքիսի ընասթալանտըղընտան՝ չօգ կիւնլէր քէնո-
տախ վէ իւչիւնճիւ պէյազ կէմիճի վափօրտա սըրայլէ
տէօրտէր սա՛աթ նէվպէթճիլիք էթոխլէր։ Անոէն ասն-
րա բիւզկեար տինոտի վէ քէօմիւրիւնիւն սարֆընա
ճէսարէթ էթմէյէրէք ենրմիպէշ կիւն գալոխլար։ Նի-
հայէթ պիր բիւզկեար չըգըպ՝ եէլքէնլէրի թէքրար
գուլանմաղա գաոխր օլոխլար։ Ֆագաթ տէնիզ ասղ-
ճըլըգլարընը պիթիրմէզտէն էվվէլ իքի չէոխա ֆուր-
թունա բիւզկեար տախի կէչիրոխէր։

Լաքին քուչուք կուզէր Լէյտի Նիասա հէր չէյնէն իշխուէն սէլամէթլէ կէչէր, վէ տէնիզ օթլարը վէ եէդիւ վէ սարը տէնիզ եըլանլարը կէօրտիւքլէրինէ Հինտիս թան սէվահիլինէ եապըլաշմըշ օյտըգլարընը անլատըլար։ Օլվագըթ եաւըշըզ եիրմիեէքիզ սա'աթա քեաֆի քէօ- միւրլէրի օյուսը՝ զախիրէլէրի տախ տանքի տիւքէնմէյնշ էտ'իյէթլէրէտ սէօյլէմէյէ, վէ զիյաֆէթլէրէտ հապըրը ձէմ'իյէթլէրէտ սէօյլէմէյէ, վէ զիյաֆէթլէրէտ հապըրը պուլունմազա սա'վէթ օլուռսուր խոխ։ Ճապաթ Ինկիլթէրրատա իլինի պիթիրմէզ՝ 'էօմրիւնէ մապէտինի իցրա էթմէք իչուն Զանզիպարա 'ավոէթ էթտի։

Ինկիլթէրրատան մուֆարագաթ էթմէզտէն էվվէլ պաշ վէքիլ Լիվինգսթընա պիր չէյ իմթիյացը վար մը տըր տէյուս օրմապ իչուն աւէմ կէօնտէրտի։ Զօգլար պուռնու պիր ֆուրսաթ 'աւտս էտիյ՝ փարա եախօտ նիչան իամէյէճէքլէր իտի։ Լաքին Լիվինգսթընը քէնտի իչինտէն պաչգա հիչ պիր չէյ իւզէրինէ ախուշմէզ իտի։ Աէլն եէկեանէ ըէճաըը, Ինկիլիճէրրա հիւքիւմէ- թինին՝ էպիր թիճարէթինին մահվը վէ Զանզիպինին մէչրու՝ թիճարէթ իչուն քիւչաըը պաչընտա Փօրթու- կիզ իլէ պիր մու'ահէտէ՝ ազա էտիլմէսինէն՝ իպարէթ իտի։ Օլ վագըթ փարլամէնթոնըն պիր զօմիսիօնը հու-

ԼԻՎԻՆԿՍԹԸՆ ՎԷ ՔԷՐԻՄԷՍԻ ԱՆՆԱ ՄԷՅՐԻ

գուրբնա տա'վէթ օլուռնատու, վէ անլէր անըն Սֆրիգա վէ էսիրճիւք հապգընատաքի ճիւմլէ էֆքեարընա վագբի օլտըլար։ Վէ լաքին հիւքիւմէթ օլ վագըթատա պաշգա պիր չէյ նափմայըպ՝ անճագ անըն մէսաբիֆաթը իչիւն 500 Ինկիլիզ լիրասընը վէրուի, վէ այըգըը վէ թէգա'իւտա մա'աշը օլմայարագ քէնտիսինի Մէրքէգի Սֆրիգա Գօնաօլօսը թա'ինին էյլէսի։ Գրալի Ճօղրաֆիա Շիրքէթինատէ պուլունան տօսթլարը եէնի պիր սէյահաթ իչիւն անա 1,500 Ինկիլիզ լիրասը վէրուիլէր, Լիվինգսթընը տախի Գօնգօնընը վէ Նիլին ատլ մէնպա'լարընը պուլմագա չալըշաճաղընը անլէրէ վա'ատէթտի։

ՊԱՊ 8

ԱՖՐԻԳԱՆԸՆ ԳԱԼՊԱԿԵԱՀԸՆՏԱ

Լիվինգսթընը 1866 Մարտ այընատա Րովումանընը միւնատապընա եագընը գարայա չըգտը, վէ էլլի իւչ եաշընատա օլտըղը հալատէ կիւճլիքլէրին, սէֆալէթլէրին վէ քէտէրլէրին եէտի ուզուն սէնէլլէրի պաչլատը, վէ անլէր քէնտիսինի էօլիւմ տէրճէսինատէ իփրանատըտը։ Օթուզ այթը համընտա քէնտիփի իլէ կէլտիլէր։ Պունլարատան օն իւչիւ Պօմպէյտէն Հինտլիլէր վէ օնու՝ Եօհաննա եէրլիլէրի իտիլէր։ Լիվինգսթընը «ցէցէ» սինէ-ճինին զէհրինէ տայանատիլմէճէք եիւք թայըլան պիր գաչ տէվէլէր, Հինտ ցամատարը, գաֆըրլար, տէրկէլէր վէ պիր պուզատը կէթիրտի։ Եօլճուլուգլարընատա

Լիվինգսթըն Մարէնկանըն քէօյնւանէն իւէրի թան-
կանութա կէօլնւանէ տօղրու կրթաի, վէ կիւճլնւ-քւէրի
կիւնաէն կիւնէ զիյաւէնիյէ չնաւէթլէնիր խոի։ Էնէր
թիճարէթի սէպէպինաէն մէ՛՛քիւլաթ ապ օլտըղընաան
եէրւիւէրին սաթաճապ ապ չէյւէրի վար խոի։ Լիվինգս-
թըն մախաւս կէթիրաիյի պիր գաչ քէչնւէրէն սնւ-
տնւնւ գարըշտըրարապ Սմէրնգան Մըսըր պուղտայըյնւէ
կիւնէլէրճէ թէ՛այնւ չէթաի։ Սօնրա քէչնւէրինին զայպ
օլմասը պէտապախթլըղընա տնւչար օլաու։ Պինա՛՛էն
՛ալէյհ քէնաէնին լէզիզ վէ մուզէտաի թա՛ամլար
խայալ էթմէնէ բաղմէն՝ գաթը վէ սէրթ Մըսըր պուղ-
տայընը չինէմէյէ մէճպուր օլտըղընաան՝ տնւչւէրի գը-
րըլմապ վէ կէվչէմէք թէհլնւքէնէ տնւչաու։

Մէ՛՛քիւլաթ ճօզլըղրնաան Լիվինգսթըն չօգ զա-
՛նգլէնաի, վէ ենւրնւմէքտէն չօգ եօրուլուր խոի։
Զօգ սէֆ՛ա պէլինէ գաատար սէրին պաթապգլըգլար
իչինաէն ենւրնւմէյէ մէճպուր օլուր խոի, վէ սինէքլէր
պուլուԹըյլէ մէճլու վէ չայիր չայիր եապան կիւնաճուզ-
տէն ճօնրա՝ զէհրլի ըսըրթալարըյլէ հնւմմա կէթիրէն միւ-
թէ՛ատոխա սիվրինինէքլէրլէ տօլու օլան գօնապ եէրինէ
կէլիր վէ պուբատա տաիխ պուճլատաան վէ կէճէնին
բուԹուպէթլի սրճապղընաան միւզԹարնւպ օլուր խոի։
Պուճլարըն քնաֆֆէտի էփէյլի սրգըճԹըյըր մուճնւպ խոի-
լէրաէ տէ՝ տաճա ֆէճնաըր վապը՛ օլաու։

Կիւնիւն պիրինաէ եէրլի պիր հաամնալ, իհԹիմալ
պիր էսէրճնաէն բնւվէթ ալարապ, Լիվինգսթըճնըն
՛լաճլաը գուԹուաըճնը ալըպ գաչնւը, վէ չնւմաէ Լի-
վինգսթըճն հիւմմայա գաատը չարէսինէ չաչնւ ոչնւմէզաէն
կէչմէզաէն էօյլէ խաամԹաալաոպ չնօղ ։ Զօգ
տաճաօ չի, ՛ղաու ճնւալ չնւրնւօղ ոչնւմէզ ինզնւքէնէ վաո-
գը՝ Զիմէմպէնին 1867 Ապրիլաէ Թաղնւկաղնւնի ոչնւմէզ
տաի, վէ ՛ղաու ճնւալ չնւրնւօղ ոչնւմէզ ինզնւքէնէ վաո-

խթիրահաթ վէ տահա էյի մէ՛՛քիւլաթ պուլտում։
'Այնի վապըթտա Մուսա վէ տիկէր եօհաննալը
եէրլիւէր կէրի՝ Զանգիպարա կիթմիշլէր խոր։ Անլէր՝
քէնարլէրին պէտ մու՛ամէլէի անլայըլտըգտա փարա
ալամայաճապլարընը պիլոթքալէրինատէն՝ Լիվինակաթըն
էօլմիւշ օլտըղը իչիւն քէնարլէր կէրի տէօնմէյէ մէց-
պուր օլտըգլարընա տա՛՛իր եէմին էթտիլէր։ Լիվինակա-
թըն եէրլիլէրտէն հիւճումէ տիւչար օլտըգ ճէսուրանէ
ճէնքլէշտիքտէն սօնրա էօլմիւշ, վէ տատըգ եօհաննա-
լըլար ճէնքտէն պուրթուլտըգտան սօնրա քէնարի սէվ-
կիւլիւ էֆէնարլէրինի տէֆն էթմէք իչիւն կէճէլէյին
մէյէ պաշլատըւ եունէկ՝ Մուսա իլէ Լէյտի Նիասատա պու-
լունմըշ օլտըղընատան օ խապրին աէօզիւնէ հիչ էմ-
նէյէթ օլունամազ խոխյինի պիլիր խոր։ Մուսա կիպի
գօրգագ պիրիսինին ճէնքտէն սօնրա հէր հանկը պիր
քիմսէյի տէֆն էթմէք իչիւն կէրի տէօնմէք ֆիքրի խա-
պէրինէ նազար ը խթիհզայլէ պագտը։ Անըն հիքեայէ-
սինատէ սա՛՛իր եալանլար տախ պուլտու։ Էնճամ Գրալի
Ճօղրաֆիա Շիրքէթի հագիգաթը անլամագ իչիւն եունէկը
Ափրիգայա կէօնտէրտի։ Եունէկ չէլիքտէն մա՛մուլ Սէրչ
նամ պիր գայըգլէ Շիրէյէ կիթտի։ Անըն համմալ-
լարը գայըղը գըսամ գըսամ Մըրչիսըն Զադլայանլարը-
նա կէօթիւրտիւլէր։ Սօնրա եունէկ գայըղը եօգարրքի
Շիրէտէ եինէ տուցա էնտիրէրէք նիասա թարիգլէ

Մարդկանց տիւրարձնա տօղրու սէյը ի ակճէր էքտի։ Պուրատա Մուսանըն տէդձէքի եալանըը անլատը վէ էիվինկաթընըն տաղ սէնիմ օլուպ՝ թանկանանի քայա կէթտիյի խասպէրինի ալտը։

Պու էանատէ եուռնակ Ինկիլթէրատայա՝ ավտէք էքտի, վէ անըն կէթիւտիյի խասպէր՝ ուամուսիյէքլէ էյի խտիյատէ, չօգլար էիվինկաթընըն էմնիյէքտատէ պուլունատըղը խուսուսընատա հալա պիհուզուր իտիլէր։ Պիր ճինդէքէ մէ Մուսա էճէնտիսինէ էյիւի՛ք էքտիլ օլտու, ամմա մադաէտի տալա օ տէյիլ իտի։ Զիրա ղապէքտալատատա էիվինկաթընը հադգընատա օլ գատար չօգ եադըլմըշ իտի քի՝ էհալի անըն իչինին նէ պէօյլո՛ք վէ անըն՝ էօմրլու նիւն նէ նէճիպ օլտըղընը կէօրմէյէ պաշլատը։

Պու վադըքտատա էիվինկաթընն նէ Մուսանըն եալանա ղատը նէ ատ եուռնակըն գահրէմանանէ թէհատրիյաթը հադգընատա հիչ պիր չէյ պիլմէդ իտի։ Զիթէմապէնինն քէօչ պէնատա պուլունատըղը էանատէ պէօյլո՛ք պիր ըրամադ պու կէօլիւն իչինէ ճէնուպտէն տէօքիւլո՛ւր վէ թէքթատր չիմատէն տաշտը չէգատր իտի։ Եէրլիլէր պու ըրամադըն՝ աշադը թատրաֆընատա չիմատա տօղրու չօգ ատատարը հավի տուգուն պիր կէօլէ վատը օլտըղընը տէօյլէտիլէր, հէմ տէ անըն՝ Պանկուէօ քէամիյէ օլտուդանը վատի՛ պիր կէօլտէն՝ ըրամադտան նօգտարը ճէնուպէ պէյան էյլէտիլէր։

Լիվինգսթընը էվվէլա Պանկուէլօյը արամաղա գա-
նար վէրան։ Մօրօտան եօլա չըգըպ՝ ճէնուպէ տօղրու
կիտէրէք Քապէմպէնին քէօյունէ կէլան։ Քապէմպէ
քէնատի խալգընըն էլևէրինի վէ գուլապլարընը քէսէրէք
անլէրի միւճատպաթ էտէն պիր գապուկէ ըչ՚լուր խոր։
Լիվինգսթընը Քապէմպէնին եանընատա պիր՝ Արապ թա-
ճիրէ բոպաթ կէլէն։ Մուհամմէտ Պօղարլուպ իամինատէ
օլան պու դպաթ տէրհալ Լիվինգսթընը հապգընատա պէօ-
յուն պիր թապավիւր փէյտա էթտի։ Մուհամմէտ անա
վինգսթընը պիր խապար իւղէրինէ օթուրտուպ՝ մապարնա,
քէնատի խալգընըն էլևէրինի վէ պալ իւէ թէրթիպ էտիլմիշ պիր գիյա-
ճէթ՚նա՚իւ օլսուն, վէ իւսթիւնատէն, չօգ այլապատան պէրու
իւղաք տէք՚ա օ՚ը՚ը՚պ, պիր գապուէն չէգէրլի գահվէ իչտի։
Էմրուէրին թա՚րիֆինէ կէօրէ Պանկուէլօյա վապալ
զապատաճաք հիչ պիր չէյլ եօք իտի, ամմա Լիվինգսթընըն համ-
կին եուրումէք լազըմ իտի, ամմա Լիվինգսթընըն համ-
մալարը կիթմէք իստէմէիւէր։ Անլէրատէն ամճապ պէչի
ատա մալըն ճանը օլմապտըգլարը էն միւրիւվվէթճէար
էճէնատէյէ ապապզապ գալապլար, վէ եօլճըլըգ պուն-
լէր իւէ պապզապընըլսըն։ Ինչ՚ այնի միւղճիւլաթ վէ եօղուն-
լըգլար, իհթիյաճլար վէ իթթիֆապլար վուգուս՚ պուլսուս.
վէ Լիվինգսթընըն՚ իչաճ գուէթսուզ չալըմատըղընատան
պէրի հիւմմայը թէսքին էտէճէք եախօտ աղըրյը ա-
զապատաճապ հիչ պիր չէյլ եօք իտի, լաքին պունլարընը
ճիւմլէսի իչինատէ անըն ապապտար իմանը վէ ապաքին չէ-
ճա՚ապթը անը իլէրի ապվագ էթտիլէր, վէ 1868 ճուլիատէ
Լիվինգսթընը օլ կիւզել Պանկուէլօ կէօլիւնէ մուվաֆէղէթ
էթտի։ Անըն իչինատէ նօգթա նօգթա էօթէտէ պէրիատէ
ապապտար պուլունուր իտի, վէ Լիվինգսթընը եէրուն պիր
կանօ իլէ անլէրին պիր գապընը զիյարէթ էթտի, գա-
գապթ կէօլիւնէ օլ պիր թարաֆընա ապօղրու կանօ իլէ օդա

կինքմէք խաթէաիյաէ ատ , գայըգՅըար , էախր տուչմէք գօրգուսըյլէ , բազի օլմատըլար ։

Ֆիլիպը՝ էախրճիլիք լա՛նէթլի տիյաըրըն հէր պիր թաթաֆընատա կէօրիւնիւբ խոի ։ Լիվինկաթըն Պանկուէօլօ եաուրնատա քէնտի էախր պօյունատըրըգլատըյլէ եխուրիւմէքտէ իքէն թէրէննիւմ էաէն էախրւէրէ բաազմէնէ կէլոի ։ Անլէրին եէկեանէ իւմիտի էօլիւմ օլուպ՝ պաազքեատ պիր մէսէրըէթլէ իւէրի պապատրար խոի ։ Զիրա ճէհալէթլէրինատէն նայի քէնտի բուհլատը՝ ավատէթ էտիպ՝ քէնտիւէրի էախր էտէնլէրի էօլտուրէպիլիր տէյուս ինանըրլար խոի ։ Թէրէննիւմ էթտիքլէրի նաղմէնին մէֆհումը չու խոի . «Ա՛հ , սիզ պէնի տահիլէ կէօնատէրիյօրսունուզ , լաքին էօլտիւյիւմատ պօյունատըրըգըմ չէպատրըլա-ճապ՝ պէն սիզի թուէթուպ էօլտիւրմէք իչիւն կէրի կէլէճէյիմ ։» Անատէն ածրա նապատրաթ մապամընատա տիւլէրի ատատընատան աճը՝ ատավէթլէ քէնտի հուրրիյէթլէրինի քի միւրիւվվէթքեատանէ թէքւիֆինի մէսէրըէթլէ պապուլ էթտի ։ Եուճիճի թանկանեիքանըն չարպի տահիբինատէ վէ Զանզիպատրա տօղրու էախրւէր եօլու իւպէտրինատէ պուլունուր խոի ։ Լիվինկաթընըն 1866 փեատվատրատա Զանզիպատրատան մուֆատրատպաթընատան էվվէլ քէնտիխինէ պաէքլէմէլէրինի վէ անլէրին Եուճիճիտէ ղապէտրիլմէխինի վէ պաշկա տպօնատէրիլմէխինի Տր . Քըրք իւէ պատրլատրատա տղմըղ օլտըղընատան՝ չիմտի էվլատլարը հապգընատա

խապէր պէքլէր վէ խաաթալըդ վէ աղրըտան գուր-
թուլուշ մէ՛՛մուլ էտէր խոխ։ Եօլճըլըդ ատէհչէթլի խոխ,
զիրա Լիվինգսթըն կիթոխքճէ տահա պիյատէ զա՛լիֆ
տուշախու, վէ նիհայէթ հիւմմատան վէ աղրըտան
կէօզլէրի չայը օլտըլար, վէ կիւնլէրին հիսապընը տախ
ունութտու։ Թանկանեխքանըն զարպի սահիլինէ մու-
վասէլէթ էտիպ կանօ իլէ Եու.ճիճիյէ կէչէնէտէք Մու-
զաֆֆա պուլունան Եունիհանէմպէտ պրսագըլմըշլար
խոխ։ Հալպուքի օրայա կիտէճէք եօլ էսիր զավզալարը
աէպէպինատէն գափալը խոխ։

Շիմոխ 1869 Մարտ այը օլուպ՝ իւչ ակնէտէն պէրի
նէ պէյազ պիր ատէմ եիւգիւնիւ կէօրմիւշ, նէ ատ
էվլատլարը հագգընատա պիր խապէր այմըշ խոխ։

~~~*~~~

ՊԱՊ 9

ԷՍԻՐՃԻԼԻՅԷ ԱՂԸՐ ՊԻՐ ՏԱՐՊԷ

Լիվինգսթըն Զանզիպարտա սաքին օլան ֆըրքա՝
Եուճինէյ գիյատէ զախիրէ կէօնտէրմէխի լյիւն ատը-
հալ եազըը։ Այնի վագըթտա Զանզիպար տուլթանընա
պիր մէքթուպ կէօնտէրիպ՝ եէնի զախիրէլէրի կէթիր-
~~~

աչերէր իսի։ Հալաթ կիսի սէրթ օլան փէճ չօգ նէպա-
թաթ վէ սարմաշըգլար աղացլարըն գալըն կէօվտէլէրի
էթրաֆընա սարըլըգլար եախօտ կէմի իփլէրի կիսի
տալտան տալ վէ աղացտան ագռա սարըլըգլար իսի։
մայմունլար աղացլարըն կէօվտէլէրինտէն եօգարը տօղ-
լար չիտտէթլի սրցապէնտա ուչուշուրլար, ալ էնվա՛ղ
սան սարըլտադ տալանըգլար իսի։ Պա՛զէն պուռնլարըն
պիր սիւրիւսիւ պիր աղացըն լափզէնլիք պիրիքիպ՝
օրատա տիշլէրինի կէօսթէրէք՝ զանն էտէրսին կիւ-
նուն հավատիալէրի վէ մայմունլար՝ ալէմինին սօն մօ-
տալարը հադըրնատա լափզէնլիք էտէրէր իսի։ Պա՛զէն
տահա թէմքինլի պիր սուրէթտէ եիւզլէրինի էյէրէք
զանն էտէրսին մայմունլար սիյատէթի հադըրնատա գօնու-
շուրլար, պա՛զէն տախի թէմքինլէրինի ղայպ էտիպ՝
ճէվիզլէր վէ գապուգլարըլ պէրիպէրլէրինի տէօյէրլէր
իսի։ Վագըթ վագըթ պուռնլատան պէրիսի օսանճըլտան
եախօտ եարամազլըղընտան նախի եօլճըլարա պու ճէ-
վիզ վէ գապուգլատան աթար իսի։

Չօգ տէգ՛ա սէյեահլար քէօյլէրէ բաած կէլիրլէր
իսի, վէ եէրլիլէրտէն չօղը քէչիլէր, գօյունլար վէ թա-
վուգլար պէալէր իսի, պուռնլատան մա՛տա Մըսըր
պուղատայը, պանանա վէ չէքէր գամըշը պադչէլէրի տախի
վար իսի։ Տիկէրլէր զէվալլը վէ ճահիլ իսիլէր, հաթ-
թա ուճու սիվրի պիր օտունը գալըն պիր օտունըն
տէլիյի իչինտէ չապուգ չապուգ չէվիրէրէք աթէչ եապ-
մաղը պիլէ պիլմէգլէր իսի։

Եէրլիւէր Լիվինկսթընը էսիրճի զանն էթսիքլէ-
րինաէն անա չօգ տօսթ տէյիւէր իտի։ Անլէրտէն պա՛-
զըլարը քէնտիւէր իչիւն մէրտիւմխարըզ տէրւէր իտի,
վէ Լիվինկսթընըն համմալլարընը գօրգուճմադ իչիւն
եէսիքլէրի մայմուն ճինախնատէն օլան պիր ատգօնըն
եախատ կօրիլլանըն գաֆասընը կէօսթէրիւէր իտի։
Ֆագսթ Լիվինկսթըն թէֆթիչ էտէրէք անլէրին ապա
քնաան եէմէտիյինի անլատը։ Լաքին անլէր չօգ տէֆ՛ա
պիր պանանա տէմէթիյլէ պիր ատգօյը տուզաղա ու-
չիւրուպ թուրթարգտան սօնրա մըզրադ տարպէխյլէ
էօլտիւրիւր վէ եէրւէր իտի։

Լուսամատա Լիվինկսթընա՝ պիր կանօ թա՛յին էտիպ
տէ անընլէ Լուալապայը թէհարրի էթմէսի իչիւն եէր-
լիւէրի գանտրմադ պիր վէճհյլէ միւմքին օլմատը։
Սօնրա Լիվինկսթըն հաթթա քէնտի համմալլարընըն
պու եօլ իլէ անր քէնտի եօլճըլըգընը թէրք էտիպ՝
քէնտիւէրինի թէքրար էվլէրինէ կէօթիւրմէյէ մէճպուր
էթմէք իւզրէ եէրւիւէրի քէնտիհինէ գարշը չըգարմա-
գա չալըտըգլարընը անլատը։ կէրչէքտէն պու նալա-
յըգ ՛արարզլարըն պէր տէվամ մուճիպ օլտըգլարը օսանճ
Լիվինկսթընը եօլճըլըգըն պիւթիւն եօրդունլըգլարընտան
զիյատէ միւզթարիպ գըլտը։ Լիվինկսթըն մէ՛՛յուս օլտու
իսէ տէ՝ մաղլուպ օլմայարադ Ֆապամպարէյէ ՛ավտէթ
էթտի վէ եադմուր մէվսիմի կէչինճէյէտէք օրատա չօգ
այլար գալտը։ Պա՛տէհու 1870 Յունիատէ եալընըգ
քէնտի, սատըգ ատէմլէրի օլան Սուսի, Զումա վէ
Կարանըր իլէ եօլա չըգըպ պէօյուք ըրմադը թէհար-
րիյէ թէչէպիւս էթտի։ Ֆագսթ եէրւիւէր ՛Արապ-
լարտան թէղվիղ օլունարադ տօսթլուգ կէօսթէրմէյիպ՝
անլէրէ մէ՛՛քիւլաթ վէրմէք իսթէմէտիւէր. պու սէ-
պէպտէն Լիվինկսթըն վէ անըն ատէմլէրի չադըգ
խաաթալանըպ թագսթան ուչուրւէր։ Գարատա

ունեցան սրտաբուխ ուրախություններ ձեռնհաս պատճառ տալով ամբողջ ազգաբնակության՝ ուրախանալու եւ ցնծալու։

Լիվինգսթընը Լուսնային ստորոտը հասնելով՝ ոչ մի ժամանակ չդադարեցավ ուղղակի իջնել՝ քանի Զանզիպարը եկնի հասնելուն կէտին վրայ էր։ Մէքթուպը, հասնելով Զանզիպարի ծովեզերքը, վճռեց ամբողջ գիշերը հոն անցընել։ Ուստի ուղղակի Զանզիպարի ծովեզերքը իջնելով՝ ամբողջ գիշերը հոն անցուց։ Լիվինգսթընը ոչ մի ժամանակ չկորսնցուց իր ուղղութիւնը։ Ամբողջ գիշերը ուղղակի իջնելով՝ առաւօտեան ժամը 6-ին հասաւ Զանզիպարի ծովեզերք

խոյի հագցնում տուշխանակեցուն իքէն՝ կէօղլէրի էօնիւնուն էօյլէ զալիմանէ պիր չէյ վուգու՝ պուլսու՝ քի՝ սա՛իր հէփ չէյլէրի ֆիքրինուէն ախափիւրիւպ կէօթիւրիւ։ Ջէնտխի Նիանկուէտէ, ըրմադ գըյըրըմնատա պուլունան էրլիկլէրին չադըրըմնատա կէզլէրէք ատէմլէրին քէնտի մալլէրինի թրատիա էթտիքլէրինի սէյր էտիյօր իտի։ Օլ պիր գըյըտան հէր կիւն եէրլիլէր ախպու ի՛թա լէյլուն կէլիպ՝ ատպահլատը, էքսէրիի գարըլար օլատագ, թապրիսկէն 1,500 քիլի հազըր պուլնաւըրատ իտի։

Լիվինկսթըն պուլիպէինէ՝ ավաէք էթմէյէ հազըրլանաճագտա իքէն՝ Արապլատատան չօգլաըրընըն էլլէրինտէ թիւֆէնքլէրի իւէ քէնտիլէրին էթրաֆընը իհաթա էթմիշ օլատըգլատընը կէօրտիւ, վէ իւչ էօլէ ատրգատընատան չարընը իչինէյնէ սիլահ ատէլէրի իւիթտիւ։ Տէրհալ ատօտէրէք՝ Արապլարըն պիչատէ զալատավլարընը մէրքէզինէ գէլտիկլէրի տուրումու իչինտէ պուլունուրքէն՝ Արապլարըն պիր պէօյիւք կիւրուհը քիւչիւք ըրմադա եադը կիւլէնէրէք պիրիքէն

Եթե ոչ ոք չի ուզում գնել ձեր ապրանքը, ապա ձեզ ոչ ոք չի կարող մեղադրել, որ դուք ձեր ապրանքը չեք գովազդում: Գովազդը ոչ միայն ապրանքի վաճառքի միջոց է, այլև ապրանքի որակի ու գների մասին տեղեկատվության աղբյուր: Գովազդը ապրանքի մասին տեղեկատվության միակ աղբյուրը չէ, բայց ամենաարդյունավետ աղբյուրներից մեկն է: Գովազդի միջոցով ապրանքի մասին տեղեկատվություն ստանալու համար սպառողը ծախսեր չի կատարում: Գովազդի միջոցով ապրանքի մասին տեղեկատվություն ստանալու համար սպառողը ծախսեր չի կատարում: Գովազդի միջոցով ապրանքի մասին տեղեկատվություն ստանալու համար սպառողը ծախսեր չի կատարում:

Գովազդը կարող է լինել ինչպես տեղեկատվական, այնպես էլ համոզիչ: Տեղեկատվական գովազդը ներկայացնում է ապրանքի կամ ծառայության մասին տեղեկատվություն, որը կարող է օգտակար լինել սպառողի համար: Համոզիչ գովազդը ստեղծում է ապրանքի կամ ծառայության նկատմամբ դրական վերաբերմունք, որը հետագայում կարող է հանգեցնել գնման: Համոզիչ գովազդը ստեղծում է ապրանքի կամ ծառայության նկատմամբ դրական վերաբերմունք, որը հետագայում կարող է հանգեցնել գնման: Համոզիչ գովազդը ստեղծում է ապրանքի կամ ծառայության նկատմամբ դրական վերաբերմունք, որը հետագայում կարող է հանգեցնել գնման:

Գովազդի ազդեցությունը սպառողների վրա կարող է լինել տարբեր: Գովազդը կարող է ազդել սպառողների գիտելիքների, վերաբերմունքի և վարքագծի վրա: Գովազդը կարող է ազդել սպառողների գիտելիքների, վերաբերմունքի և վարքագծի վրա: Գովազդը կարող է ազդել սպառողների գիտելիքների, վերաբերմունքի և վարքագծի վրա:

Գովազդի ազդեցությունը կարող է լինել դրական կամ բացասական: Դրական ազդեցությունը կարող է հանգեցնել ապրանքի կամ ծառայության նկատմամբ դրական վերաբերմունքի, գնման մտադրության և գնման: Բացասական ազդեցությունը կարող է հանգեցնել ապրանքի կամ ծառայության նկատմամբ բացասական վերաբերմունքի, գնման մտադրության և գնման: Դրական ազդեցությունը կարող է հանգեցնել ապրանքի կամ ծառայության նկատմամբ դրական վերաբերմունքի, գնման մտադրության և գնման: Բացասական ազդեցությունը կարող է հանգեցնել ապրանքի կամ ծառայության նկատմամբ բացասական վերաբերմունքի, գնման մտադրության և գնման:

Գովազդի ազդեցությունը կարող է լինել ուղղակի կամ անուղղակի: Ուղղակի ազդեցությունը կարող է հանգեցնել ապրանքի կամ ծառայության նկատմամբ դրական վերաբերմունքի, գնման մտադրության և գնման: Անուղղակի ազդեցությունը կարող է հանգեցնել ապրանքի կամ ծառայության նկատմամբ դրական վերաբերմունքի, գնման մտադրության և գնման: Ուղղակի ազդեցությունը կարող է հանգեցնել ապրանքի կամ ծառայության նկատմամբ դրական վերաբերմունքի, գնման մտադրության և գնման: Անուղղակի ազդեցությունը կարող է հանգեցնել ապրանքի կամ ծառայության նկատմամբ դրական վերաբերմունքի, գնման մտադրության և գնման:

Գովազդի ազդեցությունը կարող է լինել կարճաժամկետ կամ երկարաժամկետ: Կարճաժամկետ ազդեցությունը կարող է հանգեցնել ապրանքի կամ ծառայության նկատմամբ դրական վերաբերմունքի, գնման մտադրության և գնման: Երկարաժամկետ ազդեցությունը կարող է հանգեցնել ապրանքի կամ ծառայության նկատմամբ դրական վերաբերմունքի, գնման մտադրության և գնման: Կարճաժամկետ ազդեցությունը կարող է հանգեցնել ապրանքի կամ ծառայության նկատմամբ դրական վերաբերմունքի, գնման մտադրության և գնման: Երկարաժամկետ ազդեցությունը կարող է հանգեցնել ապրանքի կամ ծառայության նկատմամբ դրական վերաբերմունքի, գնման մտադրության և գնման:

Գովազդի ազդեցությունը կարող է լինել ուղղակի կամ անուղղակի: Ուղղակի ազդեցությունը կարող է հանգեցնել ապրանքի կամ ծառայության նկատմամբ դրական վերաբերմունքի, գնման մտադրության և գնման: Անուղղակի ազդեցությունը կարող է հանգեցնել ապրանքի կամ ծառայության նկատմամբ դրական վերաբերմունքի, գնման մտադրության և գնման: Ուղղակի ազդեցությունը կարող է հանգեցնել ապրանքի կամ ծառայության նկատմամբ դրական վերաբերմունքի, գնման մտադրության և գնման: Անուղղակի ազդեցությունը կարող է հանգեցնել ապրանքի կամ ծառայության նկատմամբ դրական վերաբերմունքի, գնման մտադրության և գնման:

վագրի օրուան՝ առաջին էջին վրայ մեծ նկարով մը ներկայացուած էր ան, ետքը՝ ներսի էջերուն մէջ ալ ուրիշ նկարներ կային։ Ամէն անգամ որ Լիվինգսթընը կը տեսնէր վագրի նկարը, կը յիշէր իր մանկութեան օրերը, երբ ինք ալ նոյն վիճակին մէջ էր։ Ան ալ կը սիրէր վագրերու նկարներ նայիլ, անոնց մասին կարդալ, անոնց մասին խօսիլ։ Ան ալ կ՚ուզէր վագրերը մօտէն տեսնել, անոնց հետ խաղալ։ Ան ալ կ՚ուզէր վագրերուն հետ ապրիլ։

Ներկայիս 500 միլիոն դիւրատէ հօլճըլըդընտա իւ այ հէր կիւն իմթիրապ չէքտիքտէն վէ թէհլիքէյէ տիւչար օլտըգտան սօնրա Հոկտեմբերին սօնլարընտա թանկանելիքատան կէչտի վէ Եուճիճէյէ վասըլ օլտու։ Էրիմիշ վէ թագաթտան տիւշմիւշ վէ էօլիւմ գափու-սընա եապլաշմըշ իտի, վէ չիմտի սօն տէրէճէ ֆապիր վէ տիլէնճի օլմազ հալինատէ պուլունտուղընը անլատը։ Շէրիֆ անըն ճիւմլէ էշեա վէ զախիրէտի իլէ գաչմըշ վէ պիր չէյ պրագմատըշ իտի։

Պու տէհշէթլի իմթիյաճ իչինատէ սանքի պուլուն-լարտան աչաղը տիւշմիւշ կիպի նակեահ անա պիր տօսթ կէլտի։ Պիր կիւն անըն ատէմլէրի պէյազ պիր ատէմին Եուճիճիյէ կէլտիյինի իշիտիպ՝ էֆէնտիլէրինէ խապէր վէրմէյէ չիթապ էյլէտիլէր։ Լիվինկսթընը էճ-նէպինին խոթիգպալինէ չըգարը, վէ Հ. Մ. Սթանլի խա-մինատէ կէնճ պիր ժուռնալիսթին պէօյիւք պիր զա-խիրէ քէրվանը իլէ քէնտինի գուրթարմատա կէլմէքտէ օլտըգընա հայրէթլէ վագրի օլտու։

Լիվինկսթընըն էտիր ախզ ու ի՛նթատը, ալէյհինատէ

օլորդը անլատելար։ Օլ վագրթ Սթանլի, հագիզի բէֆիզ մագամընաա, քէնաէ զախիրէլերինի վէ ֆաղլա էլախէլերինի լիվինգսթըն իլէ թագիմ հէմ ալ Զանզիպարատա անա էլէ նամուսլու համմալլար պուլմադա չալըշաճադընը վա՛ա էթաէ։ Անլէրին իքի սի 1872 Մարտ 14ալ պիրիպիրլէրինաէն պէօյլ ալ էսէֆլէ այրըլմալար, զիրա եէքտիկէրինի չօգ ալէվմիշլէր իտի։

Լիվինգսթըն Օգոստոսըն ասնուհատէք Եուհնիհան եէմպէտէ պէքլէմէքտէ իքէն Զանզիպարատան զախիրէլէր իլէ Սթանլինին ալչէյի էլէ եէտի եէնի համմալլար գէլմէյէճէկ իտի, վէ օլ վագրթ Նիլ ըրմաղընա մուվաֆէլէթ էթմէյէ չալըշաճադ իտի։

Սըթը հաֆթատան թանգանեիքանըն ճէնուպի ուճընա վասըլ օլմուչլար, վէ 1873 Յունվարտան էվվէլ Զամպէզի վատիսինի գաթ' էթմիշլէր իտի։ Զամպէզի Պանգուէլօյա ագան պիր ըրմագ տըր։ Անատէն ասնրա օ կէօլիւն ճէնուպ թարաֆընատա եօլճըլըգ էթտիլէր։ Ցագաթ օ աէնէ եադմուր մէվսիմի էրքէն կէլտի վէ էքսէրի օլորդը կիպի ալէյլէրի վէ հիւմմայը պէրապէր կէթնրտի։

Լիվինգսթըն ալթմըշ եաշընատա իտի։ Կէչէն եէտի աէնէլէրին եօրդունլըգ վէ իգթիրապընը ալէհչէթլի ալուբէթաէ հիաա էտէր իտի։ Ելինէ աղըրճա խաաթալանըպ Վիւնատէն կիւնէ ատահա զիյատէ թագաթատան ալու-

չիւյօր իտի։ Սնը փէտէր մագամընտա սէվէն սատըգ
գամմալլարը անա մուգայէտա օլարագ էլլէրինատէն կէլէն
գէր չէյի եափտըլար, վէ անը պաթագլըգ վէ
սէյլեր իչինատէն միլլէրճէ մէսաֆէ կէօթիւրտիւլէր։
չիւնտէն կիւնէ տինմէզ վէ քէսիլմէզ եաղմուր
լարտան, եիւքլէրի պաշլարընտա օլարագ, իսքէնճէ
լիվինկոթըն իլէ պուլունմըշ օլաալար իտի՝ անըն իչի
էկէր պու նէճիպ ատէմլէր աւթը սէնէ մուգատաէմ
նուբ, մէ՛՛քիւլաթ իսէ կիթտիքճէ տահա զիյատէ
ազալըր վէ հիւմմա կիթտիքճէ տահա զիյատէ քէսագ է
չիտատէթ էտէր իտի։ Համմալլար քէնտի Գուանալարըն
նըն (էֆէնտիլէրինին) արթըգ օթուրմագա մուգթէտիր
օլմատըգընը կէօրէրէք՝ պիր fիքաճատա, եա՛նի թէճ
կէրէ, եափտըլար։ Խաոթայա մախսուս եէմէք եօգ
իտի, զիրա էն մուգթազի թա՛ամ օլան սիւտիւ էլտէ
էթմէք միւմքին տէյիլ իտի։

Լիվինկոթըն տէօրթ կիւն օլ գատար զա՛իֆ տիւշ
միւշ իտի քի բուզնամէսինատէ թարիխատէն մա՛տա պիր
չէյ եազմագա մուգթէտիր տէյիլ իտի։ Օլ վագըթ Ապ
րիլ 27տէ զա՛իֆ հալինատէ ֆէնա եազըյէ «Պիւտիւ
թիւն զա՛իֆ գալարագ... չիֆա պուլմագ... սիւտ վէրէն
քէչիլէր իչիւն ատէմ կէօնտէրտիմ,» տէյու եազըը։
Հալա չէճա՛աթը վէ իֆագաթ պուլմագ իւմիտի վար

խոր, խըտմէթ քեարլարընըն խոչ, անճապ քէտէրլէրի վար խոր։ Անլէր պիւթիւն օլ ճիվարլարը կէզտիւլէր խոչ տէ, պիր տանէճիք քէչի էլոչ էթմէյէ մուվաֆֆաղ օլամաըլար։

Անըն Էօմրիւնիւն նիհայէթի եապըն օլտուղունը կէօրիւպ՝ անը տահա եիւքսէք պիր եէրէ կէօթիւրտիւլէր, վէ Ապրիլ 29ոա Զիթամպօ խամինատէ պիր գապըլէ րէ՛՛խինին քէօյիւնէ մուվասաէլէթ էյլէտիլէր։ Պուրաոա անլէրին չապըդ վէ մէհարէթլի էլէրի պիր գաչ սա՛աթ զարֆընաա Լիվինգսթընն իչիւն նանըն եանընա կէլ, Սուսի, պէն գօրգույօրում,» տէյու չաղըրտը։

Սուսի վէ պաչգա պիր գաչ ատէմլէր քէմալը հիւրմէթլէ գուվխպէյէ եավաչճա կիրտիլէր, վէ պիր մուամըն զա՛իֆ ըչըղըյէ Մէրքէզի Աֆրիգանըն խէլասքեարընը եաթաղըն եանընտա տիզ իւսթիւնէ կէլմինէ վէ էլէրինի եաատըղըն իւսթիւնատէ եիւզիւնէ գօմուչ օլտուղը հալտէ թէալիմ ի րուհ էթմինէ պուլտուլար։

Րէֆիգլէր ուղուրընա էօլմէք չէրէֆլի պիր չէյ օլտուղը կիպի, անլէր իչիւն եաչամապ տախխ չէրէֆի վէ չօգ տէֆ՛ա տահա միւշքիլ տիր։ Լիվինգսթընն պուննլարընն իքիսինի տէ իճրա էթտի։ Ֆիլ վագը՛ օլ Պլանթայրը հագիր՛ամէլէ չօճուգ պիր ատէմին եափապիլէճէյի էն նէճիպ վէ էն՛ալի իչի իճրա էթմինէ խոր։ Օ քէնատ պիւթիւն՛էօմրիւնիւ Ալլահընն ազ

Մայիս 1ին առաւր վագընատա անըն սատըգ ա-
տէմլէրի խոթիչարէ իչիւն չատըրըն էթրաֆընատա թօփ-
լանատըլար։ Քէնտիլէրին սէվկիւլիւ պուանալարընըն
հագընատա գօնուչտըլար։ Օ էօյլէ պիր էֆէնտի իտի ք-
քէնտի համմալարընը ատա տէօյմէմիշ, վէ իտի
ալտըգարընատա անլէրի քէնտի էվլատարը կիպի թէտա-
վի էթմիշ իտի։ Օ՝ պէօյուք գրաւիչանըն ուզագ մէմ-
լէքէթինատէն, փօրթուկիզլէր կիպի ատէմլէրի էսիր էթ-
մէք իչիւն տէյիլ՝ իւլա անլէրի ազատ էթմէք մադսէ-
տիլ կէլմիշ իտի։ Էվվէլթ, օ պէօյուք պէյազ պիր
գապիւչ րէ՛՛իտի օլուպ՝ անըն քէնտի վաթանընա, փէ-
տէրէյինին գապարխաթանընա, կիլմէկի կէրէք իտի։
Անլէրին վէրտիյի գաթ՛ի գարար պու իտի։ Վէ քէնտի-
լէր եա պունու իճրա էտէճէքլէր՝ եախօտ էօլէճէքլէր
իտի։ Սուսի վէ Զումա Էվվինկաթընըն հիքմէթինին պիր
մըգատարընա հիսաէտար օլմուշլար իտի։ Պու վազիֆէ-
նին իֆասընատա անլէր պաշլըճա քիմսէլէր օլաճագ
իտի։

Օլ զէման Սուսի վէ Զումա թէապիրլէրինի թէր-
թիպ էյլէտիլէր։ Ռի՛այէթ քեարանէ տիզգաթ ու իհթի-
մամլէ էֆէնտիլէրինին ճիւմլէ էչեատընը սայըպ փաքէթ
փաքէթ պաղլատըգտան սօնրա անըն ճէսէտինի քէօ-
յիւն գուրպինատէ այըզ պիր եէրէ կէօթիւրտիւլէր։
Պուրատա անլէրէն պա՛զըլարը կիւնէչիլ պիր եէրատէ
եէնի պիր գուվիպէ եափըպ ճէսէտինի պահարլամադա
պաշլատըլար, վէ պու էանատէ սա՛՛իրլէր անըն էթրա-
ֆընատա օտուռնատան պէօյուք պիր սա՛՛իրէ եափըլար։
Տըշարատա տէօրթ թարաֆտա քէնտիլէր իչիւն գուվ-

ֆըրք, Եուանկ, Սթանլի վէ անըն սա՛իր տօսթլարընըն էվլյէ Ուէսթմինսթըր Մանասթըրընատա քէնատի գապըը-նա կէօթիւրիւլտիւ։ Լաքին անըն՝ ալիճէնապ բուհրընըն իւի խիթամ պուլմատը։ Ճիւմլէ ինանըլար անա՝ արզը թէքրիմ էյլէմէյէ չիթապ էթտիլէր, վէ չօգլար էլեէվմ անըն էմրինի իճրա էթմէյէ պաշլատըլար։ Օ պիր աէֆ՛ա, «Սալթ էսիր ախզ ու ի՛թաալնա խիթամ վէ-մէյէ մուգիթէտիր օլսամ, անը պիւթիւն նէհրլէ-րին մէնապա՛լարընը պուլմագտան տահա չօգ գիյա-տա պէօյիւք պիր խըտմէթ՝ տատ էտէճէյիմ,» տէ-մի իտի։

Անըն գապըը իւզէրինտէ վագը՛ օլան ֆիլան վէ տալուդ սէտալարը վաթանտաշլարընա Աֆրիգայա Սա-ա՛վէթ էտէն պօրու սէսի կիպի օլտու։ Սա-ալ Խագօչիալը քէօյիւ նէվճիվանըն պաշլամըշ օլտըղը իւի տէվամ էտիպ իւէրի կէօթիւրմէյէ գօշտըլար, վէ շիմտի Աֆրիգատա էսիր ախզ ու ի՛թաալը սանքի խի-թամ պուլմուշ տըր։ Լիվինգսթընը Շիրէ վատխինտէ իւք էսիր պօյունտաըրըղընը տէսթէրէյէտի, վէ Կօրտօն, ֆիչնըր, Մաքտօնալտ վէ Ուինգէյթ Նիլ իւզէրինտէ էսիրճիւյին սօն իսթիհքեամլարընը խարտապ էթտիլէր։

Լիվինգսթընը ազ գալտը Նիլին մէնապա՛ընը քէչֆ էտէճէք իտի, ֆագաթ տիւնեանընն իւչիւնճիւ պէօյիւք նէհրի օլան ֆօնկօնընն մէնապա՛ընը պուլտու։ Սթանլի քեաշիֆլիյին պագը գալան տահա պէօյիւք գըսմընը իթմամ էթտի։

Շիմտի Մըրչիսընն Զաղլայանլաըընատան կիւզէլ պիր ֆօլ կէչէր, վէ Նիասա կէօլիւնիւն իւզէրինտէ իքի ինկիլիզ զըրհլըլարը վէ պիր թիւճար վաիօրլար տօ-նանմասը սէյր ու սէֆէր էյթմէքտէ տիրլէր։ Տարիւ-ֆիւնուն Միսիօներլիյինին տահի կէօլիւն իւզէրինտէ

ջէնաիսինէ մախատուս վափօրը վար տըր, վէ սա՛իր մի-
սիօնէր չիրքէթլուերի տէ քէմալ ը պայրէթլէ Լիվինգսթը-
նըն թէրթիպի իւչրէ չալըշըօրլար։ Թանկանեթքա կէօ-
մալ էթմէյէ չալըշըօրլար։ Լիվինգսթըն տաիխ Ինկլիզլէրին
անլէրէ 'էօմրլէրինի տահա էյի պիր սուրէթտէ իսթի'-
նէճապէթ վէ 'ատաալէթին՝ Սուսի վէ անըն սատըգ
ատէմլէրի կիպի ա՛լա ատէմլէր իլէրի կէթիրէպիլիր
օլտըղընը պաթէճրիպէ իսպաթ էյլէտի։ Էկէր Խրիս-
թիան ճէմա՛աթլար Աֆրիգալըարա գարշը պու վա-
զիֆէյի էֆա էյլէսէլէր, անլէրէ լիւզումլէրի օլտըղը
զէման Աֆրիգալըար քէնաիլէրին եանընտա տուրա-
ճագլար տըր։

Էլ ան Աֆրիգատա Լիվինգսթընըն իսմինի իշիթ-
ատիքլէրինատէ սիմալարը մէսէրրէթլէ փարլայան զէնճիլէը
պուլունուր։ Անլէր քէնաի ղարիպ թարզլարըյէ «Ինվ լ
հիքմէթ Գալպ վէ Ինսանլարըն թապիպի» թէսմիյէ էյլէ-
տիքլէրի օ պէօյիւք զաթ հապգընտա սիւ՛՛ալտա ճէ-
վապ վէրիպ սիւ՛՛ալար իրատ էտէճէքլէր տիր։ «Էվվէթ,
պիզ անը սէվտիք վէ անա իսլամէթ տէ էթտիք։ Օ քէն-
տի համմալտարընը տատա տէօյմէյէն Պուանամըզ տէյի մի
իտի։ Շիւպհէսիզ պիզ ան կէրէյէ, պէօյիւք պէյազ
Գրաալէյատա, կէօնտէրտիք։ Օ անը Աֆրիգատա 'Արապ-
լար վէ փօրթուկիզլէր կիպի փէլսէլ, աթուն վէ

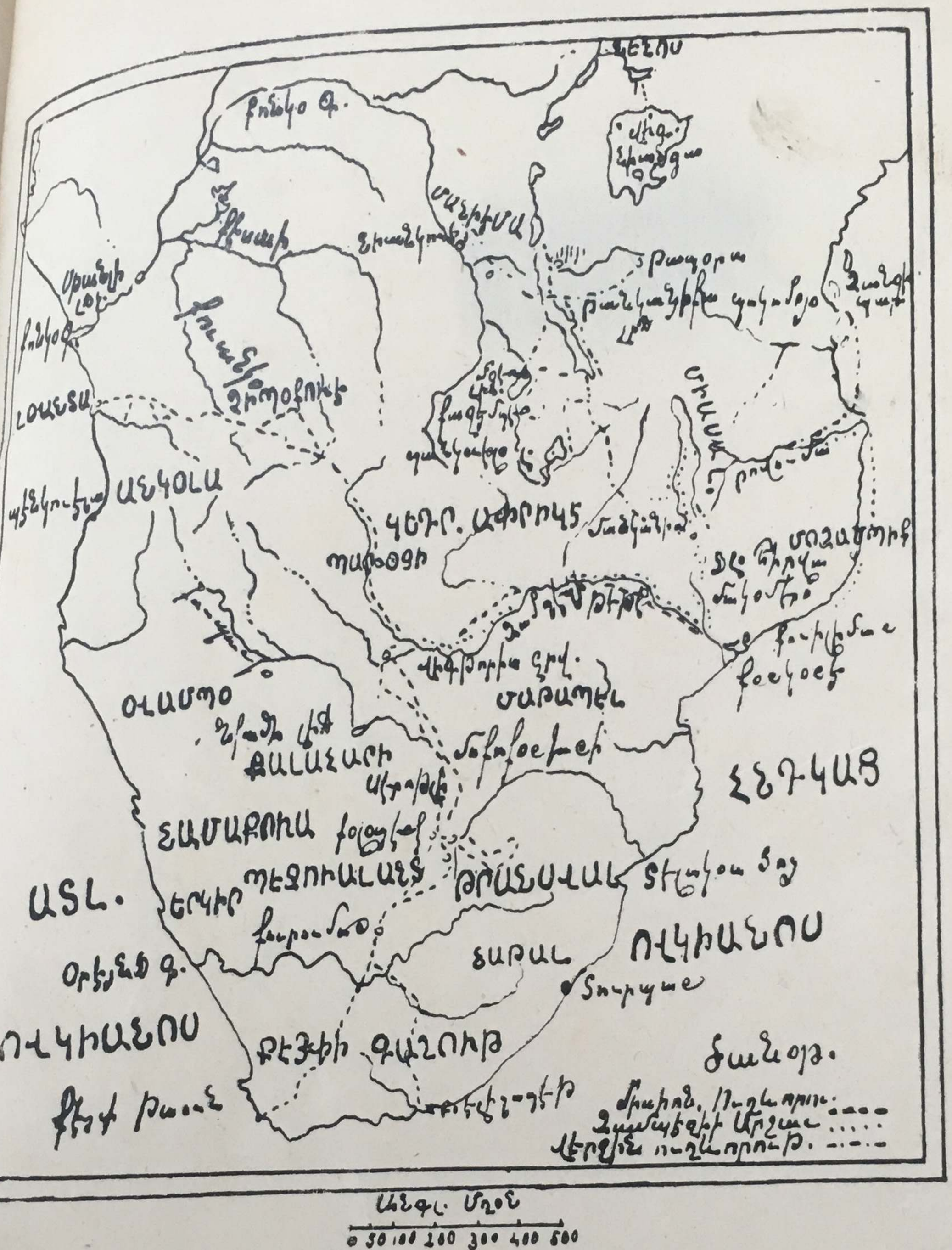
ՀՅՈՒՍԻՍ
ՍԵՎ
ԿԱՍՊԻՑ
ՄԱՐՄԱՐԱ
ՍՈՒՐԻԱ
ՄԵՍՈՊՈՏԱՄԻԱ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ
ՍԱՀՄԱՆՆԵՐ
ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ
ՄԻՋԱԳԵՏՔ
ՄԵԴԻԱ
ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ
ՄԵԾ
ԱՂՎԱՆՔ
ՎՐԱՍՏԱՆ
ՀՅՐԿԱՆԻԱ
ՍՊԱՀԱՆ
ՄԱՐԴԱՍՏԱՆ
ՊԱՐԹԵՎԱՍՏԱՆ
ՀՅՐԿԱՆԻԱ
ՍՊԱՀԱՆ
ՄԱՐԴԱՍՏԱՆ
ՊԱՐԹԵՎԱՍՏԱՆ
ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ
ՄԵԾ
ԱՂՎԱՆՔ
ՎՐ

İBB Atatürk Kitaplığı
1404497

nufus
No 3907

ՖԻՅԱԹԸ 2 ՂՐՇ.